

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΕ
ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ:

ΠΕΤΤΑ ANNA

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Δρ. ΚΑΜΠΑΝΑΡΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ, 2009

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την πτυχιακή μου εργασία ολοκληρώθηκε ο κύκλος σπουδών μου στο τμήμα της Λογοθεραπείας.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του τμήματος Λογοθεραπείας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πατρών, που όλα αυτά τα χρόνια μου μετέδωσαν τις γνώσεις τους πάνω στην επιστήμη την οποία διάλεξα.

Ευχαριστώ πολύ, την υπεύθυνη καθηγήτρια κ. Καμπανάρου Μαρία για την σημαντική βοήθεια και καθοδήγηση της στην συγγραφή αυτής της εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στους δασκάλους του νηπιαγωγείου και στους υπεύθυνους του κέντρου λογοθεραπείας που επισκέφθηκα, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η έρευνά μου.

Τέλος, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην κ. Θάλεια Ζολώτα για την πολύτιμη βοήθεια της, στον Θεόδωρο Σίνο ο οποίος πραγματοποίησε την στατιστική ανάλυση, στον Ανδρέα Πέττα και στην οικογένεια μου, οι οποίοι με στήριξαν και με στηρίζουν σε κάθε βήμα.

SUMMARY

The present research assignment aims to evaluate language intelligence of children with Specific Language Impairment (average age: 5.3 years) of pre-school age. These children will be compared with normal children of similar age (average age: 5.3 years) as well as with younger children (average age: 4 years) so as to point out differences in languages abilities which are examined in this test.

Specific Language Impairment is a serious dysfunction of linguistic ability which is not associated apparently with conditions such as mental retardation, neurological pathology or learning disorder (Leonard, 1998). This difficulty can affect vocabulary development, grammar as well as conversational ability. Children with Specific Language Impairment usually talk more slowly (American-Speech-Language-Hearing-Association, 2001).

The research took place at a speech-therapy centre in Athens in collaboration with a private nursery school “Sophia’s toy”. The number of the children who participated were twenty four, nine boys and fifteen girls. I made use of the Diagnostic Test of Language Intelligence, Part 1, Pre-school age (Stavrakaki, Tsimbli & Smith, 1998). This test consists of three parts, speech production, speech comprehension and recall of structural patterns.

Generally, the results showed that children with Specific Language Impairment have more difficulties than children without Specific Language Impairment as concerns the aspects of language assessed in this test. As far as the overall performance of children with Specific Language Impairment is concerned according to age the results revealed that the older the children the better their performance.

The conclusions drawn from this assignment as concerns the children’s performance whether it depends on their sex or not revealed that a boy or a girl performs better or worse than children without Specific Language Impairment of

similar age but equally well compared with children without Specific Language Impairment of younger age. We conclude that children with Specific Language Impairment are at a younger linguistic age in comparison with children of average normal linguistic development. Moreover, children with Specific Language Impairment do not suffer from language disorder but retardation in language development.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει σαν σκοπό να μελετήσει την γλωσσική νοημοσύνη σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Μ.Ο.=5,3 ετών) προσχολικής ηλικίας. Και να συγκριθούν τα παιδιά αυτά με φυσιολογικά παιδιά παρόμοιας ηλικίας (Μ.Ο.=5,3 ετών) και μικρότερης ηλικίας (Μ.Ο.=4 ετών) ώστε να δούμε τις διαφορές στις πλευρές της γλώσσας που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ.

Η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είναι μία σημαντική δυσλειτουργία στην ικανότητα της γλώσσας, η οποία δεν συνοδεύεται εμφανώς με καταστάσεις όπως νοητική υστέρηση, νευρολογική πάθηση ή δυσλειτουργία στην ακοή (Leonard, 1998). Αυτή η δυσκολία μπορεί να επιδράσει στην ανάπτυξη του λεξιλογίου, στην γραμματική, στην ικανότητα της συνομιλίας. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή συνήθως μιλάνε πιο αργά (American-Speech-Language-Hearing-Association, 2001).

Η έρευνα έλαβε χώρα στο κέντρο Λογοθεραπείας στην Αθήνα και στο Ιδιωτικό Νηπιαγωγείο "το παιχνίδι της Σοφίας" στην Αθήνα. Συνολικά οι συμμετέχοντες ήσαν είκοσι τέσσερα παιδιά, εννέα αγόρια και δέκα πέντε κορίτσια. Χρησιμοποιήθηκε το Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης, Μέρος 1, Προσχολική ηλικία (Σταυρακάκη, Τσιμπλή & Smith, 1998). Το οποίο αποτελείται από τρία μέρη, την παραγωγή του λόγου, την κατανόηση του λόγου και την ανάκληση των συντακτικών δομών.

Γενικά, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν περισσότερες δυσκολίες από ότι τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή στις πλευρές της γλώσσας που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ. Όσον αφορά την συνολική επίδοση των παιδιών που εμφανίζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ανά κατηγορία ηλικίας τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όσο μεγαλώνει η χρονολογική ηλικία ενός παιδιού τόσο μεγαλώνει και το ποσοστό της επίδοσης του. Τα αποτελέσματα που μας

έδωσε η παρούσα έρευνα για το αν εξαρτάται η επίδοση των παιδιών ανάλογα με το φύλο δηλαδή, αν ένα κορίτσι ή ένα αγόρι παρουσιάζει μεγαλύτερη ή μικρότερη συνολική επίδοση δεν παίζει κανένα ρόλο το φύλο.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την συγκεκριμένη έρευνα είναι ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν μικρότερες επιδόσεις σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, αλλά παρόμοιες επιδόσεις με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας. Συμπεραίνουμε, ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή βρίσκονται σε μικρότερη γλωσσική ηλικία σε σχέση με την φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν παρουσιάζουν διαταραχή αλλά καθυστέρηση στη γλωσσική εξέλιξη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	8
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.....	8
1.2. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ.....	10
1.3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ.....	10
1.4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ.....	12
1.4.1. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ.....	12
1.4.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ.....	19
1.5. ΟΙ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΤΥΠΩΘΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΜΗΝΕΥΣΟΥΝ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ.....	21
1.6. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ.....	22
1.7. Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	24
1.7.1. ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ :.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	26
2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	26
2.1. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.....	26
2.2. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.....	33
2.3. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	44
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	44
3. ΔΕΙΓΜΑ.....	44
3.1. ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ.....	44
3.2. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	46
3.3. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	47
3.4. ΕΡΓΑΛΕΙΟ.....	48
3.4.1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	48
3.4.1.1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ.....	48
3.4.1.2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ.....	49
3.4.2. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ.....	50
3.4.2.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	50
3.4.2.2. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ.....	51
3.4.3. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ.....	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	53
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	53
4.1. ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ.....	53
4.1.1. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	58
4.1.2. Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ.....	61
4.1.3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ.....	67
4.1.4. ΣΧΕΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΥΛΟ.....	67
4.2. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	82
4.2.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΙΔΙΟΥ ΦΥΛΟΥ ΑΛΛΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	101
ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	101

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....	117
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα έρευνα γίνεται σύγκριση παιδιών προσχολικής ηλικίας σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας σε σχέση με την ηλικία των παιδιών με την ειδική γλωσσική διαταραχή και σε παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας σε σχέση με την ηλικία που παρουσιάζουν τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή. Με κύριο σκοπό να δούμε τις διαφορές όσον αφορά τις πλευρές της γλώσσας, που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ. Η έρευνα αυτή αποτελείται από πέντε βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος, παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της ειδικής γλωσσικής διαταραχής. Στο δεύτερο μέρος, γίνεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση. Το τρίτο μέρος, αφορά την στατιστική ανάλυση και την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Στο τέταρτο μέρος, επιχειρείται μία σύγκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην βιβλιογραφία. Τέλος, στο πέμπτο μέρος προκύπτουν τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας.

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Α) Ειδική γλωσσική διαταραχή ορίζεται ως μία σημαντική δυσλειτουργία στην ικανότητα της γλώσσας, η οποία δεν συνοδεύεται εμφανώς με καταστάσεις όπως νοητική υστέρηση, νευρολογική πάθηση ή δυσλειτουργία στην ακοή. Επιπλέον, τα προβλήματα στη γλώσσα σε αυτές τις περιπτώσεις παρουσιάζονται από τη γέννηση και όχι από την ηλικία των δύο ή τριών ετών ως συνέπεια κάποιας ασθένειας ή ψυχολογικού τραύματος (Leonard, 1998).

B) Σύμφωνα με τους Goldstein & Gallaher (1992), ειδική γλωσσική διαταραχή είναι μία αναπτυξιακή γλωσσική δυσλειτουργία η οποία δεν σχετίζεται με τις άλλες δυσλειτουργικές καταστάσεις που αφορούν άλλους τύπους γλωσσικής δυσλειτουργίας. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν έχουν κλινικά σημαντικές αντιληπτικές, νοητικές, νευρολογικές, συναισθηματικές διαταραχές.

Γ) Ο όρος ειδική γλωσσική διαταραχή χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια διαταραχή στην κατάκτηση της γλώσσας με τη μορφή καθυστέρησης ή δυσλειτουργίας ή και των δύο, η οποία δε συνοδεύεται από άλλες διαταραχές, όπως η νοητική καθυστέρηση, η βαρηκοΐα, ο αυτισμός, οι κινησιακές δυσλειτουργίες και οι νευρολογικές ή ψυχολογικές διαταραχές (Rapin & Allen, 1983).

Δ) Η ειδική γλωσσική διαταραχή αποτελεί μία διαταραχή που χαρακτηρίζεται από την έλλειψη ή αναστολή της ανάπτυξης του λόγου και της ομιλίας στη χρονική περίοδο όπου δομείται ο λόγος και οργανώνεται η ομιλία. Συγκεκριμένα, το παιδί παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην πρόσληψη, επεξεργασία και οργάνωση του λόγου σε προτάσεις και στη σωστή εκφορά αυτού, σύμφωνα με τους φωνολογικούς, συντακτικούς, μορφολογικούς, σημασιολογικούς και πραγματολογικούς κανόνες. Όσον αφορά την έκφραση το παιδί αδυνατεί να σχηματίσει προτάσεις και να τις εκφέρει με τρόπο κατανοητό. Και όσο αφορά την αντίληψη εμφανίζει δυσκολίες στην κατανόηση του λόγου (Φραγκούλη, 1987).

Ε) Η Επιτροπή της ASHA (American-Speech-Language-Hearing-Association), (2001), προτείνει τον όρο ειδική γλωσσική διαταραχή η οποία χαρακτηρίζεται από δυσκολία στην γλώσσα που δεν προκαλείται από νευρολογική, αισθητηριακή, διανοητική ή συναισθηματική έλλειψη. Αυτή η δυσκολία μπορεί να επιδράσει στην ανάπτυξη του λεξιλογίου, στην γραμματική, στις ικανότητες συνομιλίας. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή συνήθως μιλάνε πιο αργά. Δεν είναι ασυνήθιστο ένα παιδί που αντιμετωπίζει ειδική

γλωσσική διαταραχή στην ηλικία τριών ή τεσσάρων ετών και παρουσιάζει περιορισμένο λεξιλόγιο και σύντομες εκφράσεις.

1.2. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ

Ο Leonard (1998), αναφέρει ότι η ειδική γλωσσική διαταραχή εμφανίζει επικράτηση 7% και είναι περισσότερο πιθανόν να εμφανιστεί στο αρσενικό γένος σε σχέση με το θηλυκό γένος. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι περισσότερο πιθανόν σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά να έχουν γονείς και αδέρφια με ιστορικό γλωσσικών προβλημάτων. Οι εκτιμήσεις εμφάνισης σε παγκόσμιο επίπεδο δίνουν ένα ποσοστό 1,5% παγκοσμίως. Ο Tallal (1991), απέδειξε ότι η πιθανότητα σε μία οικογένεια να εμφανίσουν τα αγόρια ειδική γλωσσική διαταραχή ισχύει περισσότερο από τα κορίτσια μόνο όταν ένας από τους γονείς έχει παρόμοιο ιστορικό.

Σύμφωνα με το Διαγνωστικό εγχειρίδιο Ψυχιατρικών Διαταραχών DSM IV (1994), το ποσοστό των παιδιών που έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή αλλά μόνο προβλήματα παραγωγής λόγου είναι περίπου 5% . Εάν συνδυαστούν προβλήματα κατανόησης και παραγωγής το ποσοστό αυτό μειώνεται σε περίπου 3%.

1.3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή συνιστούν μία ετερογενής ομάδα όσον αφορά τις γλωσσικές δυσλειτουργίες. Ωστόσο έχουν βρεθεί κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά που αφορούν όλα αυτά τα παιδιά μαζί συμπεριλαμβάνουν σημαντικές δυσλειτουργίες είτε στην κατανόηση είτε στην παραγωγή της γλώσσας. Από την άλλη πλευρά, τα παιδιά αυτά μπορεί να διαφέρουν μεταξύ τους όσον αφορά τις επιδόσεις που έχουν στα τεστ γλωσσικής ικανότητας ανάλογα με την ηλικία. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική

διαταραχή παρουσιάζουν περιορισμένες ικανότητες και δεξιότητες που είναι απαραίτητες προκειμένου να αναπτυχθεί η γλώσσα. Παρουσιάζουν περιορισμένες ικανότητες σε τομείς της γλώσσας όπως φωνολογία, σημασιολογία, μορφολογία, σύνταξη και πραγματολογία (Leonard, 1998).

Η κατανόηση του προφορικού λόγου είναι ένας τομέας που έχει βρεθεί ότι βρίσκεται σε καλύτερα επίπεδα από την παραγωγή λόγου. Κυρίως στην ομάδα των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή που έχουν προβλήματα παραγωγής, αλλά και στην ομάδα με προβλήματα παραγωγής και κατανόησης. Ωστόσο αν και σε καλύτερα επίπεδα από την παραγωγή, η κατανόηση είναι ως ένα βαθμό περιορισμένη στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά ίδιας ηλικίας (Leonard, 2000). Σε γενικές γραμμές, τα παιδιά παρουσιάζουν προβλήματα στα επίπεδα του λόγου. Δηλαδή, στην παραγωγή-έκφραση ή στην κατανόηση-πρόσληψη του λόγου ή και τον συνδυασμό και των δύο (Bortolini & Leonard, 2000).

Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν δυσκολίες όσον αφορά την αντίληψη του συνεχόμενου λόγου και την οπτική αντίληψη. Επιπλέον, παρουσιάζουν καθυστέρηση να θυμηθούν πληροφορίες που έχουν απομνημονεύσει μακροπρόθεσμα και έχουν περιορισμένη ικανότητα απομνημόνευσης φωνολογικών πληροφοριών και πιθανόν όλες τις πληροφορίες (Gathercole & Baddeley, 1990). Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν δυσκολίες σε ασκήσεις που απαιτούν πνευματική ικανότητα και είναι ανεπαρκή να λύσουν συγκεκριμένα προβλήματα (Weismer, 1991). Αυτά τα παιδιά έχουν αναφερθεί να παρουσιάζουν ακουστική-νοητική ανεπάρκεια, ανεπάρκεια στην επιμονή και ασυνεπείς αντιδράσεις που διαταράσσονται εύκολα από συνθήκες όπως κούραση, θόρυβος και άλλα ερεθίσματα που αποσπούν την προσοχή (Lahey, 1988).

1.4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

1.4.1. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ

Ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν χαμηλή γλωσσολογική ικανότητα στην φωνολογία, στην μορφολογία, στην σύνταξη, στην σημασιολογία και στην πραγματολογία. Παρόλο που οι διαστάσεις της γλώσσας χρησιμοποιούνται εμφανώς σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, αυτά τα παιδιά δεν κάνουν πάντα σωστή χρήση των παραπάνω κατηγοριών (Leonard, 1998).

Α) Η γενική εντύπωση που επικρατεί για τη φωνολογία αυτών των παιδιών είναι ότι παρουσιάζει χαρακτηριστικά που εμφανίζονται στη φωνολογία φυσιολογικά αναπτυσσόμενων παιδιών μικρότερης ηλικίας. Η απόκτηση των φωνημάτων της γλώσσας γίνεται με την ίδια σειρά σε φυσιολογικά και σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Αλλά η εξέλιξη της στη δεύτερη κατηγορία παιδιών γίνεται με πιο αργό ρυθμό (Leonard, 2000).

Οι φωνολογικές διεργασίες που κάνουν αυτά τα παιδιά μοιάζουν πάρα πολύ με τις φωνολογικές διεργασίες φυσιολογικών μικρότερων παιδιών. Οι κυριότερες αυτές είναι: μείωση συμπλέγματος συμφώνων, η αφαίρεση του τελικού συμφώνου και η αφαίρεση της αρχικής αδύναμης συλλαβής των λέξεων. Διεργασίες που παρατηρούνται και σε φυσιολογικά παιδιά ηλικίας δύο ετών με μεγάλη συχνότητα (Ingram, 1981, Leonard, 2000). Τέλος στην ειδική γλωσσική διαταραχή παρατηρούνται και μερικά ασυνήθιστα φωνολογικά λάθη. Όπως η λανθασμένη πρόσθεση ήχων σε λέξεις και η χρήση συμφώνων που δεν παρατηρούνται στη συνήθη χρησιμοποιούμενη γλώσσα (Leonard, 2000).

Τα χαρακτηριστικά των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή που παρουσιάζουν αδυναμίες στη φωνολογική διεργασία αποτελούν τα παρακάτω: δυσκολία σχετικά με την παραγωγή και την κατανόηση του προφορικού λόγου,

δυσκολία στο να συνδέουν ήχους όταν διαβάζουν και στο να συσχετίζουν γραφήματα και φωνήματα. Επίσης, παρουσιάζουν προβλήματα στην βραχυπρόθεσμη μνήμη, αδυναμία στην κατανόηση γραπτού κειμένου και στηρίζονται περισσότερο στην οπτική μνήμη προκειμένου να αποκωδικοποιήσουν μία λέξη (Moore, 1997).

Σε γενικές γραμμές, η σχέση μεταξύ αντίληψης-κατανόησης του λόγου και φωνολογικής ανάπτυξης εξαρτάται από την ιδιαιτερότητα του εισερχόμενου ήχου-ερεθίσμα. Οι ερευνητές υποθέτουν ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αντιλαμβάνονται και αναπαράγουν τους πιο ξεχωριστούς και εύκολους στην αντίληψη και συχνότερα επαναλαμβάνόμενους ήχους (φωνητικά ερεθίσματα). Ως αποτέλεσμα παρουσιάζουν αδυναμία σε σχέση με το σύνολο φωνημάτων και ήχων και μαθαίνουν τις πιο απλές σε δομή ηχητικές συλλαβές (Rescorla & Ratner, 1996).

B) Η διαταραχή στη μορφολογία της γλώσσας. Παρά το γεγονός ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν προβλήματα σε όλα τα γλωσσικά υποσυστήματα (φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία), η γραμματική μορφολογία ή αλλιώς οι λειτουργικές κατηγορίες, είναι ένας τομέας που παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες και έχει συγκεντρώσει τελευταία το ενδιαφέρον πολλών γλωσσολογικών ερευνών (Bishop, 1994).

Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν δυσκολίες στην διεργασία και τον εντοπισμό στοιχειωδών γραμματικών και μορφολογικών εννοιών όπως είναι η κλίση ρημάτων, ουσιαστικών, χρήση βοηθητικών ρημάτων, άρθρα (Douglas, Eadie, Fey & Parsons, 2002). Οι Siegel και Castellan (1998), έχουν υποστηρίξει την παραπάνω πρόταση με έρευνες τους που έχουν αποδείξει την δυσκολία των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή στη χρήση και κατανόηση μορφημάτων που συνδέονται με χρόνους ρημάτων και μορφήματα σύνθετων λέξεων.

Οι δυσκολίες στον τομέα της γραμματικής μορφολογίας είναι εμφανείς όταν συγκρίνει κανείς παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή με παιδιά μικρότερης ηλικίας που έχουν τυπική γλωσσική ανάπτυξη και ίδιο μέσο μήκος εκφωνήματος (MME). Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή φαίνεται να χρησιμοποιούν την γραμματική μορφολογία πολύ λιγότερο από τα παιδιά με τυπική ανάπτυξη και αντίστοιχο μέσο μήκος εκφωνήματος. Οι δυσκολίες αυτές εντοπίζονται σε αρκετές έρευνες που έχουν γίνει για ένα ευρύ φάσμα γλωσσών, όπως, η Αγγλική, η Γερμανική, η Ιταλική, η Γαλλική, η Σουηδική, και η Εβραϊκή (Clahsen, 1989, Dromi, Leonard & Shteiman 1993, Leonard 1995).

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται σε αυτόν το τομέα είναι κυρίως προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση των άρθρων, πτώσεις των ουσιαστικών στον ενικό και πληθυντικό αριθμό, τις αντωνυμίες, τις κλίσεις των χρόνων, τις καταλήξεις των προσώπων, και στα βοηθητικά ρήματα «έχω». Τα προβλήματα αυτά μπορεί να είναι από παραλήψεις μέχρι αντικαταστάσεις ή λανθασμένη χρήση των παραπάνω (Bliss 1989, Johnston, & Kamhi, 1984). Ακόμη συχνά γίνονται υπεργενικεύσεις πληθυντικού αριθμού και αορίστου (Eyer & Leonard, 1994, Rice & Oetting, 1993), ενώ έχει βρεθεί και ότι οι τύποι του απλού αορίστου χρησιμοποιούνται από τα παιδιά ανάλογου μέσο μήκος εκφοράς (Leonard, 2000).

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα προβλήματα που σχετίζονται με τη μορφολογία των ρημάτων θεωρούνται πιο σημαντικά από τα προβλήματα που είναι σχετικά με τη μορφολογία ουσιαστικών. Αλλά και ότι τα πρώτα αποτελούν διαγνωστικά σημεία για την ειδική γλωσσική διαταραχή (Leonard, 2000). Όλα αυτά τα προβλήματα που περιγράφονται εδώ αποτελούν σημαντικούς διαφοροποιητικούς παράγοντες από τις επιδόσεις στους τομείς αυτούς φυσιολογικά αναπτυσσόμενων παιδιών ίδιας ηλικίας.

Το μέσο μήκος εκφοράς (MME)-(mean length of utterance, MLU), των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή. Δηλαδή ο μέσος αριθμός των μορφημάτων που χρησιμοποιούν σε μία εκφορά, είναι σαφώς μικρότερο από

αυτών των φυσιολογικών αναπτυγμένων παιδιών της ίδιας ηλικίας. Συνήθως, το μέσο μήκος εκφοράς των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή πλησιάζει το μέσο μήκος εκφοράς φυσιολογικών παιδιών που είναι τουλάχιστον ένα χρόνο μικρότερα σε ηλικία (Leonard, 2000). Μάλιστα σε ένα δείγμα παιδιών με και χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή ηλικίας τριών ετών βρέθηκε ότι το μέσο μήκος εκφοράς για τα φυσιολογικά τρίχρονα είναι περίπου 4,1 μορφήματα, ενώ για τα τρίχρονα με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι περίπου 2,6 μορφήματα, διαφορά αρκετά σημαντική (Roberts, Rescorla & Borneman, 1994).

Γ) Όσον αφορά την σύνταξη, η συντακτική δομή που χρησιμοποιούν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι απλοποιημένη και παρουσιάζει πολλά προβλήματα. Τα λάθη παράλειψης είναι τα πιο συχνά λάθη στη σύνταξη των παιδιών αυτών. Παραλείπουν συνδέσμους, ενώ στον αυθόρμητο λόγο τους χρησιμοποιούν τις κύριες συντακτικές κατηγορίες δηλαδή υποκείμενο, ρήμα, αντικείμενο (Leonard, 2000). Επίσης, έχει βρεθεί ότι παράγουν κατά τις εκφορές τους μικρότερο αριθμό προτάσεων από παιδιά φυσιολογικά με ανάλογο μέσο μήκος εκφοράς (MME) (Johnston & Kamhi, 1984). Οι τύποι των ερωτήσεων που κάνουν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι ενδεικτικά μικρότεροι σε σχέση με φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά με ίδιο μέσο μήκος εκφοράς (Leonard, 2000).

Η Τσιμπλή (1998), σε έρευνα που πραγματοποίησε σε δείγμα έξι παιδιών που μιλήσουν ελληνικά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σχέση με τη χρήση μορφοσυντακτικών φαινομένων. Βρήκε ότι όσον αφορά την χρήση των χρόνων, 99% των παιδιών χρησιμοποιούν σωστά τις καταλήξεις των ενεστωτικών χρόνων και 97% των παρελθόντων χρόνων. Τα ποσοστά αυτά επιδεικνύουν ότι η χρήση των χρόνων δεν αποτελεί σημείο αδυναμίας για αυτά τα παιδιά. Αντιθέτως, τα ποσοστά σωστής συμφωνίας υποκειμένου-ρήματος ήταν πολύ χαμηλότερα. Τα χαμηλότερα ποσοστά επιτυχίας αφορούσαν το δεύτερο ενικό πρόσωπο με μέσο ποσοστό 56%. Ιδιαίτερες δυσκολίες επισημάνθηκε στη χρήση του δεύτερου πληθυντικού προσώπου.

Ο Van der Lely (1996), αναφέρει ότι πολλά παιδιά που εμφανίζουν ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν την τάση να μην κατανοούν την σχέση υποκειμένου και ρήματος σε παθητικές προτάσεις. Με αποτέλεσμα να μην αντιλαμβάνονται την σημασία μιας πρότασης. Τα παιδιά αυτά έχουν ιδιαίτερη δυσκολία στο να κατανοήσουν συντακτικούς ρόλους. Όπως είναι το υποκείμενο, το ποιητικό αίτιο ή το αντικείμενο κάποιων προτάσεων στην παθητική φωνή. Η Σταυρακάκη (2001), έκανε μία έρευνα πάνω στις αναφορικές προτάσεις. Στα νέα ελληνικά οι αναφορικές προτάσεις εισάγονται είτε με την αναφορική αντωνυμία: ο οποίος, η οποία, το οποίο είτε με τον σύνδεσμο: που. Τα ποσοστά κατανόησης με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι πιο περιορισμένα σε σύγκριση με τα παιδιά που έχουν την ίδια γλωσσική ηλικία τα οποία ήσαν φυσιολογικά.

Δ) Όσον αφορά τη σημασιολογία, η διαταραχή σε αυτόν τον τομέα της γλώσσας είναι εμφανής σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή που παρουσιάζεται με την ανικανότητα να αποθηκευτούν οι πληροφορίες στην μακροπρόθεσμη μνήμη τους. Αυτό μπορεί να φανεί όταν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή κάνουν περισσότερα λάθη καθώς κατονομάζουν κάτι, συγκρινόμενα με τα φυσιολογικά αναπτυγμένα παιδιά. Και κυρίως σημασιολογικά λάθη όταν εξετάζονται πάνω σε αντικείμενα, σε κατονομασία δραστηριοτήτων και στην επανάληψη μίας ιστορίας. Για αυτό μπορούμε να θεωρήσουμε ότι τα λεκτικά προβλήματα στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή οφείλονται γενικά στην αργή γλωσσική ανάπτυξη. Και συγκεκριμένα στην μη ολοκληρωμένη ανάπτυξη της σημασιολογικής παρουσίασης στην μακροπρόθεσμη μνήμη. Συγκεκριμένα, η ανεπάρκεια των λεξικών λειτουργιών φαίνεται να προέρχεται από το γεγονός ότι οι λεξιλογικές διαδικασίες είναι αργές σε ρυθμό (Mc Gregor, Newman, Reilly & Capone, 2002).

Κάποιες έρευνες δίνουν προσοχή στο μέγεθος του λεξιλογίου συσχετίζοντας το με λεξιλογική διαδικασία (Marchman & Bater, 1994). Έρευνες αποδεικνύουν ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν μεγαλύτερη δυσκολία από τα φυσιολογικά παιδιά όταν προσπαθούν να μάθουν

καινούριες λέξεις. Και χρειάζονται μεγαλύτερο αριθμό έκθεσης σε αυτήν την λέξη ώστε να την κάνουν κτήμα τους (Rice, Buhr & Nemeth, 1990).

Οι λεξικές ικανότητες των παιδιών αυτών παρουσιάζουν ορισμένα αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά και εμφανείς διαφορές από τις ανάλογες ικανότητες των φυσιολογικών παιδιών. Πρώτα από όλα τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αργούν στην κατάκτηση των πρώτων λέξεων. Μία πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι η μέση ηλικία κατάκτησης των πρώτων λέξεων για τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι οι 23 μήνες, ενώ για τα φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά είναι οι 11 μήνες. Παρομοίως, οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή εμφανίζονται περίπου σε ηλικία 37 μηνών, ενώ σε φυσιολογικά παιδιά σε ηλικία 17 μηνών (Trauner, Wulfeck, Tallal & Hesselink, 1995).

Όμως ο λεξικός περιορισμός των παιδιών αυτών αναγνωρίζεται πιο συχνά στη σχολική ηλικία ως «πρόβλημα εύρεσης της κατάλληλης λέξης» (Lahey & Edwards, 1999, McGregor & Leonard, 1995). Τα κύρια συμπτώματα του προβλήματος αυτού είναι οι ασυνήθιστες μεγάλες παύσεις στο λόγο (Leonard, 2000). Ακόμη αρκετά συχνά είναι και τα λάθη κατονομασίας που είναι τόσο σημασιολογικά όσο και φωνολογικά (McGregor, 1994)

Η ανάπτυξη λεξιλογίου σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αφορά τον αυστηρό περιορισμό στο λεξιλόγιό τους. Δηλαδή, η διαδικασία στο λεξιλόγιο του παιδιού είναι διαταραγμένη σε σύγκριση με φυσιολογικά αναπτυγμένα παιδιά (Mc Gregor, Newman, Reilly & Capone, 2002).

Ε) Η πραγματολογία αφορά τις επικοινωνιακές χρήσεις της γλώσσας. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή φαίνεται ότι παρουσιάζουν κάποιους περιορισμούς και σε αυτόν τον τομέα. Οι οποίοι όμως δεν αποτελούν πολύ σημαντικές διαφοροποιήσεις. Έχει βρεθεί συγκεκριμένα ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή όσον αφορά στις πράξεις του λόγου (παράκληση, κατάφαση, ευχαριστία, προειδοποίηση, περιγραφή, άρνηση, ερώτηση) έχουν μεν μειωμένες επιδόσεις, οι οποίες όμως αντανακλούν τα προβλήματα στη

μορφολογία και τη σύνταξη. Πολλές φορές στο λόγο των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή λείπουν στοιχεία που προσδίδουν συνέχεια και συνάφεια σε ολοκληρωμένο λόγο. Ο λόγος των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι λιγότερο ολοκληρωμένος και περισσότερο μη κατανοητός.

Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αισθάνονται ότι δεν είναι αποδεκτά από το κοινωνικό σύνολο. Είναι παιδιά με περιορισμένη κοινωνική καταξίωση και οι ενήλικες τα θεωρούν ως ανώριμα. Τα λάθη δηλαδή που κάνουν τα μορφοσυντακτικά, φωνολογικά ή λεξιλογικά μπορούν να συμβάλλουν σε ανάλογη αντίδραση από το περίγυρο (Leonard, 2000). Ακόμη τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή όσον αφορά τις συνομιλίες, ξεκινούν συνομιλίες πιο εύκολα με συνομηλίκους παρά με ενήλικες. Ενώ παράλληλα τα καταφέρνουν καλύτερα όταν έχουν να μιλήσουν σε έναν, παρά σε πολλούς συνομιλητές (Leonard, 2000, Fey & Leonard, 1984). Επιπλέον, σε μία έρευνα που εξέταζε τις ικανότητες συνεργασίας αυτών των παιδιών βρέθηκε ότι τα περισσότερα έχουν περιορισμένες τέτοιες ικανότητες σε σχέση με παιδιά της ίδιας ηλικίας (Brinton, Fujiki & Higbee, 1998).

Τα προβλήματα στην παραγωγή και στην κατανόηση του λόγου έχουν επιπτώσεις σε πολλές από τις πτυχές της ζωής των παιδιών αυτών. Πρόσφατη μελέτη από τους Coster, Goorhuis-Brouwer & Spelberg (1999), δείχνει ότι τα παιδιά με προβλήματα λόγου έχουν περισσότερα κοινωνικά και συναισθηματικά προβλήματα. Καθώς και προβλήματα συμπεριφοράς σε σχέση με παιδιά της ίδιας ηλικίας χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή. Οι Carson, Klee, Perry, Domaghy & Muskina, (1997), τονίζουν ότι η έγκαιρη αξιολόγηση και θεραπεία των γλωσσικών προβλημάτων σε μικρά παιδιά είναι εξαιρετικά σημαντικές για την ομαλή ανάπτυξή τους και την αποφυγή προβλημάτων συμπεριφοράς. Οι Marton, Abramoff & Rosenzweir (2005), αναφέρουν ότι η γλωσσική ικανότητα είναι απαραίτητη για εφαρμογή των κοινωνικών δεξιοτήτων επικοινωνίας και για την έναρξη και την διατήρηση σχέσεων. Η ανικανότητα να διαμορφωθούν

αυτές οι σχέσεις μπορεί να συμβάλλουν στο χαμηλωμένο αυτοσεβασμό και σε διάφορα προβλήματα συμπεριφοράς.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οποιαδήποτε έλλειψη ικανότητας σε κάποιους από τους παραπάνω τομείς επιφέρουν άμεσα την αδυναμία σωστής δόμησης της γλώσσας. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Leonard (1998), ένα παιδί που εμφανίζει συμπτώματα με ειδική γλωσσική διαταραχή στις περισσότερες των περιπτώσεων, παρουσιάζει αδυναμία και στη μορφολογική και στην συντακτική διάσταση της γλώσσας.

Στην προσχολική ηλικία η γλωσσική δυσλειτουργία σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή εντοπίζεται αρχικά στην ομιλία. Παρουσιάζουν περιορισμένη λεκτική ανάπτυξη καθώς και δυσκολία στο να μαθαίνουν τη σύνταξη, το οποίο συνήθως συνυπάρχει με την αδυναμία της παραγωγής της γλώσσας. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή τείνουν να παραλείπουν γραμματικά μορφήματα (άρθρα, καταλήξεις) θεωρείται ότι παρουσιάζουν ωρίμανση στη γλώσσα αλλά σε αργό ρυθμό, σε σύγκριση με τα άλλα παιδιά της ίδιας ηλικίας (Leonard, 1998).

1.4.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ

A) Η κληρονομικότητα αποτελεί έναν παράγοντα που σε πολλές περιπτώσεις παίζει σημαντικό ρόλο. Συγκεκριμένα μελέτες που έγιναν κατά περιόδους έχουν φανερώσει ποσοστά παιδιών με θετικά οικογενειακά ιστορικά (δηλαδή με ύπαρξη κάποιου μαθησιακού ή γλωσσικού προβλήματος στην οικογένεια) που κυμαίνονται από 20%, 39% ως και 75% (Neils & Aram, 1986, Tallal, Ross & Curtiss, 1989, Van der Lely & Stollwerck, 1996). Έρευνες σχετικές με την κληρονομικότητα ενισχύουν την θεωρία του βιολογικού παράγοντα. Σύμφωνα με τους Lahey & Edwards (1995), το 60% των παιδιών με αναπτυξιακή γλωσσική διαταραχή έχουν ένα συγγενικό πρόσωπο που εμφανίζει το πρόβλημα και το 38% των περιπτώσεων πρόκειται για έναν από τους γονείς.

Ο Leonard (2000), αναφέρει ότι τα πρώτα βήματα στην μελέτη γενετικών παραγόντων που αφορούν την αναπτυξιακή γλωσσική διαταραχή έγιναν όταν εμφανίστηκαν πολλές περιπτώσεις γλωσσικής διαταραχής που αφορούσαν συγγενικά πρόσωπα. Σε μεγάλη οικογένεια που εξετάστηκε έδειξε ότι μέσα σε τρεις γενιές δεκαέξι μέλη της ίδιας οικογένειας διαγνώστηκαν ότι εμφανίζουν γλωσσική διαταραχή. Παρόλο που και τα δεκαέξι μέλη είχαν γλωσσική διαταραχή μόνο σε κάποια από αυτά διαγνώστηκαν με ειδική γλωσσική διαταραχή. Επιπλέον, οι Haynes & Neido (1991), παρατήρησαν ότι παιδιά με αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές έχουν και ασυνήθιστο υψηλό ποσοστό συγγενών που έχουν το ίδιο πρόβλημα.

Β) Όπως τονίστηκε και στην αρχή, η ειδική γλωσσική διαταραχή δεν οφείλεται σε εμφανή νευρολογική βλάβη ή ασθένεια του εγκεφάλου. Όμως έρευνες έχουν αποδείξει ότι υπάρχουν κάποιες ελάχιστες δομικές κυρίως ανωμαλίες στον εγκέφαλο των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή. Αυτές οι ανωμαλίες εικάζεται ότι έχουν γενετική βάση και θεωρείται ότι δεν αποτελούν την κύρια αιτία της διαταραχής αλλά περισσότερο παράγοντα επικινδυνότητας για την εμφάνισή της (Leonard, 2000).

Γ) Ο μη-λεκτικός δείκτης νοημοσύνης των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι ανάμεσα στα φυσιολογικά όρια αναφορικά με την ηλικία. Δηλαδή, μπορεί να είναι το λιγότερο 85, μία τυπική απόκλιση κάτω από το μέσο όρο, ενώ έχουν παρατηρηθεί και περιπτώσεις μίας τυπικής απόκλισης πάνω από το μέσο όρο (Leonard, 2000).

Δ) Υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις επιδόσεις των παιδιών αυτών σε δοκιμασίες λεκτικού και μη-λεκτικού δείκτη νοημοσύνης, με τον πρώτο να κυμαίνεται γύρω στο 70. Η διαφορά αυτή αποτελεί πολύ σημαντικό κριτήριο για τη διάγνωση της ειδικής γλωσσικής διαταραχής (Leonard, 2000).

1.5. ΟΙ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΤΥΠΩΘΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΜΗΝΕΥΣΟΥΝ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ

Διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι θεωρίες εκείνες που υποστηρίζουν ότι η αδυναμία στην παραγωγή και κατανόηση της γραμματικής μορφολογίας στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είναι αποτέλεσμα της απουσίας γραμματικής γνώσης συγκεκριμένων κανόνων, αρχών και περιορισμών της γραμματικής. **Στη δεύτερη κατηγορία** των γλωσσολογικών προσεγγίσεων για την ερμηνεία των χαρακτηριστικών της ειδικής γλωσσικής διαταραχής, η ειδική γλωσσική διαταραχή περιγράφεται ως γενικότερη ανεπάρκεια στην ικανότητα επεξεργασίας των γλωσσικών και μη-γλωσσικών δεδομένων (Leonard, 2000).

Τα χαρακτηριστικά της ειδικής γλωσσικής διαταραχής αποδίδονται σε προβλήματα επεξεργασίας στην παραγωγή και κατανόηση γραμματικών μορφημάτων. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αντιμετωπίζουν μία μεγάλη ποικιλία προβλημάτων τόσο σε γλωσσικό όσο και σε γνωστικό επίπεδο. Από νωρίς έγιναν προσπάθειες να χωριστεί η ειδική γλωσσική διαταραχή σε δύο κατηγορίες. Στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή που παρουσιάζουν κυρίως προβλήματα παραγωγής και σε αυτά που παρουσιάζουν προβλήματα παραγωγής και κατανόησης. Όμως σήμερα ακόμη δε χρησιμοποιείται ευρέως αυτός ο διαχωρισμός, αν και αναγνωρίζεται ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν αποτελούν μία τελείως ομοιογενές ομάδα παιδιών (Leonard, 2000).

1.6. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

Προκειμένου να διαγνωσθεί η ειδική γλωσσική διαταραχή πρέπει να λαμβάνονται κάποια κριτήρια ως προϋποθέσεις. Σύμφωνα με τον Leonard (1998), υπάρχουν κριτήρια που πρέπει να εξαιρεθούν και άλλα κριτήρια που πρέπει να συμπεριληφθούν στη διάγνωση. Η ομάδα κριτηρίων που αφορά τα στοιχεία που πρέπει να εξαιρεθούν περιλαμβάνει τις ακουστικές δυσλειτουργίες. Επιπλέον, θα πρέπει να εξαιρούνται οι δυσλειτουργίες στον προφορικό μηχανισμό, ένας άλλος παράγοντας που θα πρέπει να εξαιρεθεί είναι οι νευρολογικές παθήσεις το παιδί δεν θα πρέπει να έχει ιστορικό εγκεφαλικού τραύματος ή επιληψίας.

Τέλος, θα πρέπει να εξαιρεθεί η νοητική καθυστέρηση καθώς και τα ψυχοκοινωνικά προβλήματα (Lahey, 1988). Στην ουσία πρέπει να ξεχωρίσουμε την ειδική γλωσσική διαταραχή από άλλες γλωσσικές δυσλειτουργικές καταστάσεις. Σήμερα, τα μέσα που είναι διαθέσιμα προκειμένου να ξεχωρίσουμε αυτές τις καταστάσεις είναι πιο εκτεταμένα και αξιόπιστα σε σχέση με τις παλαιότερες έρευνες της ειδικής γλωσσικής διαταραχής. Αξίζει, να σημειωθεί ότι υπάρχουν παιδιά που παρουσιάζουν γλωσσικές δυσκολίες και δεν πληρούν όλα τα κριτήρια παρόλο που τα συμπτώματά τους δεν εμπίπτουν σε άλλες διαγνωστικές κατηγορίες.

Ο παρακάτω πίνακας (1.1.) παρέχει μία σύνοψη των στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν ο όρος "ειδική γλωσσική διαταραχή" εφαρμοστεί:

Πίνακας 1.1. *

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

Παράγοντας	Κριτήριο
Γλωσσική ικανότητα	Η βαθμολογία από τα γλωσσικά τεστ έχουν τυπική απόκλιση -1.25 ή λιγότερο.
Μη λεκτικό IQ	Επίδοση IQ από 85 ή περισσότερο.
Ακοή	Τα τεστ με επιτυχή αποτέλεσμα βρίσκονται σε συμβατικά επίπεδα.
Ωτίτιδα με διάχυση	Όχι πρόσφατα επεισόδια.
Νευρολογική δυσλειτουργία	Μη ύπαρξη στοιχείων από εγκεφαλικές δυσλειτουργίες, βλάβη στον εγκέφαλο. Όχι υπό φαρμακευτική αγωγή για έλεγχο εγκεφαλικών δυσλειτουργιών.
Προφορική κατασκευή	Μη δομικές ανωμαλίες.
Μηχανισμός προφορικής λειτουργίας	Το τεστ με επιτυχή αποτέλεσμα χρησιμοποιεί κατάλληλους αναπτυξιακούς τομείς.
Φυσικές και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις	Όχι συμπτώματα από διαταραχές σε κοινωνικές, συνεργατικές αλληλεπιδράσεις ή περιορισμού των δραστηριοτήτων.

*Leonard, 1998.

1.7. Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σε αυτήν την έρευνα μελετάται η γλωσσική νοημοσύνη προσχολικής ηλικίας σε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Το δείγμα αποτελείται από οκτώ παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, οκτώ παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή παρόμοιας ηλικίας και οκτώ παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή μικρότερης ηλικίας. Εξετάζονται πάνω σε ένα γλωσσικό τεστ που χρησιμοποιείται από τον εξεταστή, το τεστ είναι το Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης (Diagnostic Verbal IQ Test) - Μέρος 1, Προσχολική ηλικία.

1.7.1. ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ

ΕΡΕΥΝΑ :

1) Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν δυσκολίες στις γλωσσικές ικανότητες;

2) Η γλωσσική παραγωγή και η γλωσσική κατανόηση αναπτύσσονται διαφορετικά στην ειδική γλωσσική διαταραχή;

3) Ποιος τομέας της γλώσσας που εξετάζεται με το συγκεκριμένο τεστ δηλαδή λεξιλόγιο, μορφολογία, σύνταξη, μεταγλωσσικές έννοιες είναι περισσότερο προβληματικός στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή;

4) Υπάρχουν διαφορές στα επίπεδα της γλώσσας ανάμεσα στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και στα παιδιά της ίδιας ηλικίας και του ίδιου φύλου χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή;

5) Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σύγκριση με τα φυσιολογικά παιδιά μικρότερης ηλικίας έχουν φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη ή καθυστερημένη γλωσσική ανάπτυξη;

Μπορούμε να αναφέρουμε ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή επιδεικνύουν δυσκολίες στον προφορικό λόγο. Συγκεκριμένα τα παιδιά έχουν

δυσκολίες στο λεξιλόγιο, στη μορφολογία, στη σύνταξη και στις μεταγλωσσικές έννοιες. Σκοπός της έρευνας είναι να εξετάσει τις συγκεκριμένες δυσκολίες των παιδιών ηλικίας 3,5-6,5 χρονών με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα αποτελέσματα θα αποκαλύψουν πιθανές γλωσσικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Αυτά τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και κυρίως για θεραπευτικούς λόγους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α) Με την έρευνα τους οι Sealey & Gilmore (2008), εξέτασαν την παραγωγή των υποχρεωτικών πλαισίων για τα κλιτά ρήματα (δηλαδή η συμφωνία του υποκειμένου με την κατάληξη του ρήματος στην πρόταση) και τη σωστή χρήση των μορφών των κλιτών ρημάτων σε αυτά τα υποχρεωτικά πλαίσια, σε τέσσερα διαφορετικά πλαίσια γλωσσικής δειγματοληψίας και διαδικασιών. Η γλωσσική δειγματοληψία θα αξιολογήσει τις γραμματικές δυνατότητες στα παιδιά με και χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή. Συνολικά τα παιδιά ήταν δέκα, η πρώτη ομάδα είχε πέντε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή με ηλικία 3,11 έως 5,6 και η δεύτερη ομάδα είχε πέντε παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με ηλικία 4,4 έως 5,4. Είχαν δηλαδή και οι δύο ομάδες περίπου την ίδια χρονολογική ηλικία.

Τέσσερις διαδικασίες παρουσιάστηκαν συνολικά στα παιδιά: Η πρώτη δοκιμασία περιλάμβανε το ελεύθερο παιχνίδι, η δεύτερη δοκιμασία αφορούσε στο ότι ο εξεταστής έλεγε μία ιστορία και στη συνέχεια το παιδί έπρεπε να πει και αυτό την ιστορία, η τρίτη δοκιμασία σχετίζεται με το ότι ο εξεταστής έδειχνε μία εικόνα στο παιδί και στη συνέχεια ζητήθηκε από το παιδί να την επαναλάβει. Και η τέταρτη δοκιμασία είχε σχέση με την παρουσίαση ένας βιβλίου στο παιδί με εικόνες χωρίς λόγια και έπρεπε το παιδί να πει μία ιστορία σύμφωνα κάθε φορά με την εικόνα που περιείχε το βιβλίο.

Τα αποτελέσματα από τις δοκιμασίες έδειξαν ότι η επανάληψη ιστορίας (δεύτερη δοκιμασία) και η διήγηση μίας ιστορίας με βάση ενός βιβλίου χωρίς λόγια (τέταρτη δοκιμασία) περιόριζαν τη χρήση του τρίτου ενικού προσώπου, του παρόντος χρόνου λόγω των συγκεκριμένων δομικών περιορισμών.

Επιπλέον, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή εμφανίζουν γλωσσικό έλλειμμα στα γραμματικά μορφήματα, έχουν ένα συγκεκριμένο έλλειμμα στην παραγωγή των μορφών του κλιτού ρήματος: τρίτος ενικός αριθμός προσώπων, αόριστος χρόνος, και το βοηθητικό του ρήματος "είμαι". Αντιθέτως, τα παιδιά που δεν είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή παρήγαγαν σημαντικά περισσότερα μορφήματα σε όλες τις δοκιμασίες από τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή.

Β) Σύμφωνα με τους Botting & Conti-Ramsden (2001), οι οποίοι πραγματοποίησαν μία έρευνα για την επανάληψη της λέξης η οποία συσχετίζεται τα γλωσσικά αποτελέσματα στα παιδιά που παρουσιάζουν διαταραχή στη γλώσσα δηλαδή έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή και σε εκείνα τα παιδιά που αναπτύσσονται κανονικά. Η έρευνα ακολούθησε τις μεθόδους των Adams και Gathercole (2000), δηλαδή επέλεξαν παιδιά με τα υψηλότερα και τα χαμηλότερα επαναληπτικά αποτελέσματα όσον αφορά τις λέξεις. Όλοι οι γλωσσικοί τομείς εκτός από το λεξιλόγιο παρουσίασαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων. Ένα γενικό έλλειμμα λειτουργικής μνήμης οφείλεται για τις γλωσσικές δυσκολίες. Επιπλέον, οι σημαντικές διαφορές σημειώθηκαν σε έναν στόχο που απαιτεί την επεξεργασία και την παραγωγή των λέξεων. Μια συγκεκριμένη φωνολογική δυσκολία μνήμης μπορεί επομένως να είναι παρούσα αλλά και γενικότερα στον περιορισμό επεξεργασίας.

Γ) Σύμφωνα με την Stokes (2006), ο σκοπός της έρευνας που έκανε είναι ότι η επανάληψη λέξεων και η επανάληψη πρότασης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κάνει διακρίσεις μεταξύ των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή, των παιδιών χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή παρόμοιας ηλικίας και των παιδιών χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή που έχουν μικρότερη ηλικία σε σχέση με τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή.

Το δείγμα το αποτελούσαν δεκαπέντε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, δεκαπέντε παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με παρόμοια ηλικία και δεκαπέντε παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με μικρότερη

ηλικία. Τα συμπεράσματα από την συγκεκριμένη έρευνα είναι πως η ομάδα με την ειδική γλωσσική διαταραχή δεν σημείωσε σημαντικά χαμηλότερη επίδοση από την ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με παρόμοια ηλικία σχετικά με τη δοκιμή επανάληψη λέξεων. Ενώ, η ομάδα με τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή μικρότερης ηλικίας παρουσίασε χαμηλότερη επίδοση σε σχέση με τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα αποτελέσματα δεν προτείνουν έναν περιορισμό στη φωνολογική λειτουργική μνήμη στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Στο στόχο επανάληψης προτάσεων, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των παιδιών με την ειδική γλωσσική διαταραχή και των παιδιών χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με παρόμοια ηλικία όπου τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίασαν χαμηλότερη επίδοση. Αλλά μεταξύ των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή και των παιδιών χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με μικρότερη ηλικία που αντιστοιχήθηκαν με το μέσο μήκος της έκφρασης δεν εμφάνισαν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σημαντική διαφορά στην επίδοση τους.

Δ) Έκαναν μία μελέτη οι Donlan, Bishop & Hitch (1998), και εξέτασαν τη δυνατότητα των παιδιών να διακρίνουν τα ζευγάρια ερεθισμάτων που ήταν ποικίλα για να συγκρίνουν το συμβολικό υλικό ενάντια στην αντιληπτική κρίση. Επίσης, να εξετάσει την επεξεργασία που σχετίζεται με το αριθμητικό υλικό, δηλαδή έχει το παιδί την δυνατότητα να μετρήσει αυτό που του ζητείται εναντίον μη αριθμητικό υλικό, δηλαδή το παιδί δεν έχει την δυνατότητα να μετρήσει αυτό που του ζητείται.

Η ομάδα με την ειδική γλωσσική διαταραχή περιείχε 12 παιδιά ηλικίας 6 έως 7 ετών. Η άλλη ομάδα είχε 20 παιδιά ηλικίας 5 ετών όπου κανένα από αυτά τα παιδιά δεν παρουσίαζε κάποια δυσκολία στην ομιλία ή στη γλώσσα. Στις δύο αυτές ομάδες τα παιδιά αντιστοιχήθηκαν σύμφωνα με το λεκτικό επίπεδο κατανόησης. Τα ζευγάρια ερεθισμάτων παρουσιάστηκαν χρησιμοποιώντας κάθε φορά δύο στοιχεία, από τα τέσσερα ακόλουθα υλικά: α) αριθμοί από το 1 έως το 5, είναι συμβολικό και αριθμητικό, β) πέντε ζώα (αράχνη, ποντίκι, σκυλί,

άλογο, ελέφαντας), είναι συμβολικό και μη-αριθμητικό, γ) από το 1 έως το 5 σχεδιασμένα με κουκκίδες (αραβικοί αριθμοί), αφορά την αντίληψη και είναι αριθμητικό και δ) σχεδιασμένα σπίτια, αφορά την αντίληψη και είναι μη αριθμητικό. Σε κάθε ζευγάρι που παρουσιάζεται το ένα στοιχείο είναι μικρό σε σχέση με το άλλο στοιχείο.

Από την συγκεκριμένη έρευνα το βασικό συμπέρασμα είναι ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή μπορούν να παρουσιάσουν ένα διαχωρισμό μεταξύ της αριθμητικής γνώσης με την οποία η κατανόηση και η επεξεργασία των αραβικών αριθμών μπορούν να αναπτυχθούν στο κανονικό ποσοστό ενώ η απόκτηση των δεξιοτήτων αρίθμησης παρεμποδίζεται από τα λεκτικά ελλείμματα. Η αντίδραση που παρουσίασαν τα παιδιά στα διάφορα μεγέθη μέσω των εικόνων που αφορούσαν την κατανόηση ήταν πολύ γρηγορότερη από την αντίδραση λεκτικής – έκφρασης όσο αφορά την αξιολόγηση.

Ε) Μία έρευνα πραγματοποίησαν οι Miller & Deevy (2006), με σκοπό να καθορίσουν εάν η δομική παραγωγή, δηλαδή η συντακτική παραγωγή όπου ένας άνθρωπος είναι πιθανότερο να παράγει μια ιδιαίτερη συντακτική δομή, εάν την έχει ακούσει πρόσφατα και έχουν παράγει μια διαφορετική πρόταση χρησιμοποιώντας την ίδια δομή, μπορεί να διακρίνει τα παιδιά με και χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή.

Το δείγμα το αποτελούσε η ομάδα με ειδική γλωσσική διαταραχή η οποία περιλάμβανε 18 παιδιά, με ηλικία 4,3 έως 6,10. Η πρώτη ομάδα σύγκρισης περιείχε 18 παιδιά με τη χαρακτηριστική γλωσσική ανάπτυξη που αντιστοιχήθηκε με την χρονολογική ηλικία με τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή, με ηλικία 4,3 έως 6,8. Μια δεύτερη ομάδα σύγκρισης περιείχε 18 παιδιά, ηλικίας 2,8 έως 4,5, αντιστοιχήθηκε σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος με τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Η διαδικασία περιλάμβανε τριάντα έξι ζευγάρια που ήσασταν ο πρωταρχικός στόχος και διαιρέθηκαν σε τρεις κατηγορίες, αυτές οι κατηγορίες είναι οι παρακάτω: μεταβατικές προτάσεις, αμετάβατες προτάσεις και κανονικές προτάσεις. Ο

εξεταστής περίγραφε την πρωταρχική εικόνα και το παιδί έπρεπε να επαναλάβει την πρόταση. Ο εξεταστής θα προωθούσε έπειτα την εικόνα στόχου και θα προέτρεπε το παιδί να παράγει μία πρόταση που θα απαντάει στην ερώτηση "και τι συμβαίνει εδώ;".

Το συμπέρασμα από αυτήν την έρευνα όσον αφορά το πρωταρχικό στόχο, περισσότερες ήταν οι αμετάβατες προτάσεις και οι μεταβατικές προτάσεις σε σύγκριση με τις κανονικές προτάσεις όπου δεν διέφεραν σημαντικά. Η διαφορά στο ποσοστό των μεταβατικών στόχων που παρήγαγαν τα παιδιά ήταν χαρακτηριστική για τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και για τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με την ίδια χρονολογική ηλικία και όχι για την ομάδα που συγκρίνετε σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή.

ΣΤ) Μία έρευνα μας παρουσιάζουν, οι Hewitt, Hammer, Yont & Tomblin (2005), με σκοπό να αποδείξουν ότι οι μετρήσεις ανάλυσης της γλωσσικής δειγματοληψίας μπορούν εκτός από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας να διαγνώσουν και να αξιολογήσουν και παιδιά που βρίσκονται σε μεγαλύτερη ηλικία δηλαδή στα πρώτα χρόνια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το σύνολο του δείγματος ήταν 54 παιδιά, τα 27 παιδιά είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή με μέση ηλικία 6,1 ετών και τα άλλα 27 παιδιά αναπτύσσονταν κανονικά με μέση ηλικία 5,99 ετών.

Αρχικά, ο εξεταστής τους αφηγήθηκε μία ιστορία και στη συνέχεια τους ζητήθηκε να επαναλάβουν την ιστορία με δικά τους λόγια. Έπειτα συζήτησαν με τον εξεταστή για τις δικές τους εμπειρίες πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Το ίδιο έγινε και με μια δεύτερη ιστορία. Έγινε σύγκριση των δύο ομάδων και διερευνήθηκαν τα αποτελέσματα όσον αφορά τη μορφοσυντακτική και λεξιλογική γλώσσα. Τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν σε όλες τις δοκιμασίες χαμηλότερα ποσοστά από ότι τα φυσιολογικά παιδιά. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν πρόβλημα στη μορφοσυντακτική ανάπτυξη.

Z) Σε μια ενδιαφέρουσα έρευνα οι Marton, Abramoff & Rosenzweir (2005), εξέτασαν τη σχέση μεταξύ της κοινωνικής πραγματολογίας, του κοινωνικού αυτοσεβασμού και της γλώσσας στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και στα παιδιά που είναι συνομήλικα. Συγκρίθηκαν δύο ομάδες παιδιών. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από 19 παιδιά τα οποία είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή και η δεύτερη ομάδα αποτελείται και αυτή από 19 παιδιά παρόμοιας ηλικίας με την πρώτη ομάδα, με τυπική γλωσσική ανάπτυξη.

Η διαδικασία της συγκεκριμένης έρευνας περιλαμβάνει πρώτο "τα υποθετικά σεμινάρια" όπου είκοσι τρία υποθετικά σεμινάρια που ενσωματώνονται σε επτά διαφορετικά πλαίσια τα οποία είναι η σχολική καφετέρια, η σχολική τάξη, το σχολικό λεωφορείο, η παιδική χαρά, το εμπορικό κέντρο, η οικογενειακή σκηνή ώστε ο εξεταστής να είναι σε θέση να αξιολογήσει τις δεξιότητες διαπραγμάτευσης και επίλυσης ψυχικών συγκρούσεων και να καθορίσει στρατηγικές και λεκτικές αντιδράσεις σε κάθε περίπτωση. Δεύτερο "η δοκιμή του αυτοσεβασμού" που παρουσιάστηκαν είκοσι ναι/όχι ερωτήσεις για να αξιολογηθεί το επίπεδο της ακαδημαϊκής κοινωνικής αυτοεκτίμησης. Και τρίτο "τα ερωτηματολόγια γονέα και δασκάλου" που αφορούν την κοινωνική ικανότητα και τις συμπεριφορές του παιδιού. Επίσης, τα ερωτηματολόγια αφορούσαν την κοινωνική και γλωσσική ικανότητα συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών σχέσεων, γλωσσική γνώση, μη λεκτική επικοινωνία και προσαρμοστική συμπεριφορά.

Τα αποτελέσματα για κάθε μία δοκιμασία ξεχωριστά παρουσιάζονται παρακάτω. Για "τα υποθετικά σεμινάρια" τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή εκτέλεσαν σημαντικά μειωμένη απόδοση από τα παιδιά με τυπική γλωσσική ανάπτυξη σε αυτόν τον στόχο. Έκαναν περισσότερα γραμματικά λάθη από τα κανονικά παιδιά και οι απαντήσεις τους απεικόνισαν τα ιδιαίτερα ελλείμματα στην κοινωνική πραγματολογία δηλαδή, δεν μπορούσαν να βρουν τον κατάλληλο τρόπο ώστε να αρχίσουν μία συνομιλία, να διαπραγματεύονται με άλλα παιδιά και να λύνουν διαφορετικές συγκρούσεις. Όσο αφορά "τον

αυτοσεβασμό· υπήρχε σημαντική διαφορά ανάμεσα στον ακαδημαϊκό αυτοσεβασμό και στον κοινωνικό αυτοσεβασμό για τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, αλλά όχι για τα παιδιά με τυπική γλωσσική ανάπτυξη.

Τα αποτελέσματα “στα ερωτηματολόγιο γονέα” έδειξαν πως οι συμπεριφοριστικές κατηγορίες δηλαδή οι προσαρμοστικές συμπεριφορές, οι συνομιλητικές δεξιότητες, η μη λεκτική επικοινωνία έδειξαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων. Οι γονείς των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή έδωσαν τις σημαντικά χαμηλότερες εκτιμήσεις στα παιδιά τους σε κάθε μία κατηγορία από τους γονείς που έχουν τα κανονικά παιδιά. Τέλος, “το ερωτηματολόγιο δασκάλων” στις συμπεριφοριστικές κατηγορίες δηλαδή στη προσαρμοστική συμπεριφορά, στις κοινωνικές σχέσεις, στην γλωσσική γνώση, στις συνομιλητικές δεξιότητες, στη μη λεκτική επικοινωνία τα αποτελέσματα δείχνουν τη σημαντική διαφορά μεταξύ των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή και των φυσιολογικών παιδιών.

H) Με την έρευνα της που πραγματοποίησε η Marinellie (2006), είχε σαν σκοπό να ερευνήσει την τεχνική παραγωγή στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή βασισμένη κατά ένα μεγάλο μέρος στην υπόθεση ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν τη γνώση των σύνθετων συντακτικών δομών. Η έρευνα αυτή αφορά την Αμερικάνικη γλώσσα. Η πρώτη ομάδα περιείχε 18 παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και η δεύτερη ομάδα είχε επίσης 18 παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη, τα παιδιά και των δύο ομάδων είχαν περίπου την ίδια ηλικία.

Τα ερεθίσματα εικόνων ήταν συνολικά 60 εικόνες από τις οποίες οι 30 εικόνες αφορούσαν σχετικές προτάσεις και οι άλλες 30 εικόνες αφορούσαν επιρρηματικές προτάσεις. Κάθε εικόνα περιλάμβανε κοινές δραστηριότητες, αντικείμενα και ανθρώπους και μία εικόνα θα μπορούσε επίσης να την περιγράψει το παιδί χρησιμοποιώντας μια πρόταση είτε με σχετική πρόταση είτε με επιρρηματική πρόταση. Η πρώτη δοκιμασία ήταν όταν το παιδί επαναλάμβανε την πρόταση πριν του παρουσιάσει ο εξεταστής την εικόνα. Και

η δεύτερη δοκιμασία ήταν εφόσον το παιδί έχει δει και άλλες εικόνες και έχει επαναλάβει την απαιτούμενη πρόταση για κάθε εικόνα ζητείται από το παιδί να πει τη δική του πρόταση για την εικόνα που του παρουσιάζει ο εξεταστής.

Όσον αφορά τις επιρρηματικές προτάσεις φαίνεται ότι μεγάλη πλειοψηφία των απαντήσεων των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίασαν απλές προτάσεις. Επίσης, κάθε πρόταση που το παιδί παρήγαγε ήταν κατάλληλη για την αντίστοιχη εικόνα που του παρουσιαζόταν. Διαπιστώθηκε και για τις δύο ομάδες ότι η πλειοψηφία των απαντήσεων που έδωσαν τα παιδιά περιείχε επιρρηματικές φράσεις που χρησιμοποιήθηκε στην πρώτη δοκιμασία (προκειμένου, όταν ή επειδή) ή μια παρόμοια επιρρηματική φράση (π.χ. ενώ). Οι υπόλοιπες απαντήσεις ήταν αυτές στις οποίες η επιρρηματική φράση στην παραγωγή της πρότασης ήταν διαφορετική από αυτήν που χρησιμοποιήθηκε στην πρωταρχική πρόταση. Όσον αφορά τις σχετικές προτάσεις στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν υπήρξε καμία σημαντική διαφορά μεταξύ της χρήσης των σχετικών προτάσεων στην πρώτη και στη δεύτερη δοκιμασία και για τα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη δεν υπήρχε σημαντική διαφορά.

2.2. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

A) Μία έρευνα ολοκλήρωσαν οι Hansson & Bruce (2002), η οποία ερεύνησε τις λεξιλογικές πτυχές της γνώσης ρήματος στα σουηδικά παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Οι τύποι ρημάτων που μελετήθηκαν ήταν εκείνοι της τοποθέτησης, μια σημασιολογική περιοχή με μια συγκεκριμένη γλωσσική διαφοροποίηση σε σουηδικά. Αυτά τα ρήματα προκαλούν δυσκολίες στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, αυτά τα προβλήματα είναι περισσότερο στην παραγωγή από ότι στην κατανόηση. Το δείγμα που επιλέχθηκε ήσασταν είκοσι παιδιά, τα δέκα παιδιά είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή, ηλικίας 4,0 έως 6,3

χρονών και τα υπόλοιπα 10 παιδιά αποτελούν μια ομάδα νεώτερων παιδιών χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή, ηλικίας 3,1 έως 3,7 χρονών.

Οι δύο ομάδες αντιστοιχήθηκαν έχοντας βάση στην απόδοσή τους στη δοκιμή γλωσσικής παραγωγής. Η δοκιμή περιέλαβε έναν στόχο κατανόησης και έναν στόχο παραγωγής με τέσσερα διαφορετικά σουηδικά μεταβατικά ρήματα τοποθέτησης: "να καθίσει", "να σταματήσει", "να ξαπλώσει", "να κρεμάσει". Στο παιδί ο εξεταστής παρουσίασε τα ακόλουθα αντικείμενα: μια μικρή κούκλα με κινητά χέρια και τα πόδια, καναπέ παιχνιδιών, έναν κενό ρολό τουαλέτας, ένα σακάκι και μία καρέκλα. Ο εξεταστής αρχικά ζήτησε από το παιδί να ενεργήσει επτά διαφορετικές πράξεις οι οποίες περιλαμβάνουν τα αντικείμενα και τα τέσσερα ρήματα. Κατόπιν ο εξεταστής εκτελούσε την ίδια ενέργεια και ρωτούσε το παιδί "Τι κάνω εγώ;".

Τα συμπεράσματα που πήραμε από την συγκεκριμένη έρευνα ήταν ότι οι ομάδες διέφεραν στην απόδοσή τους στο στόχο κατανόησης σε καθεμία δοκιμή. Στην παραγωγή, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν σημαντικά περισσότερες δυσκολίες στην επιλογή του σωστού ρήματος από τα παιδιά που ήταν νεότερα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή στη δεύτερη δοκιμή. Τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή που είναι νεότερα εμφανίζουν σημαντικά καλύτερη απόδοση στην παραγωγή, στην δεύτερη δοκιμή από ότι στην πρώτη, ενώ τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν ενίσχυσαν την απόδοσή τους μεταξύ των δοκιμών. Αυτό δείχνει ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν τα λεξιλογικά προβλήματα και ότι αυτά τα προβλήματα δεν μειώνονται με το χρόνο.

Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν σημαντικά λιγότερες σωστές απαντήσεις από τα παιδιά που είναι νεότερα στη δεύτερη δοκιμή δηλαδή όταν ο εξεταστής έκανε μία πράξη, αλλά όχι στην πρώτη δοκιμή όταν δηλαδή το παιδί πραγματοποιούσε μία ενέργεια δική του χρησιμοποιώντας τα ρήματα και τα αντικείμενα. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν περισσότερες δυσκολίες από τα παιδιά που είναι νεότερα χωρίς ειδική γλωσσική

διαταραχή στην επιλογή του ρήματος τοποθέτησης σε έναν στόχο παραγωγής. Επιπλέον, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ήσασταν σημαντικά καλύτερα στο στόχο κατανόησης από ότι στο στόχο παραγωγής. Τέλος, ένας παράγοντας που πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη είναι ότι όχι μόνο η σημασία αλλά και η μορφή μπορούν συμβάλλουν στις δυσκολίες που τα παιδιά έχουν στην απόκτηση της πλήρους κατάκτησης αυτών των ρημάτων. Τα ρήματα της τοποθέτησης φαίνονται να είναι από τα με συχνότερα ρήματα στην Σουηδία.

B) Στην έρευνα τους οι Sanz-Torrent, Serrat, Andreu & Serrat (2008), εξετάζουν την επεξεργασία και την ανάπτυξη γλωσσών στα Καταλανικά ή Ισπανόφωνα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και εστιάζει στην μελέτη του ρήματος. Αναλύει την διαδικασία απόκτησης και στοχεύει να καθορίσει τα κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ομάδας με ειδική γλωσσική ανάπτυξη με τα παιδιά με την κανονική γλωσσική ανάπτυξη.

Το δείγμα περιλαμβάνει δεκαοχτώ παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα οποία είναι δίγλωσσα Καταλανικά και Ισπανόφωνα. Χωρίζονται σε τρεις ομάδες: έξι παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και δύο ομάδες ελέγχου, μια που αντιστοιχήθηκαν τα παιδιά βάση της ηλικίας και η άλλη που αντιστοιχήθηκαν σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος. Κάθε παιδί σε καθεμία ομάδα ελέγχου ζευγαρώθηκε με ένα παιδί από την ομάδα της ειδικής γλωσσικής διαταραχής. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των εβδομαδιαίων συνεντεύξεων λεκτικής θεραπείας κάθε 3 μήνες με το λογοθεραπευτή, για τρία έτη. Εξετάστηκε η αυθόρμητη συνομιλία στο οποίο το παιδί μίλησε για τα θέματα σχετικά με την οικογένεια, το σχολείο, τους φίλους ή τα παιχνίδια τους.

Το συμπέρασμα είναι πως ο μέσος όρος διαφορετικών ρημάτων ήταν πολύς μικρότερος στην ομάδα με ειδική γλωσσική διαταραχή από ότι στην ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με την ίδια ηλικία και στην ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος. Επιπλέον, ο μέσος όρος των ρημάτων που εκφράζονται από τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ήταν πολύ χαμηλότερος από την ομάδα χωρίς ειδική

γλωσσική διαταραχή με την ίδια ηλικία και για την ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος.

Η ομάδα της ειδικής γλωσσικής διαταραχής χρησιμοποιεί πολύ λίγες μορφές προηγούμενου-χρόνου (παρελθοντικό), αλλά τα ποσοστά δεν διέφεραν σημαντικά μεταξύ των ομάδων. Αφ' ετέρου, ενώ τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν έκαναν παραγωγή σε οποιαδήποτε ρήματα στους μελλοντικούς χρόνους, οι άλλες ομάδες έκαναν κάποια χρήση. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή χρησιμοποίησαν το τρίτο πρόσωπο πιο πολύ, έπειτα πρώτο πρόσωπο, και δεύτερο πρόσωπο. Αυτή η διανομή βρέθηκε επίσης στις ομάδες ελέγχου, εν τούτοις η χρήση του τρίτου προσώπου ήταν πολύ υψηλότερη από ότι στην ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος. Όσον αφορά τον αριθμό, αντίθετα με τις δύο ομάδες ελέγχου, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή χρησιμοποίησαν μόνο τον ενικό αριθμό και δεν χρησιμοποίησαν τον πληθυντικό αριθμό καθόλου.

Από τα παραπάνω συμπεράσματα διαπιστώνουμε πως τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αποκαλύπτουν την ελάχιστη γνώση στην μορφολογία του ρήματος. Η ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος έκανε παρόμοιο αριθμό λαθών, ενώ η ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή σύμφωνα με την ηλικία έκαναν αρκετά λιγότερα. Συμπεραίνουμε, πως η μορφολογία του ρήματος παρουσιάζει τα περισσότερα προβλήματα για τα παιδιά που μιλούν ισπανικά και καταλανικά.

Γ) Η παρακάτω έρευνα αφορά τα κινέζικα παιδιά του Χόνγκ Κόνγκ που πραγματοποίησαν οι Man & David (2006), στην οποία η επανάληψη λέξης προτάθηκε ως δείκτης για να απεικονίσει την ικανότητα της φωνολογικής λειτουργικής μνήμης. Επίσης, η έρευνα στόχευε να εξετάσει τη σχέση μεταξύ της φωνολογικής λειτουργικής μνήμης με την συγκεκριμένη γλωσσική διαταραχή, μέσω των διαδικασιών της επανάληψης λέξης και της κατανόησης πρότασης, των παιδιών προσχολικής ηλικίας με την ειδική γλωσσική διαταραχή και των παιδιών με την κανονική γλωσσική ανάπτυξη.

Είκοσι τρία παιδιά προσχολικής ηλικίας με ειδική γλωσσική διαταραχή και άλλα είκοσι τρία παιδιά πάλι προσχολικής ηλικίας χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή συμμετείχαν στη μελέτη. Η σημαντική επίδοση διαφοράς βρέθηκε μεταξύ της ομάδας με την ειδική γλωσσική διαταραχή και της κανονικής ομάδας στον επαναληπτικό στόχο εκφράσεων και το στόχο κατανόησης πρότασης όπου η ομάδα με ειδική γλωσσική διαταραχή είχε χαμηλότερη επίδοση από την ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή.

Δ) Την έρευνα αυτή την έκανα οι Yomico, Jun, Kazuko & Menn (2001), και αναφέρεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, σε παιδιά που είναι από την Ιαπωνία με ειδική γλωσσική διαταραχή, σε φυσιολογικά παιδιά που έχουν την ίδια χρονολογική ηλικία και σε φυσιολογικά παιδιά με μικρότερη ηλικία. Οι τρεις αυτές ομάδες συγκρίθηκαν όσον αφορά την συντακτική και την φωνολογική διαδικασία.

Τα παιδιά που έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν χαμηλότερη βαθμολογία όσον αφορά στο τεστ της σύνταξης σε σχέση με την ομάδα που είχαν την ίδια χρονολογική ηλικία και ήσαν φυσιολογικά παιδιά. Περισσότερο χαρακτηριστική χαμηλότερη βαθμολογία εμφανίστηκε στην παραγωγή στα φυσιολογικά παιδιά με μικρότερη ηλικία πέντε χρονών, όπου συγκρίθηκαν με παιδιά έξι χρονών με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίασαν χαμηλή απόδοση σε όλους τους τύπους επανάληψης των προτάσεων ενώ τα φυσιολογικά παιδιά μικρότερης ηλικίας εμφάνισαν χαμηλή απόδοση μόνο στην παθητική φωνή και στην αιτιολογική σύνταξη. Η φωνολογική βραχυπρόθεσμη μνήμη η οποία εκτιμάται με την επανάληψη πρότασης ήταν επίσης σημαντικά χαμηλότερη στα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή τα οποία συγκρίθηκαν με φυσιολογικά παιδιά σύμφωνα με την χρονολογική ηλικία.

Ε) Ύστερα από έρευνα των Bortolini & Leonard (2000), έκαναν σύγκριση των φωνολογικών χαρακτηριστικών των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή με τα παιδιά τα οποία είναι νεότερα με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη και

ταίριαζαν σύμφωνα με το μέσο μήκος εκφωνήματος. Δύο μελέτες αναφέρονται για τις δύο αυτές ομάδες και δύο διαφορετικές γλώσσες μελετήθηκαν, η αγγλική γλώσσα και η ιταλική γλώσσα.

Όσον αφορά την αγγλική γλώσσα το δείγμα ήταν δεκαοκτώ παιδιά. Η πρώτη ομάδα είχε εννέα παιδιά τα οποία είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή, με ηλικία από 3,7 έως 5,9 και η δεύτερη ομάδα είχε επίσης εννέα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη, με ηλικία από 2,5 έως 3,3 και έχουν μικρότερη ηλικία από τα παιδιά που έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα παιδιά κλήθηκαν να περιγράψουν τα σύνολα εικόνων μέσω μιας διαδικασίας ολοκλήρωσης πρότασης, που είχε σαν σκοπό την αξιολόγηση της γραμματικής μορφολογίας. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για να αξιολογήσουν τα ουσιαστικά πληθυντικού ή ενικού αριθμού απαιτούσαν μονολεκτικές απαντήσεις. Στην συνέχεια, δόθηκαν στοιχεία στο παιδί που απαιτούσαν απαντήσεις περισσότερες από μία λέξεις στο μήκος. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώνουμε πως τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ήταν σημαντικά λιγότερο ακριβή από τα παιδιά που είναι νεότερα με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη όσον αφορά τις λέξεις που παράγουν.

Όσον αφορά την ιταλική γλώσσα το δείγμα ήταν είκοσι τέσσερα παιδιά. Η πρώτη ομάδα περιείχε δώδεκα παιδιά τα οποία είχαν ειδική γλωσσική διαταραχή, κυμάνθηκαν στην ηλικία από 4,1 έως 7,0 και δεύτερη ομάδα περιείχε δώδεκα παιδιά, ήταν νεότερα με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Ένα μεγάλο μέρος της διαδικασίας είναι παρόμοιο με αυτό που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη για την αγγλική γλώσσα. Στα παιδιά παρουσιάστηκαν εικόνες και ζητήθηκε να ολοκληρώσουν τις προτάσεις, οι εικόνες και οι προτάσεις ήταν σχεδιασμένες ώστε να εξετάζουν ιδιαίτερα γραμματικά μορφήματα.

Τα αποτελέσματα για την ιταλική γλώσσα έδειξαν ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έκαναν τη λιγότερη χρήση σε άρθρα σε σχέση με τα νεότερα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή χρησιμοποιούν λιγότερο τον τρίτο πρόσωπο του

πληθυντικού αριθμού αντίθετα παρήγαγαν τον τρίτο πρόσωπο του ενικού αριθμού. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ήταν λιγότερο ακριβή στην παραγωγή των λέξεων σε σύγκριση με την άλλη ομάδα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, μας παρέχουν τα ισχυρά στοιχεία για το συμπέρασμα ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν σοβαρούς περιορισμούς στη φωνολογική δυνατότητα.

2.3. ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α) Με την συγκεκριμένη μελέτη η Σταυρακάκη (2006), ερευνά την απόδοση οκτώ παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή στην παραγωγή ερωτηματικών προτάσεων σε δύο σημεία στη γλωσσική ανάπτυξή τους. Συγκεκριμένα, συγκρίνει και συζητά τα αποτελέσματα δύο ερευνών στην παραγωγή των ερωτηματικών προτάσεων υποκειμένου και αντικειμένου, η δεύτερη έρευνα έγινε 5 έτη μετά από την πρώτη. Κάθε παιδί με ειδική γλωσσική διαταραχή, αντιστοιχήθηκε με δύο παιδιά ομάδας ελέγχου βάσει των αποτελεσμάτων από τη διαγνωστική προφορική εξέταση δείκτη νοημοσύνης (DVIQ). Συγκεκριμένα, το τεστ αυτό εξετάζει την εκφραστική γλωσσική δυνατότητα ονομασία εικόνας, την παραγωγή των μορφοσυντακτικών δομών και της ανάκλησης πρότασης και την δεκτική γλωσσική δυνατότητα μέσω της κατανόησης πρότασης καθώς επίσης και της κατανόησης των εννοιών διαστήματος και χρόνου. Επομένως, οι ομάδες ελέγχου είναι μια ομάδα με φυσιολογικά παιδιά σύμφωνα με την γλωσσική ηλικία και η άλλη ομάδα με φυσιολογικά παιδιά σύμφωνα με την χρονολογική ηλικία.

Τα ίδια πειραματικά υλικά και οι στόχοι απόκτησης έχουν χρησιμοποιηθεί και στις δύο έρευνες. Τέσσερις τύποι ερωτήσεων εξετάστηκαν: αναφερόμενες υπαγόμενες ερωτήσεις, αναφερόμενες ερωτήσεις αντικειμένου, μη-αναφερόμενες υπαγόμενες και μη-αναφερόμενες ερωτήσεις αντικειμένου.

Τα παραδείγματα του υλικού δοκιμής παρουσιάζονται παρακάτω:

- α) (αναφερόμενη υπαγόμενη ερώτηση) Ποιος πίθηκος κυνήγησε τον ελέφαντα;
- β) (αναφερόμενη ερώτηση αντικειμένου) Ποιον πίθηκο κυνήγησε ο ελέφαντας ;
- γ) (μη-αναφερόμενη υπαγόμενη ερώτηση) Ποιος κυνήγησε τον ελέφαντα;
- δ) (μη-αναφερόμενη ερώτηση αντικειμένου) Ποιον κυνήγησε ο ελέφαντας;

Έξι υποδείγματα για κάθε τύπο ερώτησης εξετάστηκαν δίνοντας συνολικά 24 απαντήσεις ανά παιδί. Στην παρούσα μελέτη, συγκρίνεται η γλωσσική δυνατότητα των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή στην παραγωγή των ερωτήσεων σε δύο σημεία στη γλωσσική ανάπτυξή τους. Οι στόχοι ήταν να ερευνηθούν εάν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις στη γλώσσα τους με την πάροδο του χρόνου.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπήρξαν μερικές αξιοσημείωτες διαφορές στην απόδοση των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή το 1999 όπου τα παιδιά εξετάστηκαν πρώτη φορά και το 2004 όπου τα παιδιά εξετάστηκαν δεύτερη φορά. Μια προσεκτική εξέταση των γραμματικών λαθών αποκάλυψε ενδιαφέρουσες διαφορές μεταξύ της απόδοσης των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή και την ομάδα ελέγχου σύμφωνα με τη γλωσσική ηλικία. Όπου υπήρξε μια κάθοδος στην απόδοση των παιδιών ελέγχου σύμφωνα με τη γλωσσική ηλικία στις ερωτήσεις υποκειμένου ποιος-ποια-ποιο έναντι στις ερωτήσεις αντικειμένου ο οποίος-του οποίου-το οποίο, ενώ το αντίστροφο βρέθηκε στην απόδοση των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν ήταν ικανά να μειώσουν εκείνα τα λάθη που παρουσίασαν ελλείψεις στη γραμματική. Συνεπώς, παρήγαγαν σχεδόν τον ίδιο αριθμό γραμματικών λαθών το 1999 και το 2004 στις ερωτήσεις αντικειμένου.

B) Σε μια ενδιαφέρουσα έρευνα η Βαρλοκώστα (2000), μελέτησε την περιγραφή και την ανάλυση της γλωσσικής ανάπτυξης του ελληνόπουλου με ειδική γλωσσική διαταραχή στο πρώτο στάδιο λογοθεραπείας. Η παρούσα μελέτη είναι μία περίπτωση ενός παιδιού στο πρώτο στάδιο λογοθεραπείας, την περίοδο που έγινε η διάγνωση ήταν 3 ετών και 3 μηνών. Τα αποτελέσματα του

Preschool Language Scale το οποίο είναι ένα μη σταθμισμένο τεστ έδειξε ότι η κατανόηση της γλώσσας ήταν φυσιολογική ανταποκρινόταν δηλαδή στην ηλικία των 3 ετών και 3 μηνών, ωστόσο η έκφραση-παραγωγή της γλώσσας ήταν πιο χαμηλά από τη χρονολογική του ηλικία, αντίστοιχη με εκείνη ενός παιδιού 18 μηνών. Το παιδί εξετάστηκε στην πρώτη περίοδο δηλαδή τρεις εβδομάδες μετά την έναρξη της λογοθεραπείας και στη δεύτερη περίοδο δηλαδή τέσσερις μήνες μετά την έναρξη της λογοθεραπείας.

Εξετάζοντας τα γλωσσικά δεδομένα από την πρώτη και δεύτερη περίοδο διαπιστώθηκε ότι η γλωσσική εξέλιξη ακολουθεί την πορεία αντίστοιχων περιπτώσεων στη διεθνή βιβλιογραφία. Η πιο αντιπροσωπευτική λεξική κατηγορία στα πρώτα στάδια γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού είναι τα ουσιαστικά, όπως ονόματα αντικειμένων και ζώων. Ενώ λέξεις που δηλώνουν δράσεις και ιδιότητες αντιπροσωπεύουν ένα μικρότερο ποσοστό των πρώιμων λεξικών του τύπων, γεγονός που παρατηρείται και σε άλλα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή αλλά και στα πρώιμα στάδια των παιδιών με τυπική γλωσσική ανάπτυξη. Τα ρήματα που χρησιμοποιούνται με μεγαλύτερη συχνότητα είναι τα ρήματα "κάνω", "πηγαίνω", "βάζω", "παίρνω", "θέλω" τα οποία είναι επίσης εκείνα που χρησιμοποιούνται περισσότερο συχνά και από τα παιδιά με αντίστοιχο μέσο μήκος εκφωνήματος ή αντίστοιχη χρονολογική ηλικία. Ωστόσο η ποικιλία των ρημάτων που χρησιμοποιεί το παιδί αλλά και γενικότερα τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή συγκριτικά και με τις δύο ομάδες ελέγχου είναι περιορισμένη.

Γ) Σε μία έρευνα που πραγματοποίησε ο Βογινδρούκας (1995), είχε σαν στόχο την σύγκριση των πραγματολογικών ικανοτήτων παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή με τα παιδιά που εμφανίζουν φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη. Επίσης, είχε σαν σκοπό αυτή η έρευνα να δώσει κάποια πρώτα στοιχεία για την ανάπτυξη των γραμματικών μορφημάτων στα ελληνόπουλα προσχολικής ηλικίας. Το δείγμα αποτελείται από 39 παιδιά, αγόρια, τα οποία είναι χωρισμένα σε τρεις ομάδες σύμφωνα με την χρονολογική τους ηλικία.

Στην πρώτη ομάδα κατατάχθηκαν τα παιδιά με ηλικία 3 έως 4 χρονών, στην δεύτερη 4,1 έως 5 και στην τρίτη 5,1 έως 6. Τα ελληνόπουλα παιδιά θα συγκριθούν με τα αγγλόφωνα παιδιά τα οποία έχουν περίπου την ίδια χρονολογική ηλικία. Το υλικό για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το Derbyshire Language Scheme-Picture Test (Knowles and Masidlover, 1982).

Από τα αποτελέσματα του μέσου μήκους εκφωνήματος κατά χρονολογική ηλικία φαίνεται τα ελληνόπουλα να εμφανίζουν αυξημένο μέσο όρο σε σύγκριση με τα παιδιά της ίδιας χρονολογικής ηλικίας που έχουν ως μητρική γλώσσα την αγγλική. Τα ελληνόπουλα φαίνεται μεταξύ του τρίτου και τέταρτου έτους να έχουν αναπτύξει ένα μεγάλο αριθμό γραμματικών μορφημάτων που αφορούν τα ρήματα, την παθητική και ενεργητική φωνή, τον ενεστώτα, τον αόριστο και τον μέλλοντα, ουσιαστικά, επίθετα, το οριστικό και αόριστο άρθρο, μετοχές, επιρρήματα, συνδέσμους, προθέσεις, αντωνυμίες. Η μοναδική διαφορά που βρέθηκε μεταξύ των ομάδων της έρευνας είναι ότι στην τελευταία ομάδα δηλαδή στα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη παρατηρείται να γίνεται χρήση του παρακειμένου, κάτι που δεν συναντάτε στην πρώτη ομάδα δηλαδή στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα δεδομένα από το επίπεδο της κατανόησης του προφορικού λόγου σύμφωνα με το Derbyshire Language Scheme-Picture Test δείχνουν ότι μετά τον τέταρτο χρόνο τα ελληνόπουλα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της δοκιμασίας.

Συμπερασματικά φαίνεται ότι η δομή της κάθε γλώσσας επηρεάζει τον τρόπο ανάπτυξής της από τα παιδιά, η ανάπτυξη των γραμματικών μορφημάτων φαίνεται να μην υπόκειται στους κανόνες που υπάρχουν παγκοσμίως όπως συμβαίνει με την ανάπτυξη άλλων τομέων της γλωσσικής εξέλιξης όπως είναι το λεξιλόγιο, η σύνταξη και τέλος υποστηρίζεται η μεγάλη σημασία της πραγματολογίας ως θεωρίας και τομέα του λόγου η οποία επηρεάζει την ανάπτυξη της γραμματικής και του συντακτικού.

Δ) Ο συγκεκριμένος στόχος αυτής της έρευνας ήταν να ερευνηθεί εάν σύμφωνα με τη χρονολογική ηλικία, οι κλιτικές αντωνυμίες αντικειμένου, τα καθορισμένα άρθρα και το γενικό κτητικό παρουσιάζουν προβλήματα τα ελληνόπουλα παιδιά προσχολικής ηλικίας με ειδική γλωσσική διαταραχή. Την συγκεκριμένη έρευνα την έκαναν οι Smith, Edwards, Stojanovik, & Varlokosta (2002). Το δείγμα το αποτελούσαν τρεις ομάδες, η πρώτη ομάδα περιλάμβανε εννέα παιδιά ηλικίας από 4,9 έως 6,9 χρονών με διάγνωση ειδικής γλωσσικής διαταραχής, η δεύτερη ομάδα είχε εννέα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή που αντιστοιχήθηκαν σύμφωνα με τη χρονολογική ηλικία από 4,11 έως 5,11 και η τρίτη ομάδα χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή είχε εννέα παιδιά που αντιστοιχήθηκαν σύμφωνα με τη γλωσσική δυνατότητα, την μορφοσυντακτική δυνατότητα με ηλικία 2,10 έως 4,3 χρονών.

Χρησιμοποιήθηκε το Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης (DVIQ), όπου η δοκιμή περιλαμβάνει τρία θέματα δηλαδή, την παραγωγή και κατανόηση της γλώσσας και την επανάληψη συντακτικών δομών. Διαπιστώθηκε, ότι τα κλιτικά του αντικειμένου ήταν η δομή με τη χειρότερη απόδοση για όλες τις ομάδες αλλά ειδικά για την ομάδα με την ειδική γλωσσική διαταραχή, οι παραλείψεις των κλιτικών διακρίνει την ομάδα με ειδική γλωσσική διαταραχή και από τις δύο ομάδες ελέγχου. Αφ' ετέρου, τα καθορισμένα άρθρα και το γενικό κτητικό δεν ήταν δύσκολα και τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή τα παρήγαγαν με υψηλότερη απόδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3. ΔΕΙΓΜΑ

Το δείγμα αποτελείται συνολικά από είκοσι τέσσερα παιδιά, εννέα αγόρια και δεκαπέντε κορίτσια. Όσον αφορά τις δύο πρώτες ομάδες (δεκαέξι παιδιά, έξι αγόρια και δέκα κορίτσια) τα παιδιά είναι χωρισμένα σε τρεις ομάδες σύμφωνα με την χρονολογική τους ηλικία. Στην πρώτη ομάδα κατατάχθηκαν τα παιδιά με ηλικία 3,5 έως 4,11 ετών, στην δεύτερη 5 έως 5,11 ετών και στην τρίτη 6 έως 6,5 ετών. Στην συνέχεια, τα παιδιά χωρίστηκαν σύμφωνα με το φύλο. Δηλαδή κάθε παιδί με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζει το ίδιο φύλο με ένα παιδί χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή παρόμοιας ηλικίας.

Στην έρευνα που τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, η πρώτη ομάδα συμπεριλάμβανε οκτώ παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και η δεύτερη ομάδα συμπεριλάμβανε οκτώ παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη παρόμοιας ηλικίας. Επίσης, είναι και η τρίτη ομάδα η οποία περιλαμβάνει οκτώ παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με μικρότερη χρονολογική ηλικία σε σχέση με τα παιδιά που εμφανίζουν ειδική γλωσσική διαταραχή. Αυτά τα παιδιά είχαν μικρότερη ηλικία από ενός έως ενάμιση χρονών και είχαν το ίδιο φύλο με την πρώτη ομάδα. Και σε αυτήν την ομάδα έχουμε οκτώ παιδιά, τρία αγόρια και πέντε κορίτσια, η ηλικία των παιδιών ήταν από 3,5 έως 5 ετών.

3.1. ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

Για τους σκοπούς αυτής της έρευνας η ομάδα πάνω στην οποία πειραματιζόμαστε αποτελείται από οκτώ παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα παιδιά προέρχονται από το κέντρο Λογοθεραπείας, το οποίο βρίσκεται στην Αθήνα. Τα οκτώ παιδιά (3 αγόρια, 5 κορίτσια), ήταν ηλικίας 3,5-6,5 ετών

διαγνωσμένα με ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα παιδιά είχαν διαγνωσθεί από το κέντρο Λογοθεραπείας της Αθήνας.

Ειδικοί ψυχολόγοι είχαν διαγνώσει όλα τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Με κριτήριο ότι κανένα από τα παιδιά δεν είχαν υποστεί λογοθεραπεία. Επιπλέον, η επίδοση των παιδιών αυτών σε IQ tests παρουσίασαν βαθμολογία από 85 και πάνω.

Το δείγμα των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή επιλέχθηκε σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

- 1) Όλα είχαν διαγνωσθεί με ειδική γλωσσική διαταραχή.
- 2) Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν παρουσίαζε νοητική υστέρηση.
- 3) Όλα τα παιδιά ήταν της ίδιας ηλικίας (από 3,5-6,5 ετών).
- 4) Όλα τα παιδιά είχαν ως μητρική γλώσσα την Ελληνική.
- 5) Κανένα από τα παιδιά δεν παρουσίασε φυσικές ανικανότητες κανενός είδους.
- 6) Όλοι οι γονείς ήταν ενημερωμένοι για την έρευνα.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ
Μ.Κ.	4,3	ΚΟΡΙΤΣΙ
Λ.Μ.	4,8	ΑΓΟΡΙ
Μ.Π.	4,7	ΚΟΡΙΤΣΙ
Κ.Π.	5,1	ΑΓΟΡΙ
Μ.Τ.	5,4	ΚΟΡΙΤΣΙ
Π.Σ.	5,5	ΚΟΡΙΤΣΙ
Α.Χ.	6,5	ΑΓΟΡΙ
Μ.Χ.	6,4	ΚΟΡΙΤΣΙ

3.2. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ

ΗΛΙΚΙΑΣ

Τα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη είχαν την ίδια περίπου ηλικία και είχαν το ίδιο φύλο με την πρώτη ομάδα. Αποτελείται από οκτώ παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή (3 αγόρια, 5 κορίτσια), η ηλικία των παιδιών ήταν από 3,5-6,5 ετών. Τα παιδιά προέρχονται από το Ιδιωτικό Νηπιαγωγείο "το παιχνίδι της Σοφίας" στην Αθήνα, στην Παλαιά Πεντέλη.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την επιλογή των παιδιών ήταν τα εξής:

- 1) Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν παρουσίαζε νοητική υστέρηση.
- 2) Όλα τα παιδιά ήταν της ίδιας ηλικίας (από 3,5-6,5 ετών).
- 3) Όλα τα παιδιά είχαν ως μητρική γλώσσα την Ελληνική.
- 4) Κανένα από τα παιδιά δεν παρουσίασε φυσικές ανικανότητες κανενός είδους.
- 5) Όλοι οι γονείς ήταν ενημερωμένοι για την έρευνα.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ
Ε.Κ.	4,2	ΚΟΡΙΤΣΙ
Ν.Α.	4,9	ΑΓΟΡΙ
Σ.Ρ.	4,9	ΚΟΡΙΤΣΙ
Γ.Χ.	5,2	ΑΓΟΡΙ
Δ.Κ.	5,7	ΚΟΡΙΤΣΙ
Σ.Π.	5,10	ΚΟΡΙΤΣΙ
Α.Κ.	6,4	ΑΓΟΡΙ
Α.Π.	6,2	ΚΟΡΙΤΣΙ

3.3. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ

ΗΛΙΚΙΑΣ

Τα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη μικρότερης ηλικίας είχαν από ενός χρονών έως ενάμιση χρονών διαφορά από τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και είχαν το ίδιο φύλο. Αποτελείται η ομάδα αυτή από παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή, οκτώ παιδιά (3 αγόρια, 5 κορίτσια), όπου η ηλικία των παιδιών ήταν από 3,5-5 ετών. Τα παιδιά προέρχονται από το Ιδιωτικό Νηπιαγωγείο "το παιχνίδι της Σοφίας" στην Αθήνα, στην Παλαιά Πεντέλη.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την επιλογή των παιδιών ήταν τα εξής:

- 1) Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν παρουσίαζε νοητική υστέρηση.
- 2) Όλα τα παιδιά ήταν της ίδιας ηλικίας (από 3,5-5 ετών).
- 3) Όλα τα παιδιά είχαν ως μητρική γλώσσα την Ελληνική.
- 4) Κανένα από τα παιδιά δεν παρουσίασε φυσικές ανικανότητες κανενός είδους.
- 5) Όλοι οι γονείς ήταν ενημερωμένοι για την έρευνα.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΦΥΛΟ
Ε.Κ.	3,5	ΚΟΡΙΤΣΙ
Α.Τ.	3,5	ΑΓΟΡΙ
Λ.Α.	3,5	ΚΟΡΙΤΣΙ
Η.Λ.	3,5	ΑΓΟΡΙ
Ν.Κ.	4	ΚΟΡΙΤΣΙ
Ν.Γ.	4	ΚΟΡΙΤΣΙ
Μ.Π.	5	ΑΓΟΡΙ
Μ.Ρ.	5	ΚΟΡΙΤΣΙ

3.4. ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα το οποίο απευθύνθηκε και στις τρεις ομάδες ήταν το Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης-Μέρος 1, Προσχολική ηλικία (Σταυρακάκη, Τσιμπλή & Smith, 1998), (Diagnostic Verbal IQ Test-Part 1, Preschool Age). (βλ. Παράρτημα 1). Το τεστ είναι χωρισμένο σε τρία μέρη. Πρώτον, η παραγωγή η οποία περιλαμβάνει λεξιλόγιο (ουσιαστικά και ρήματα) και μορφολογία-σύνταξη. Ακολουθεί το δεύτερο μέρος, που είναι ο τομέας της κατανόησης, το οποίο συμπεριλαμβάνει μεταγλωσσικές έννοιες και μορφολογία-σύνταξη. Το τελευταίο κομμάτι του τεστ επικεντρώνεται στην ανάκληση συντακτικών δομών.

Τα τμήματα από τα οποία αποτελείται το συγκεκριμένο τεστ είναι τα παρακάτω: α) Τον έλεγχο κατοχής βασικών εννοιών όπως μέγεθος, κατεύθυνση, αριθμός, ποσότητα. β) Τον έλεγχο απόκτησης γλωσσικών εννοιών όπου αναφέρονται σε συγκεκριμένα αντικείμενα. γ) Τον έλεγχο του λεξιλογίου, δυνατότητα χρήσης του κατάλληλου λεξιλογίου για διάφορα μέρη του λόγου. δ) Τον έλεγχο της μορφολογίας και της σύνταξης.

3.4.1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

3.4.1.1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

Αποτελείται από είκοσι επτά ερωτήσεις:

Διαδικασία: Παρουσιάζεται στο παιδί μία εικόνα κάθε φορά. Το παιδί καλείται να πει τι κάνει κάποιος/κάποιοι ή τι είναι κάτι;

Παράδειγμα:

A) Λέμε στο παιδί: **“Τι κάνουν τα παιδιά;”** και πρέπει να απαντήσει **“γράφουν”**.

Η εικόνα παρουσιάζει ένα κορίτσι και ένα αγόρι που γράφουν.

B) Λέμε στο παιδί: **“Τι είναι αυτό;”** και πρέπει να απαντήσει **“καπέλο”**. Η

εικόνα παρουσιάζει ένα καπέλο.

3.4.1.2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αυτό που ζητείται από το παιδί είναι να δομήσει όλες τις δυνατές προτάσεις που προκύπτουν από τα τεμάχια τα οποία δίνονται. Οι συντακτικές δομές περιλαμβάνονται. Παράλληλα με τον τύπο της δομής δίνεται και ένα παράδειγμα από τα γλωσσικά τεμάχια όπως αυτά παρουσιάζονται στα παιδιά

Αποτελείται από είκοσι τέσσερις προτάσεις:

Λιαδικασία: Παρουσιάζεται στο παιδί δύο εικόνες κάθε φορά, η μία κάτω από την άλλη. Πρώτα λέμε μία πρόταση που περιγράφει την κατάσταση της πρώτης εικόνας. Στη συνέχεια, λέμε την μισή πρόταση που αντιστοιχεί στην δεύτερη εικόνα. Το παιδί καλείται να συμπληρώσει την δεύτερη πρόταση έχοντας στο μυαλό του την πρώτη πρόταση.

Παράδειγμα:

A) Λέμε στο παιδί: **“Αυτό το κορίτσι διαβάζει.”** αφορά την πρώτη εικόνα δείχνοντας παράλληλα με το δάχτυλό μας την εικόνα. Στην πρώτη εικόνα, φαίνεται ένα κορίτσι που διαβάζει. Στη συνέχεια, δείχνουμε με το δάχτυλό μας την δεύτερη εικόνα και λέμε στο παιδί **“Αυτά τα κορίτσια.....”** και πρέπει να απαντήσει **“παίζουν”**. Στην δεύτερη εικόνα, φαίνονται δύο κορίτσια που το καθένα κρατάει μία κούκλα.

B) Λέμε στο παιδί: “**Αυτή είναι μία πάπια.**” αφορά την πρώτη εικόνα δείχνοντας παράλληλα με το δάχτυλό μας την εικόνα. Στη συνέχεια, δείχνουμε με το δάχτυλό μας την δεύτερη εικόνα και λέμε στο παιδί “**Αυτές είναι τέσσερις.....**” και πρέπει να απαντήσει “**γάτες**”.

3.4.2. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Η κατανόηση γίνεται με αντιστοιχία εικόνων. Συγκεκριμένα, για κάθε πρόταση που εκφωνείται, μία εικόνα, δύο εικόνες (η μία κάτω από την άλλη), ή τρεις εικόνες (η μία κάτω από την άλλη), δείχνονται στο παιδί. Κάθε φορά ανάλογα με την πρόταση που παρουσιάζει ο εξεταστής στο παιδί, το παιδί πρέπει να βρει την εικόνα που αντιστοιχεί στην εκφωνούμενη πρόταση.

3.4.2.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Αποτελείται από είκοσι πέντε προτάσεις:

Διαδικασία: Παρουσιάζεται στο παιδί μία εικόνα ή δύο εικόνες ή τρεις εικόνες κάθε φορά, (η μία κάτω από την άλλη). Το παιδί καλείται να δείξει την εικόνα με το δάχτυλό του. Σύμφωνα με την πρόταση που του λέμε κάθε φορά.

Παράδειγμα:

A) Λέμε στο παιδί: “**Δείξε μία από τις μαύρες γάτες.**” και πρέπει να δείξει με το δάχτυλό του μία μαύρη γάτα. Στο παιδί παρουσιάζεται μία εικόνα που περιέχει με την σειρά (η μία γάτα δίπλα στην άλλη γάτα): μία άσπρη γάτα, μία μαύρη γάτα, μία άσπρη γάτα και μία μαύρη γάτα.

B) Λέμε στο παιδί: “**Δείξε πρώτα την πάπια και μετά το σκύλο.**” και πρέπει να δείξει με το δάχτυλό του την κάθε εικόνα με την σειρά που του ζητήθηκε. Δηλαδή, να δείξει πρώτα την πάπια και αμέσως μετά το σκύλο. Στο παιδί

παρουσιάζεται: η πρώτη εικόνα που περιέχει μία πάπια και η δεύτερη εικόνα (η οποία είναι κάτω από την πρώτη εικόνα), και περιέχει έναν σκύλο.

Γ) Λέμε στο παιδί: **“Δείξε μου μία πάπια αφού πρώτα δείξεις έναν ελέφαντα και ένα σκυλί”**. Πρέπει το παιδί να δείξει πρώτα τον ελέφαντα, μετά το σκυλί και τελευταία την πάπια. Στο παιδί παρουσιάζονται τρεις εικόνες, η μία κάτω από την άλλη, στην πρώτη εικόνα υπάρχει μία πάπια, στην δεύτερη εικόνα υπάρχει ένας ελέφαντας και στην τρίτη εικόνα υπάρχει ένα σκυλί.

3.4.2.2. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αποτελείται από τριάντα μία προτάσεις:

Λιαδικασία: Παρουσιάζεται στο παιδί τρεις εικόνες κάθε φορά, η μία κάτω από την άλλη. Το παιδί καλείται να δείξει την σωστή εικόνα με το δάχτυλό του, σύμφωνα με την πρόταση που του λέμε κάθε φορά.

Παράδειγμα:

A) Λέμε στο παιδί **“Δείξε μου την εικόνα που το κορίτσι διαβάζει.”** και πρέπει να δείξει με το δάχτυλό του την σωστή εικόνα. Το παιδί πρέπει να επιλέξει ανάμεσα σε τρεις εικόνες οι οποίες είναι η μία κάτω από την άλλη. Η πρώτη εικόνα δείχνει “το κορίτσι γράφει”. Η δεύτερη εικόνα δείχνει “το κορίτσι διαβάζει”. Και η τρίτη εικόνα δείχνει “το κορίτσι δεν γράφει”.

B) Λέμε στο παιδί **“Δείξε μου την εικόνα που το παιδί είναι κάτω από το τραπέζι.”** και θα πρέπει να δείξει με το δάχτυλό του την σωστή εικόνα. Το παιδί πρέπει να επιλέξει ανάμεσα σε τρεις εικόνες οι οποίες είναι η μία κάτω από την άλλη. Η πρώτη εικόνα δείχνει “το παιδί είναι δίπλα από το τραπέζι”. Η δεύτερη εικόνα δείχνει “το παιδί είναι πάνω στο τραπέζι”. Και η τρίτη εικόνα δείχνει “το παιδί είναι κάτω από το τραπέζι”.

3.4.3. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Αποτελείται από δεκαέξι προτάσεις:

Διαδικασία: Εξηγούμε στο παιδί ότι θα λέμε εμείς πρώτα μία πρόταση κάθε φορά και στη συνέχεια θα την επαναλαμβάνει το παιδί.

Παράδειγμα:

A) Λέμε στο παιδί “Δεν διάβασα τα μαθήματά μου” και πρέπει να επαναλάβει την πρόταση “Δεν διάβασα τα μαθήματά μου”.

B) Λέμε στο παιδί “Ο αδερφός της Μαρίας είναι φίλος μου” και πρέπει να επαναλάβει την πρόταση “ Ο αδερφός της Μαρίας είναι φίλος μου ”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του Διαγνωστικού Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης (DVIQ – Μέρος 1), σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του τεστ σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή συγκρινόμενα με τα αποτελέσματα του τεστ σε παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας. Όπως έχει αναφερθεί εξετάστηκαν δεκαέξι παιδιά ηλικίας από 3,5 έως 6,5 ετών. Τα οκτώ από αυτά διαγνώστηκαν με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Τα υπόλοιπα οκτώ παιδιά δεν παρουσίαζαν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Τέλος, η τρίτη ομάδα η οποία περιλαμβάνει οκτώ παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με μικρότερη χρονολογική ηλικία σε σχέση με τα παιδιά που εμφανίζουν ειδική γλωσσική διαταραχή, η ηλικία των παιδιών ήταν από 3,5 έως 5 ετών. Τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή μικρότερης ηλικίας συγκρίθηκαν με τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή.

4.1. ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

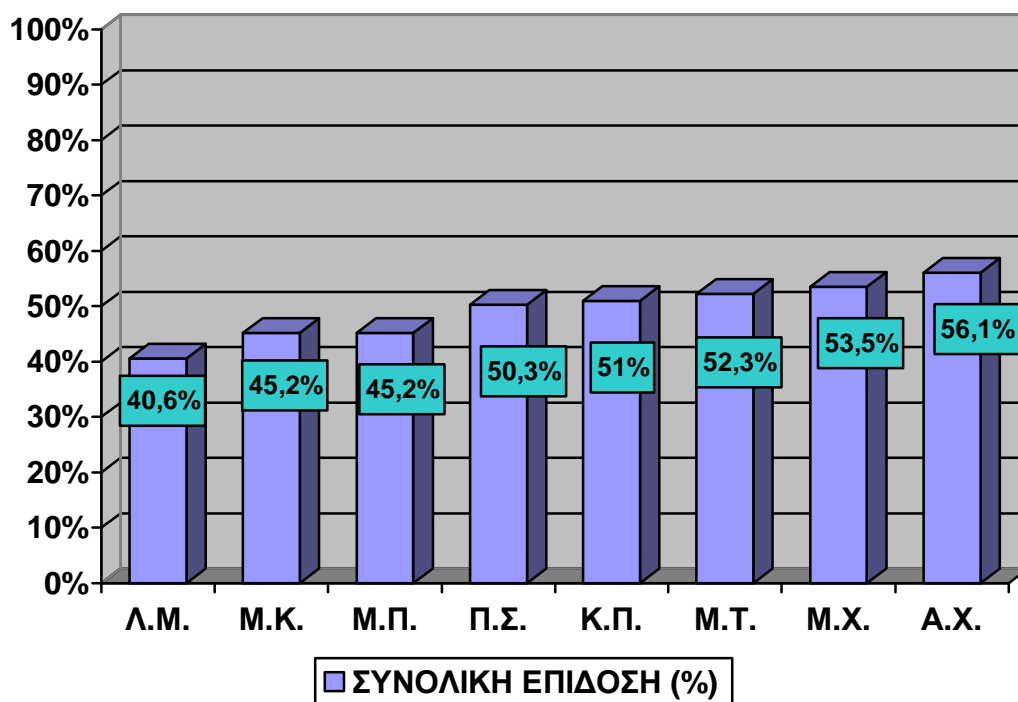
Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του τεστ στα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Μ.Ο.=5,3 ετών). Όλες οι προτάσεις του τεστ ήταν συνολικά 155, οι οποίες διαιρούνται σε τρεις ενότητες. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχαν επίδοση από 63 έως 87 στο σύνολο του τεστ, όπως φαίνεται και στον επόμενο πίνακα.

ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΓΔ	Λ.Μ.	Μ.Κ.	Μ.Π.	Π.Σ.	Κ.Π.	Μ.Τ.	Μ.Χ.	Α.Χ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ	63/155	70/155	70/155	78/155	79/155	81/155	83/155	87/155
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ (%)	40,6%	45,2%	45,2%	50,3%	51%	52,3%	53,5%	56,1%

Πίνακας 1: Συνολικά αποτελέσματα για την ομάδα με ΕΓΔ.

Όπως φαίνεται στον πίνακα 1, το παιδί με την μικρότερη επίδοση απάντησε σωστά στο 40,6% των προτάσεων (63/155), ενώ το παιδί με την μεγαλύτερη επίδοση απάντησε σωστά στο 56,1% των προτάσεων (87/155). Φαίνεται ότι τα παιδιά στο σύνολο τους απάντησαν σωστά περίπου στο 50% των ερωτήσεων. Συγκεκριμένα, αναφέρουμε ότι κατά μέσο όρο τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή απάντησαν σωστά στο 49,2% των προτάσεων, δηλαδή σχεδόν στις μισές προτάσεις. Αυτό δείχνει ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν δυσκολίες στους τομείς της γλώσσας που εξετάζονται με αυτό το τεστ.

Τα συνολικά αποτελέσματα των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μπορούν να φανούν πιο καθαρά στο Διάγραμμα 1. Το διάγραμμα δείχνει καθαρά τις διαφορές ανάμεσα στα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Φαίνεται επίσης, ότι το συνολικό αποτέλεσμα των παιδιών βρίσκεται πολύ κοντά στο 50% και δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα παιδιά, καθώς έχουν σχεδόν το ίδιο ποσοστό.

Διάγραμμα 1: Συνολικά αποτελέσματα για την ομάδα με ΕΓΔ.

Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν δυσκολίες στους τομείς της γλώσσας που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ. Στον πίνακα 2, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των σωστών απαντήσεων όσον αφορά την παραγωγή της γλώσσας, την κατανόηση και την ανάκληση συντακτικών δομών.

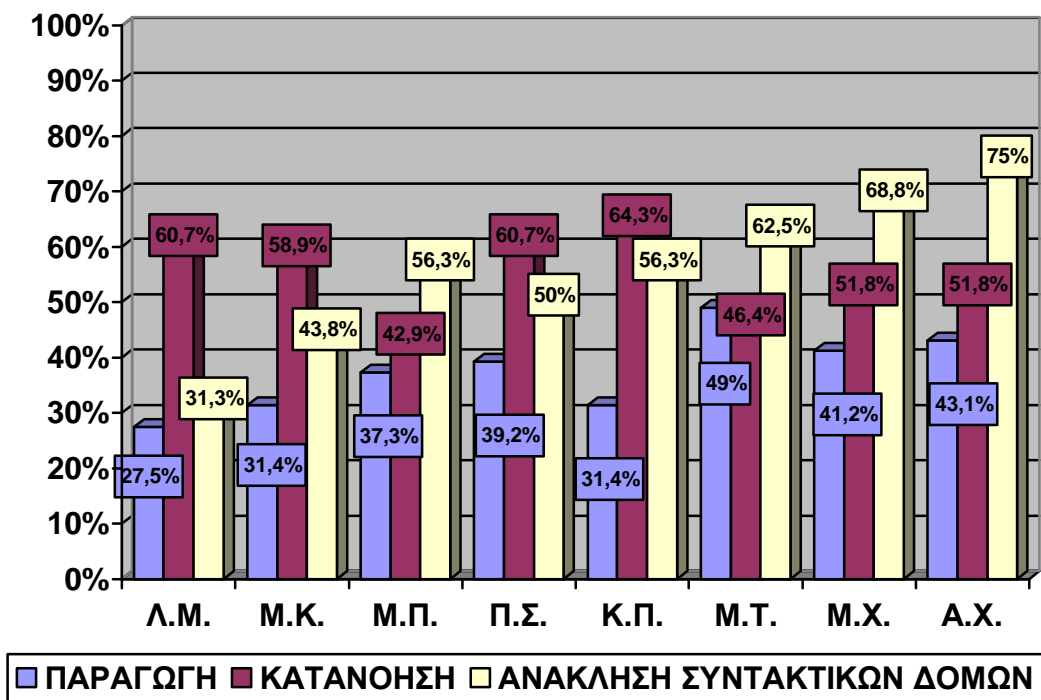
ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΕΓΔ	Λ.Μ.	Μ.Κ.	Μ.Π.	Π.Σ.	Κ.Π.	Μ.Τ.	Μ.Χ.	Α.Χ.	ΜΕΣΟΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	27,5%	31,4%	37,3%	39,2%	31,4%	49%	41,2%	43,1%	37,5%
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	60,7%	58,9%	42,9%	60,7%	64,3%	46,4%	51,8%	51,8%	54,6%
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	31,3%	43,8%	56,3%	50%	56,3%	62,5%	68,8%	75%	55,4%

Πίνακας 2: Αποτελέσματα για τον κάθε τομέα του τεστ.

Γενικά, όπως φαίνεται από τους μέσους δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην κατανόηση και στην ανάκληση συντακτικών δομών. Ωστόσο, φαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες στην παραγωγή της γλώσσας,

όπου τα παιδιά είχαν το χαμηλότερο ποσοστό. Πιο συγκεκριμένα, στον πίνακα φαίνεται το σκορ που σημείωσαν τα παιδιά σε ποσοστό. Στην κατανόηση και στην ανάκληση συντακτικών δομών, υπήρχε σωστή απάντηση περίπου στο 55% των προτάσεων του τεστ. Στην παραγωγή σημειώθηκε κατά μέσο όρο σκορ 37,5%.

Στη συνέχεια, εξετάζουμε εάν η διαφορά των μέσων είναι στατιστικά σημαντική. Δηλαδή, εξετάζουμε εάν στον πληθυσμό των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις τρεις κατηγορίες της γλώσσας. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούμε τον μη παραμετρικό έλεγχο Mann-Whitney. Αρχικά εξετάζουμε την διαφορά ανάμεσα στην Παραγωγή και την Κατανόηση. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,002$ (τιμή Mann-Whitney $U = 3$). Αυτό σημαίνει ότι σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$ η διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές κατηγορίες είναι στατιστικά σημαντική. Στη συνέχεια ελέγχουμε εάν υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Κατανόηση και την Ανάκληση Συντακτικών Δομών. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,833$ ($U = 30$). Συνεπώς, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές κατηγορίες. Τέλος, εξετάζουμε την σχέση μεταξύ της Παραγωγής και της Ανάκλησης Συντακτικών Δομών. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,012$ ($U = 8$), που σημαίνει ότι η διαφορά μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών είναι στατιστικά σημαντική.

Διάγραμμα 2: Αποτελέσματα του τεστ για κάθε τομέα ξεχωριστά.

Το Διάγραμμα 2, παρουσιάζει τις διαφορές που απεικονίζονται στα αποτελέσματα στον κάθε τομέα, που εξετάζονται με αυτό το τεστ ανάμεσα στα οκτώ παιδιά. Ο οριζόντιος άξονας δείχνει το όνομα των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Ο κάθετος άξονας δείχνει το αποτέλεσμα του τεστ σε ποσοστό. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι τα παιδιά σημειώνουν χαμηλότερα ποσοστά στην παραγωγή, σε σχέση με την κατανόηση και την ανάκληση συντακτικών δομών.

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2, οι καλύτερες επιδόσεις αφορούν τόσο την κατανόηση όσο και την ανάκληση συντακτικών δομών. Συγκεκριμένα, τα μισά παιδιά παρουσιάζουν υψηλή επίδοση στην κατανόηση και ταυτόχρονα χαμηλή επίδοση στην ανάκληση συντακτικών δομών, ενώ για τα υπόλοιπα παιδιά ισχύει το αντίστροφο. Συνεπώς, ανάμεσα στους δύο αυτούς τομείς, δεν ξεχωρίζει κάποιος τομέας για το υψηλό ή χαμηλό σκορ στα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε ο τομέας της παραγωγής σημειώνει ιδιαίτερα χαμηλό σκορ, γεγονός που δείχνει ότι τα παιδιά με Ειδική

Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην παραγωγή της γλώσσας.

4.1.1. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

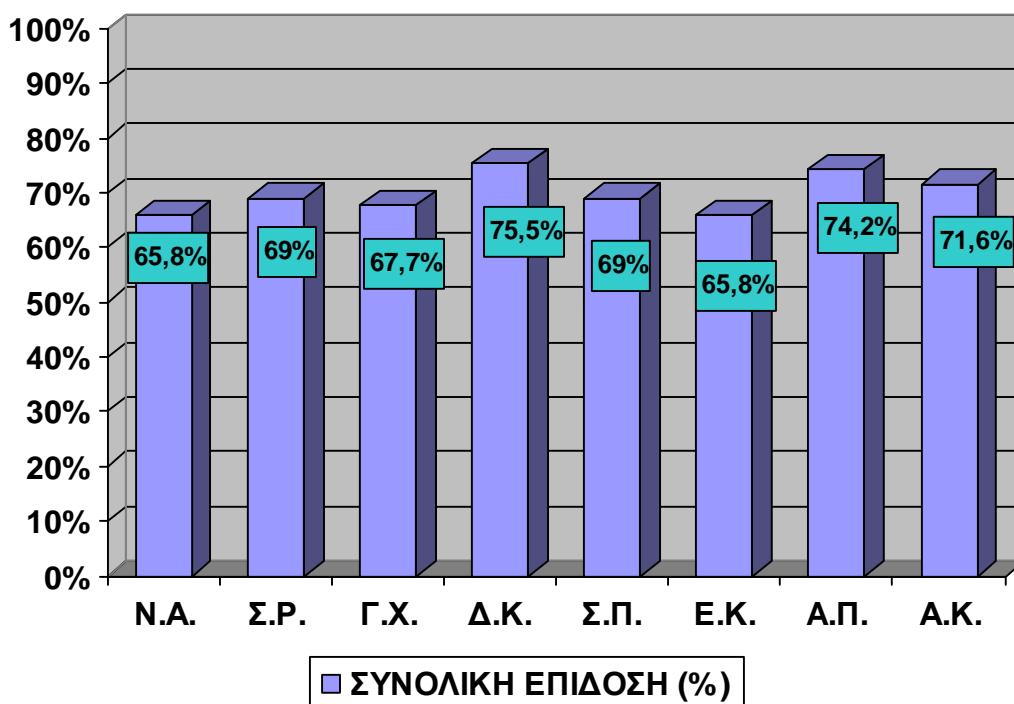
Τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας (Μ.Ο.=5,3 ετών) εξετάστηκαν με το ίδιο τεστ ωστόσο, παρουσίασαν διαφορετικά αποτελέσματα. Όπως αναμενόταν, η ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας είχε καλύτερα αποτελέσματα από τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Ο Πίνακας 3, παρουσιάζει τα συνολικά αποτελέσματα της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας. Όπως φαίνεται, τα αποτελέσματα διαφέρουν ανάμεσα στα οκτώ παιδιά. Τα αποτελέσματα αυτά, απεικονίζουν τις σωστές απαντήσεις σε σχέση με τις προτάσεις του τεστ και το ποσοστό.

ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	Ν.Α.	Σ.Ρ.	Γ.Χ.	Δ.Κ.	Σ.Π.	Ε.Κ.	Α.Π.	Α.Κ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ	102/155	107/155	105/155	117/155	107/155	102/155	115/155	111/155
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ (%)	65,8%	69%	67,7%	75,5%	69%	65,8%	74,2%	71,6%

Πίνακας 3: Συνολικά αποτελέσματα ομάδας χωρίς ΕΓΔ παρόμοιας ηλικίας.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3, το συνολικό σκορ της ομάδας ποικίλει από 102/155 μέχρι 117/155. Κατά μέσο όρο το ποσοστό των επιτυχημένων απαντήσεων ήταν σχεδόν 70%. Αυτή η καλή επίδοση δείχνει ότι τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας δεν έχουν πολλές

δυσκολίες, στους τομείς της γλώσσας που εξετάζονται με το τεστ. Όλα τα παραπάνω φαίνονται πιο καθαρά στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 3: Συνολικά αποτελέσματα ομάδας χωρίς ΕΓΔ παρόμοιας ηλικίας.

Το Διάγραμμα 3, παρουσιάζει τις διαφορές που εμφανίζονται στα αποτελέσματα των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας. Τα ποσοστά ποικίλουν από το 65,8% έως το 75,5%. Αυτοί οι αριθμοί δείχνουν την διαφορά ανάμεσα στα οκτώ παιδιά. Επιπλέον, δείχνουν ότι τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας έχουν υψηλότερο επίπεδο απόδοσης.

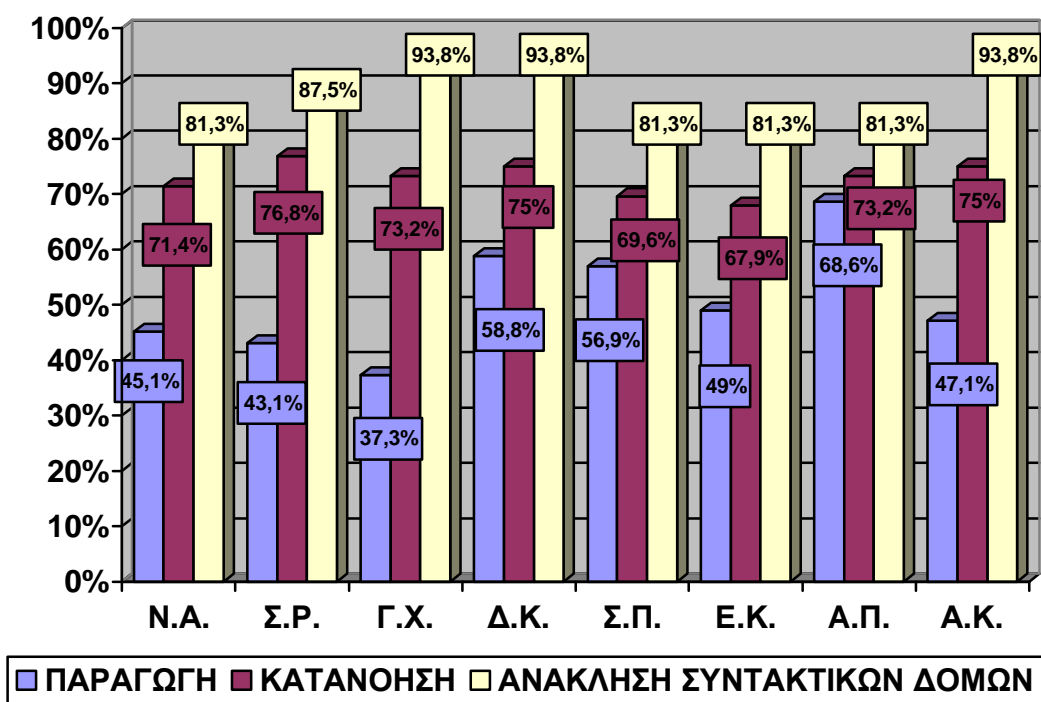
Ωστόσο, στα αποτελέσματα των οκτώ παιδιών εμφανίζονται διαφορές σε κάθε τομέα του τεστ, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4. Σε αυτόν τον πίνακα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στην παραγωγή του λόγου, στην κατανόηση του λόγου και στην ανάκληση συντακτικών δομών.

ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΓΓ ΠΑΡΟΜΟΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	N.A.	Σ.Ρ.	Γ.Χ.	Δ.Κ.	Σ.Π.	Ε.Κ.	Α.Π.	Α.Κ.	ΜΕΣΟΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	45,1%	43,1%	37,3%	58,8%	56,9%	49%	68,6%	47,1%	50,7%
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	71,4%	76,8%	73,2%	75%	69,6%	67,9%	73,2%	75%	72,8%
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,3%	87,5%	93,8%	93,8%	81,3%	81,3%	81,3%	93,8%	86,7%

Πίνακας 4: Αποτελέσματα για κάθε τομέα του τεστ.

Στον Πίνακα 4, είναι εμφανείς οι διαφορές των αποτελεσμάτων ανάμεσα στους τομείς, που μελετούνται με το τεστ. Στην παραγωγή του λόγου η ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας κατά μέσο όρο είχε επίδοση 50,7%. Σε υψηλότερα επίπεδα βρέθηκαν τα αποτελέσματα της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας τόσο για την κατανόηση της γλώσσας (72,8%) όσο για την ανάκληση συντακτικών δομών (86,7%).

Όλα τα παραπάνω αποτελέσματα απεικονίζονται πιο καθαρά στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 4: Τα αποτελέσματα του τεστ σε κάθε τομέα.

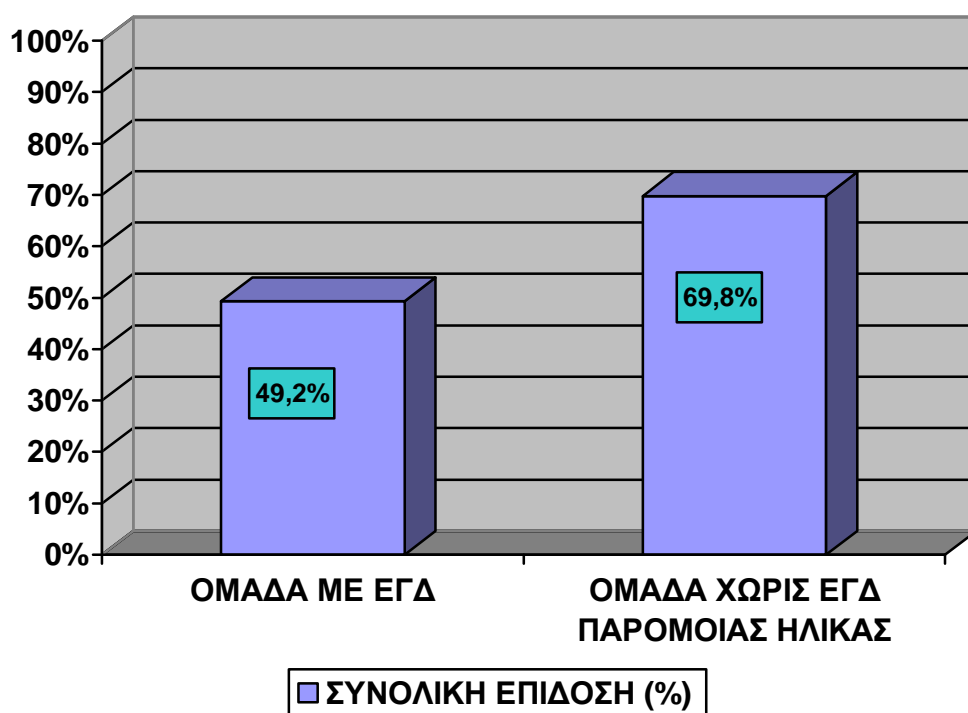
Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4, στα αποτελέσματα των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στα οκτώ παιδιά. Ο οριζόντιος άξονας δείχνει τα ονόματα των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας και ο κάθετος άξονας δείχνει τα αποτελέσματα σε ποσοστό. Σύμφωνα με το Διάγραμμα 4, η ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας παρουσίασε πολύ υψηλό σκορ στην ανάκληση συντακτικών δομών (από 81,3% έως 93,8%) και επίσης υψηλό σκορ στην κατανόηση (από 67,9% έως 76,8%).

Ωστόσο, αυτά τα παιδιά παρουσίασαν αρκετά χαμηλότερη επίδοση στην παραγωγή του λόγου (από 37,3% έως 68,6%). Όλα τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας παρουσιάζουν κάποιες δυσκολίες στους τομείς της γλώσσας από το συγκεκριμένο τεστ, αλλά οι δυσκολίες αυτές δεν είναι σημαντικές.

4.1.2. Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

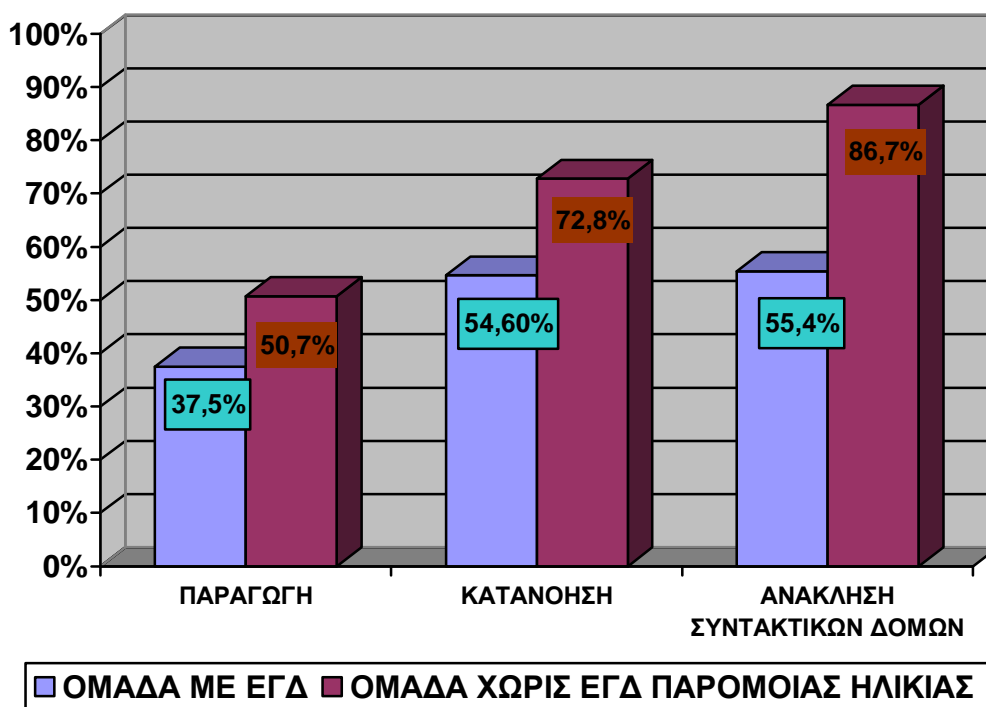
Όπως φαίνεται από τους Πίνακες 1 και 3, τα αποτελέσματα του τεστ μεταξύ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, απεικονίζουν σημαντικές διαφορές. Τα συνολικά αποτελέσματα των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ποικίλουν από 40,6% έως 56,1%, ενώ τα συνολικά αποτελέσματα στα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας ποικίλουν από 65,8% έως 75,5%. Αυτή η διαφορά μεταξύ των δύο δειγμάτων δείχνει ότι τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας έχουν απαντήσει σε περισσότερες ερωτήσεις και ότι έχουν λιγότερες δυσκολίες στην γλώσσα στο τεστ που χρησιμοποιείται (παραγωγή, κατανόηση, ανάκληση συντακτικών δομών) σε σχέση με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας.

Επίσης, τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας έδειξαν ότι όσον αφορά τα συνολικά ποσοστά των παιδιών, τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν μεγαλύτερες δυσκολίες σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας. Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 5, η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων είναι 20,5 ποσοστιαίες μονάδες όπως αναφέρθηκε, οι μέσοι ήταν 49,2% και 69,8% αντίστοιχα. Ο έλεγχος Mann-Whitney για την διαφορά των δύο ομάδων έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,001$. Δηλαδή η διαφορά στην συνολική επίδοση των δύο ομάδων είναι στατιστικά σημαντική.

Διάγραμμα 5: Συνολικά αποτελέσματα.

Πιο συγκεκριμένα, οι διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων είναι περισσότερο εμφανείς στο επόμενο διάγραμμα. Οι διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες στην παραγωγή του λόγου, στην κατανόηση του λόγου και στην ανάκληση συντακτικών δομών φαίνονται καθαρά στο Διάγραμμα 6.

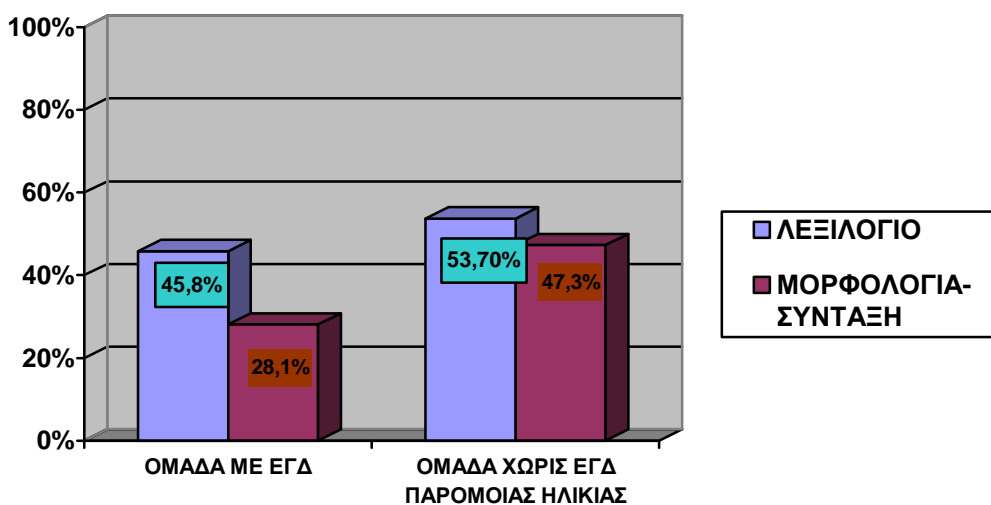
Διάγραμμα 6: Σύγκριση μεταξύ των δύο ομάδων για κάθε τομέα.

Στο Διάγραμμα 6, εμφανίζονται οι διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων σε κάθε τομέα της γλώσσας που εξετάζονται με το τεστ. Φαίνεται ότι στην παραγωγή του λόγου τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν μεγαλύτερες δυσκολίες σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων είναι περίπου 13,2 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή 37,5% έναντι 50,7% αντίστοιχα. Παρόμοια αποτελέσματα υπάρχουν ανάμεσα στις δύο ομάδες πάνω στον τομέα της κατανόησης του λόγου. Το 54,6% της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε σχέση με το 72,8% της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας μας δίνει την διαφορά των 18,2 ποσοστιαίων μονάδων. Ωστόσο, η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων φαίνεται στον τομέα της ανάκλησης συντακτικών δομών με ποσοστά 55,4% και 86,7% αντίστοιχα. Η διαφορά ανέρχεται στις 31,3 ποσοστιαίες μονάδες.

Στη συνέχεια, εξετάζεται εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και των φυσιολογικών

παιδιών παρόμοιας ηλικίας, σε κάθε τομέα της γλώσσας που μελετάται με το τεστ. Όσον αφορά την Παραγωγή, ο έλεγχος Mann-Whitney έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,013$ δηλαδή σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05 η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων είναι στατιστικά σημαντική. Στον τομέα της Κατανόησης, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι $p\text{-value} = 0,001$ δηλαδή υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων. Παρόμοια αποτελέσματα υπήρχαν και στην Ανάκληση Συντακτικών Δομών, με $p\text{-value} = 0,001$. Συνεπώς σε όλες τις κατηγορίες της γλώσσας υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες παιδιών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δύο ομάδες εμφάνισαν διαφορές ανάμεσα στα αποτελέσματα στους συγκεκριμένους τομείς που εξετάζονται με το τεστ. Σε κάποιους τομείς της γλώσσας τα παιδιά είχαν καλύτερη επίδοση, ενώ σε κάποιους άλλους τομείς της γλώσσας είχαν χειρότερη επίδοση.

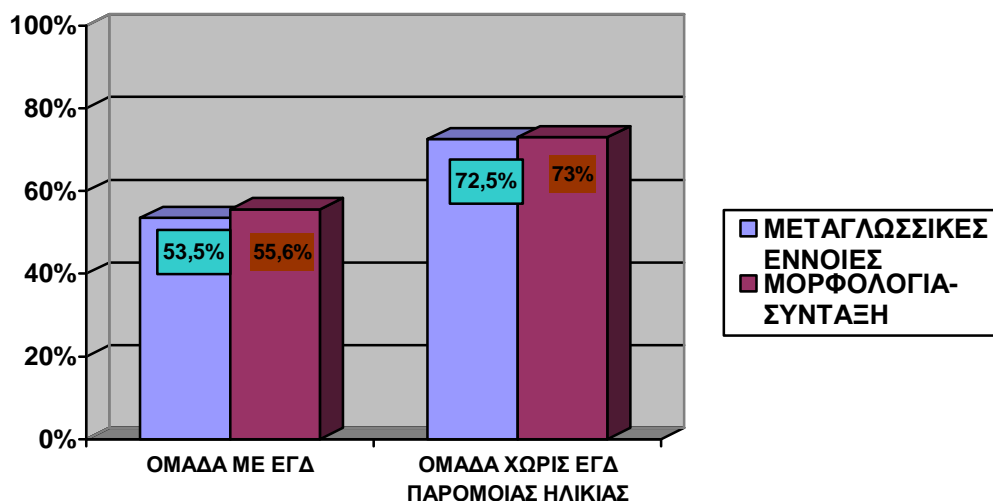
Διάγραμμα 7: Σύγκριση των δύο ομάδων στο Λεξιλόγιο και στη Μορφολογία-σύνταξη.

Στο Διάγραμμα 7, είναι εμφανές ότι οι δύο ομάδες έχουν σημαντικές διαφορές στις υποκατηγορίες της παραγωγής, δηλαδή το λεξιλόγιο και την μορφολογία-σύνταξη. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή εμφανίζουν

χαμηλότερα ποσοστά και στους δύο τομείς της παραγωγής. Σε σχέση με την κατηγορία του λεξιλογίου, τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή απάντησαν σωστά 45,8% των ερωτήσεων του τεστ. Ωστόσο τα φυσιολογικά παιδιά παρόμοιας ηλικίας απάντησαν σωστά στο 53,7% των ερωτήσεων του τεστ. Επίσης, μία σημαντική διαφορά φαίνεται στα αποτελέσματα των δύο ομάδων στη μορφολογία-σύνταξη. Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 7, σε αυτόν τον τομέα η ομάδα με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε ποσοστό 28,1% ενώ, η ομάδα με τα φυσιολογικά παιδιά παρόμοιας ηλικίας είχε ποσοστό 47,3%. Όλα τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν περισσότερες δυσκολίες σε αυτούς τους τομείς σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας .

Για την κάθε ομάδα ξεχωριστά, παρατηρούνται κάποιες μικρές διαφορές ανάμεσα στους δύο τομείς. Συγκεκριμένα, στην ομάδα με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή η διαφορά ανάμεσα στο λεξιλόγιο και στην μορφολογία-σύνταξη είναι 17,7 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στην ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας είναι 6,4 ποσοστιαίες μονάδες. Ωστόσο, και οι δύο ομάδες έχουν καλύτερα αποτελέσματα στο λεξιλόγιο.

Επίσης, εξετάστηκαν οι υποκατηγορίες του τομέα της κατανόησης, δηλαδή οι μεταγλωσσικές έννοιες και η μορφολογία-σύνταξη. Οι διαφορές ανάμεσα στις δύο υποκατηγορίες και ανάμεσα στις δύο ομάδες φαίνονται καθαρά στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 8: Σύγκριση των ομάδων στις μεταγλωσσικές έννοιες και στην σύνταξη.

Στο Διάγραμμα 8, απεικονίζονται τα αποτελέσματα των δύο ομάδων στις μεταγλωσσικές έννοιες και στην μορφολογία-σύνταξη, του τομέα της κατανόησης του λόγου. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά τόσο στις μεταγλωσσικές έννοιες όσο και στην μορφολογία-σύνταξη. Ενώ στις μεταγλωσσικές έννοιες τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν ποσοστό 53,5%, στην μορφολογία-σύνταξη έχουν ποσοστό 55,6%. Η διαφορά μεταξύ των δύο αποτελεσμάτων είναι 2,1 ποσοστιαίες μονάδες. Ομοίως, στην ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, τα παιδιά έχουν ποσοστό 72,5% στις μεταγλωσσικές έννοιες, ενώ στην μορφολογία-σύνταξη έχουν ποσοστό 73%. Η διαφορά είναι αμελητέα (0,5 ποσοστιαίες μονάδες).

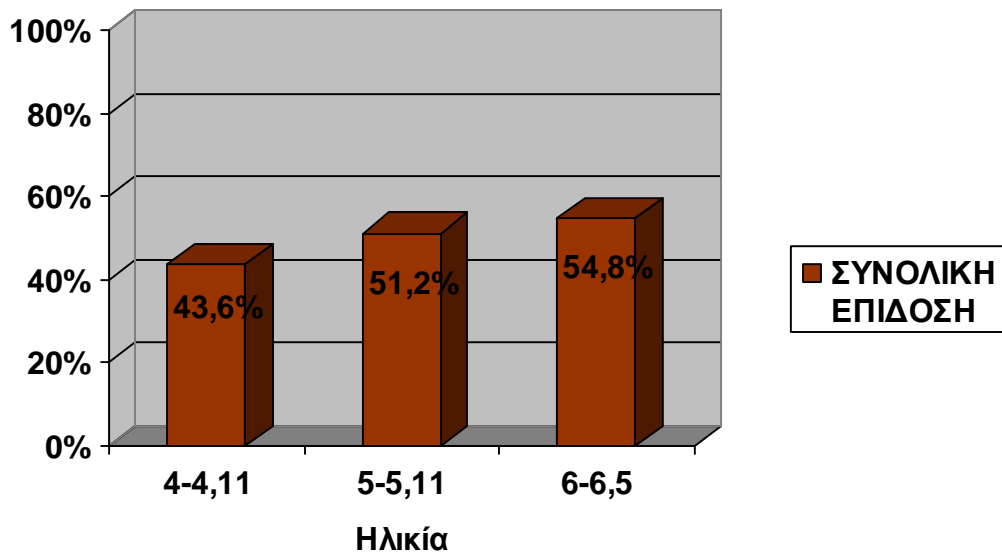
Αρκετά σημαντική διαφορά φαίνεται να υπάρχει μεταξύ των δύο ομάδων. Αυτό ισχύει τόσο για τις μεταγλωσσικές έννοιες με ποσοστά 53,5% για τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έναντι 72,5% για τα φυσιολογικά παιδιά παρόμοιας ηλικίας, όσο και για την μορφολογία-σύνταξη με ποσοστά 55,6% και 73% αντίστοιχα. Αυτά τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν δυσκολίες σε αυτούς τους δύο τομείς.

4.1.3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ

Στις προηγούμενες ενότητες, επιχειρήθηκε μία συνολική σύγκριση μεταξύ όλων των παιδιών που έχουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Μ.Ο.=5,3 ετών) με τα φυσιολογικά παιδιά παρόμοιας ηλικίας (Μ.Ο.=5,3 ετών). Ωστόσο, στην προηγούμενη ανάλυση, δεν συμπεριλήφθηκε το γεγονός ότι τα παιδιά διαφέρουν ως προς κάποια χαρακτηριστικά, για παράδειγμα ως προς το φύλο και την ηλικία. Είναι πιθανό, τα χαρακτηριστικά αυτά του κάθε παιδιού να επηρεάζουν την επίδοσή του στο τεστ. Σε αυτήν την ενότητα, προκειμένου να συμπεριληφθεί η επιρροή των επιμέρους χαρακτηριστικών, επιχειρείται μία σύγκριση ανά δύο παιδιά, ένα φυσιολογικό παρόμοιας ηλικίας και ένα με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, τα οποία έχουν το ίδιο φύλο και την μικρότερη δυνατή ηλικιακή διαφορά.

4.1.4. ΣΧΕΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΥΛΟ

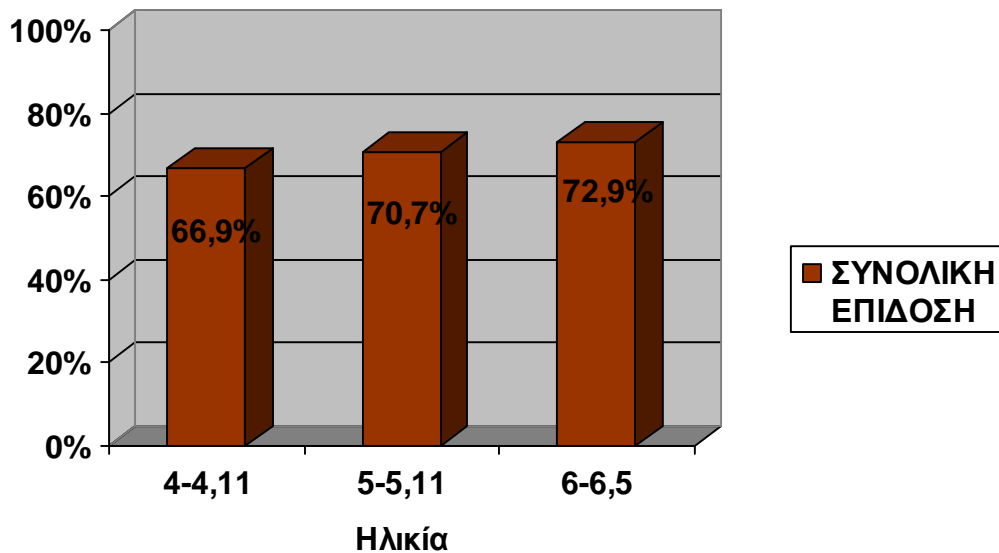
Προκειμένου να δούμε εάν η ηλικία και το φύλο των παιδιών σχετίζεται με την επίδοσή τους στο τεστ, αναλύεται το συνολικό σκορ για κάθε ομάδα, σε σχέση με την ηλικία και το φύλο.

Διάγραμμα 9: Συνολική επίδοση ανά κατηγορία ηλικίας των παιδιών με ΕΓΔ.

Το Διάγραμμα 9, απεικονίζει την συνολική επίδοση των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ανά κατηγορία ηλικίας. Ο οριζόντιος άξονας δείχνει τις τρεις κατηγορίες ηλικίας και συγκεκριμένα τις ηλικίες από 4 έως 4,11, από 5 έως 5,11 και από 6 έως 6,5 ετών. Ο κάθετος άξονας δείχνει το μέσο όρο της επίδοσης των παιδιών για την κάθε κατηγορία ηλικίας. Φαίνεται καθαρά ότι καθώς μεγαλώνει η ηλικία μεγαλώνει και το ποσοστό επίδοσης. Επομένως, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η επίδοση των παιδιών εξαρτάται από την ηλικία.

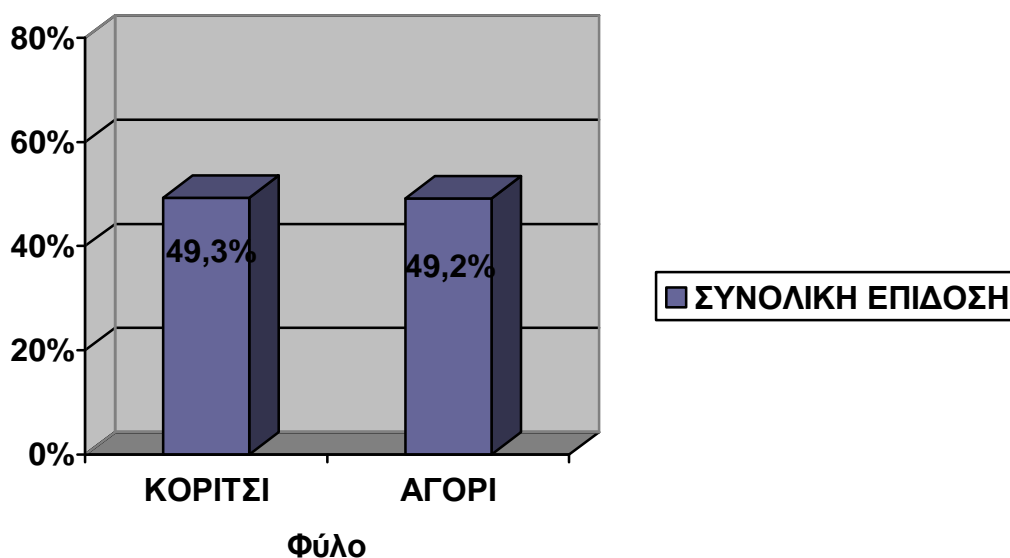
Ομοίως, το επόμενο διάγραμμα δείχνει την επίδοση ανά κατηγορία ηλικίας των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας.

Διάγραμμα 10: Συνολική επίδοση των παιδιών χωρίς ΕΓΔ παρόμοιας ηλικίας ανά κατηγορία ηλικίας.

Στο Διάγραμμα 10, φαίνεται ότι όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία τόσο υψηλότερες είναι οι επιδόσεις στο τεστ. Συνεπώς, όπως και πριν, έτσι και στην περίπτωση των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, φαίνεται ότι η ηλικία επηρεάζει την επίδοση. Επομένως, θα ήταν περισσότερο αξιόπιστο αν συγκρίναμε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας που έχουν πολύ μικρή μεταξύ τους ηλικιακή διαφορά.

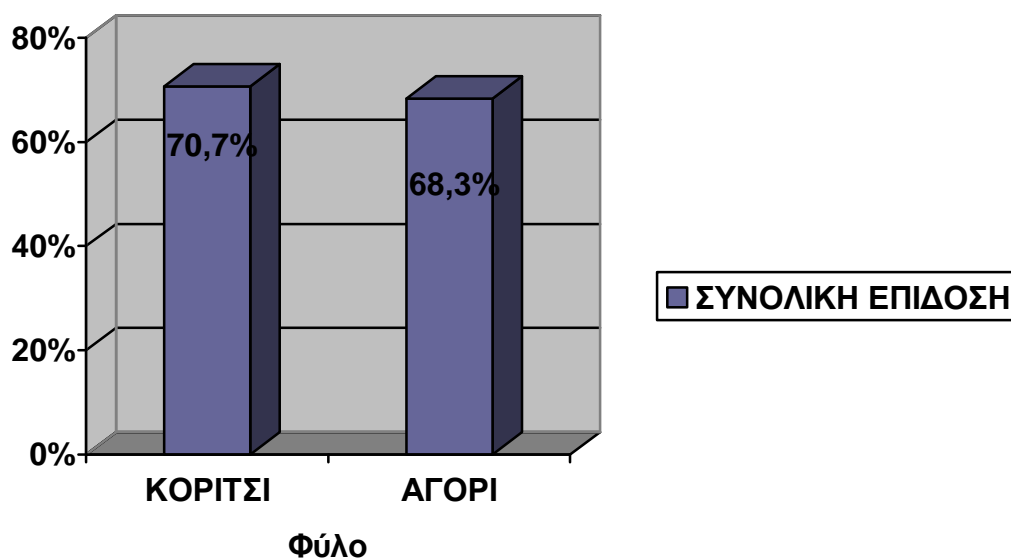
Στη συνέχεια, αναλύεται η επίδοση των παιδιών ανά φύλο, για την κάθε ομάδα ξεχωριστά.

Διάγραμμα 11: Συνολική Επίδοση των παιδιών με ΕΓΔ ανά φύλο.

Το Διάγραμμα 11, απεικονίζει την επίδοση των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ανά φύλο. Παρατηρούμε ότι κατά μέσο όρο τα κορίτσια είχαν ποσοστό 49,3% ενώ τα αγόρια 49,2%, δηλαδή μία ανεπαίσθητη διαφορά. Συνεπώς, στο δείγμα μας ο παράγοντας φύλο φαίνεται ότι δεν επιδρά σημαντικά στην επίδοση των παιδιών στο τεστ.

Ομοίως, στο Διάγραμμα 12 φαίνεται η επίδοση των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας ανά φύλο. Σε αυτή την περίπτωση, η μέση επίδοση των κοριτσιών είναι μεγαλύτερη κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την μέση επίδοση των αγοριών. Ωστόσο, από αυτήν την διαφορά δεν μπορούμε να βγάλουμε ασφαλές συμπέρασμα για τυχόν επιρροές των παιδιών στη συνολική τους επίδοση από το φύλο.

Διάγραμμα 12:Συνολική Επίδοση των παιδιών χωρίς ΕΓΔ παρόμοιας ηλικίας ανά φύλο.

4.1.5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΙΔΙΟΥ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στη συνέχεια, αναλύονται τα αποτελέσματα ανά ζεύγη παιδιών. Σε κάθε ζεύγος υπάρχει ένα παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας και ένα παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, τα οποία έχουν το ίδιο φύλο καθώς και την μικρότερη δυνατή ηλικιακή διαφορά. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες*.

* Τα ποσοστά σε όλους τους πίνακες περιέχουν μέχρι ένα δεκαδικό ψηφίο.

Πίνακας 5

	Ε.Κ.	Μ.Κ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	4,2	4,3		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	49%	31,4%	17,6%	0,044
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	48,1%	40,7%	7,4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	50%	20,8%	29,2 %	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	67,9%	58,9%	9%	0,425
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	72%	60%	12%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	64,5%	58%	6,5%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,3%	43,8%	37,5%	0,001
ΣΥΝΟΛΟ	65,8%	45,2%	20,6%	0,046

Στον Πίνακα 5, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα δύο παιδιών, τα αρχικά των οποίων φαίνονται στην πρώτη γραμμή (Ε.Κ. και Μ.Κ.). Επομένως, τα στοιχεία που φαίνονται στη στήλη κάτω από το κάθε όνομα, αποτελούν στοιχεία του συγκεκριμένου παιδιού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το ένα παιδί δεν έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ενώ το άλλο παιδί έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, και τα δύο παιδιά είναι ίδιου φύλου (εδώ κορίτσια) και έχουν την μικρότερη δυνατή ηλικιακή διαφορά (4,2 και 4,3 αντίστοιχα).

Στη συνέχεια, φαίνεται η επίδοση του κάθε παιδιού στον κάθε τομέα της γλώσσας ξεχωριστά, που εξετάζονται με το τεστ. Συγκεκριμένα στην παραγωγή της γλώσσας, το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε ποσοστό επιτυχίας 49%, ενώ το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε ποσοστό επιτυχίας 31,4%. Στην αμέσως επόμενη στήλη φαίνονται οι διαφορές μεταξύ των ποσοστών. Το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε καλύτερη επίδοση στην παραγωγή του λόγου κατά 17,6 ποσοστιαίες μονάδες.

Έπειτα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τους δύο τομείς από τους οποίους αποτελείται η παραγωγή, δηλαδή το λεξιλόγιο και η μορφολογία-σύνταξη. Το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχει καλύτερες επιδόσεις

με διαφορά 7,4% και 29,2% αντίστοιχα. Ομοίως, στην κατανόηση της γλώσσας η διαφορά μεταξύ των δύο παιδιών είναι 9%. Στις δύο υποκατηγορίες της κατανόησης, δηλαδή τις μεταγλωσσικές έννοιες και την μορφολογία-σύνταξη, οι διαφορές είναι 12% και 6,5% αντίστοιχα. Τέλος, στην ανάκληση συντακτικών δομών, το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή υπερτερεί κατά 37,5 ποσοστιαίες μονάδες. Η τελευταία γραμμή δείχνει την συνολική επίδοση των δύο παιδιών στο τεστ καθώς και την διαφορά τους. Παρατηρούμε ότι το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχει υψηλότερη συνολική επίδοση κατά 20,6%.

Από τα προηγούμενα αποτελέσματα βλέπουμε αρχικά ότι όλες οι διαφορές έχουν θετικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχει καλύτερη επίδοση σε όλους τους τομείς της γλώσσας. Το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετωπίζει μεγαλύτερες δυσκολίες τόσο στην παραγωγή της γλώσσας όσο και στην ανάκληση συντακτικών δομών, σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί. Ιδιαίτερη σημασία έχει η κατηγορία της ανάκλησης συντακτικών δομών, όπου η διαφορά μεταξύ των δύο παιδιών είναι η μεγαλύτερη, δηλαδή 37,5%.

Προκειμένου να εξετάσουμε εάν αυτές οι διαφορές ισχύουν στον πληθυσμό, ελέγχουμε την στατιστική σημαντικότητά τους. Για τον σκοπό αυτόν διενεργείται ο έλεγχος χ^2 (chi-square). Στην τελευταία στήλη του πίνακα φαίνεται το p-value, για τις διαφορές στις βασικές κατηγορίες της γλώσσας και για τη διαφορά στην συνολική επίδοση. Στην παραγωγή, το p-value είναι 0,044. Επομένως, σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05 απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει διαφορά των δύο παιδιών στον τομέα της παραγωγής. Συνεπώς, η διαφορά στον τομέα της παραγωγής είναι στατιστικά σημαντική. Ομοίως, στην ανάκληση συντακτικών δομών η διαφορά του 37,5% είναι στατιστικά σημαντική με p-value = 0,001. Ωστόσο, στον τομέα της κατανόησης, προκύπτει ένα πολύ υψηλό p-value (0,425) και επομένως δεν μπορούμε να απορρίψουμε την μηδενική υπόθεση ότι η διαφορά των δύο παιδιών σε αυτόν

τον τομέα μπορεί να είναι μηδέν. Τέλος, όσον αφορά την σύγκριση των δύο παιδιών στην συνολική τους επίδοση, η διαφορά του 20,6% είναι στατιστικά σημαντική με $p\text{-value} = 0,046$.

Πίνακας 6

	N.A.	Λ.Μ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	4,9	4,8		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	45,1%	27,5%	17,6%	0.034
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	51,8%	37%	14,8%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	37,5%	16,6%	20,9%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	71,4%	60,7%	10,7%	0.384
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	80%	48%	32%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	64,5%	70,9%	-6,4%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,3%	31,3%	50%	0.000
ΣΥΝΟΛΟ	65,8%	40,6%	25,2%	0.016

Ο Πίνακας 6, δείχνει τα αποτελέσματα για δύο αγόρια ηλικίας 4,9 και 4,8 αντίστοιχα. Παρατηρούμε ότι στο σύνολο του τεστ, το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχει ποσοστό επιτυχίας μεγαλύτερο κατά 25,2 μονάδες σε σχέση με το παιδί που έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Στους τομείς της παραγωγής και της κατανόησης της γλώσσας, η διαφορά μεταξύ των παιδιών είναι 17,6 και 10,7 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται στην ανάκληση συντακτικών δομών, η οποία είναι 50 ποσοστιαίες μονάδες. Αυτό δείχνει ότι το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή της συγκεκριμένης ηλικίας και φύλου, αντιμετώπισε πολύ μεγάλες δυσκολίες στην ανάκληση συντακτικών δομών (31,3%) σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί ίδιας ηλικία και φύλου. Ωστόσο, σε μια υποκατηγορία της κατανόησης και συγκεκριμένα στην μορφολογία-σύνταξη, η διαφορά των δύο παιδιών ήταν όχι μόνο πολύ μικρή αλλά και αρνητική. Αυτό δείχνει ότι σε αυτόν τον τομέα της

γλώσσας, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντέδρασε όπως και το φυσιολογικό παιδί, αντιμετωπίζοντας σχεδόν τις ίδιες δυσκολίες.

Ο έλεγχος χ^2 , μας δείχνει ότι η παραγωγή και ιδιαιτέρως η ανάκληση συντακτικών δομών, είναι στατιστικά σημαντικές. Συνεπώς, οι διαφορές σε αυτούς τους τομείς στον πληθυσμό δεν είναι μηδενικές. Ωστόσο, στον τομέα της κατανόησης η διαφορά είναι στατιστικά μη σημαντική (p-value = 0.384). Συνεπώς, στην κατανόηση, όπως και στο προηγούμενο ζεύγος παιδιών οι διαφορές στον πληθυσμό μπορεί να είναι ακόμη και μηδενικές. Επομένως τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά, τα οποία έχουν αντίστοιχα χαρακτηριστικά (π.χ. ηλικίας και φύλου) αντιμετωπίζουν ίδιες δυσκολίες. Ωστόσο στην συνολική επίδοση υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο παιδιών, η οποία είναι στατιστικά σημαντική (p-value = 0,016).

Πίνακας 7

	Σ.Ρ	Μ.Π	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	4,9	4,7		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	43,1%	37,3%	5,8%	0.502
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	40,7%	44,4%	-3,7%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	45,8%	29,2%	16,6%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	76,8%	42,9%	33,9%	0,002
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	60%	40%	20%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	90,3%	45,2%	45,1%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	87,5%	56,3%	31,2%	0,008
ΣΥΝΟΛΟ	69%	45,2%	23,8%	0,025

Ομοίως, ο Πίνακας 7, δείχνει τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια, παρεμφερούς ηλικίας με τα παιδιά του Πίνακα 6. Οι διαφορές μεταξύ των δύο πινάκων είναι σχετικά μεγάλες, γεγονός που δείχνει ότι το φύλο ίσως επηρεάζει

τις επιδόσεις των παιδιών του δείγματος, για την συγκεκριμένη ηλικία. Παρατηρούμε ότι η διαφορά στο σύνολο του τεστ είναι 23,8%. Υπάρχει κάποια διαφορά στον τομέα της παραγωγής η οποία είναι 5,8% ενώ στον τομέα της κατανόησης της γλώσσας η διαφορά είναι 33,9%. Πολύ μεγάλη διαφορά φαίνεται και σε αυτή την περίπτωση, στην ανάκληση συντακτικών δομών, με ποσοστό 31,2%, γεγονός που δείχνει ότι το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα της γλώσσας σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί.

Οι διαφορές είναι στατιστικά σημαντικές στην κατανόηση και στην ανάκληση συντακτικών δομών (p-value 0,002 και 0,008 αντίστοιχα), αλλά και στο σύνολο του τεστ (p-value = 0,025). Ωστόσο η παραγωγή είναι στατιστικά μη σημαντική, δηλαδή οι διαφορές στον πληθυσμό μπορεί να είναι μηδενικές.

Πίνακας 8

	Γ.Χ	Κ.Π.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	5,2	5,1		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	37,3%	31,4%	5,9%	0,467
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	44,4%	44,4%	0%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	29,1%	16,6%	12,5%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	73,2%	64,3%	8,9%	0,442
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	72%	68%	4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	74,1%	61,3%	12,8%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,8%	56,3%	37,5%	0,002
ΣΥΝΟΛΟ	67,7%	51%	16,7%	0,119

Ο Πίνακας 8, παρουσιάζει τα αποτελέσματα από δύο αγόρια ηλικίας 5,2 και 5,1 ετών αντίστοιχα. Αρχικά, παρατηρούμε ότι και σε αυτήν την περίπτωση, οι διαφορές μεταξύ των παιδιών σε όλους τους βασικούς τομείς της γλώσσας είναι θετικές. Αυτό δείχνει ότι το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

αντιμετώπισε περισσότερες δυσκολίες σε όλους τους τομείς σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί. Η διαφορά στην συνολική επίδοση ήταν 16,7%. Στην παραγωγή και στην κατανόηση της γλώσσας, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή δεν αντιμετώπισε πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί, καθώς η διαφορά ήταν σχετικά μικρή, δηλαδή 5,9% και 8,9% αντίστοιχα. Ειδικότερα στο λεξιλόγιο, την υποκατηγορία της παραγωγής της γλώσσας, υπήρχαν μηδενικές διαφορές, δηλαδή το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετωπίζει τις ίδιες δυσκολίες με το φυσιολογικό παιδί.

Ωστόσο, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρήθηκε στην ανάκληση συντακτικών δομών με 37,5%. Επομένως, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή δυσκολεύεται αρκετά περισσότερο στην ανάκληση συντακτικών δομών σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί.

Η διαφορά στην ανάκληση συντακτικών δομών είναι στατιστικά σημαντική $p\text{-value} = 0,002$. Ωστόσο, οι διαφορές τόσο στην παραγωγή όσο και κατανόηση δεν είναι στατιστικά σημαντικές, και επομένως στον πληθυσμό μπορεί να είναι μηδενικές. Στο σύνολο του τεστ η διαφορά είναι επίσης στατιστικά μη σημαντική. Συνεπώς, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή του συγκεκριμένου φύλου και ηλικίας ίσως δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά αντίστοιχων χαρακτηριστικών.

Πίνακας 9

	Δ.Κ.	Μ.Τ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	5,7	5,4		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	58,8%	49%	9,8%	0,336
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	59,2%	51,8%	7,4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	58,3%	45,8%	12,5%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	75%	46,4%	28,6%	0,008
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	76%	52%	24%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	74,1%	41,9%	32,2%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,8%	62,5%	31,3%	0,013
ΣΥΝΟΛΟ	75,5%	52,3%	23,2%	0,041

Στον Πίνακα 9, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια ηλικίας 5,7 και 5,4 αντίστοιχα. Και σε αυτήν την περίπτωση, οι διαφορές σε όλους τους τομείς της γλώσσας είναι θετικές με την διαφορά στην συνολική επίδοση να ανέρχεται στις 23,2 ποσοστιαίες μονάδες. Το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετώπισε μεγαλύτερες δυσκολίες σε όλους τους τομείς της γλώσσας. Συγκεκριμένα, στην παραγωγή η διαφορά ήταν 9,8% και στην κατανόηση η διαφορά ήταν 28,6%. Ωστόσο, οι μεγαλύτερες δυσκολίες του παιδιού με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή συγκριτικά με το φυσιολογικό παιδί, εμφανίστηκαν ξανά στην ανάκληση συντακτικών δομών. Η διαφορά ήταν 31,3 ποσοστιαίες μονάδες.

Η διαφορά στην ανάκληση συντακτικών δομών είναι στατιστικά σημαντική με p-value = 0,013. Ομοίως και στην κατανόηση με p-value = 0,008. Όμως στην παραγωγή, όπως και στους δύο προηγούμενους πίνακες, η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική. Ωστόσο, από την συνολική επίδοση συμπεραίνουμε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στις δύο κατηγορίες παιδιών με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

Πίνακας 10

	Σ.Π.	Π.Σ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	5,10	5,5		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	56,9%	39,2%	17,7%	0,066
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	62,9%	48,1%	14,8%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	50%	29,1%	20,9%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	69,6%	60,7%	8,9%	0,432
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	68%	52%	16%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	70,9%	67,7%	3,2%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,3%	50%	31,3%	0,007
ΣΥΝΟΛΟ	69%	50,3%	18,7%	0,082

Ο Πίνακας 10, παρουσιάζει τα αποτελέσματα δύο κοριτσιών 5,10 και 5,5 ετών αντίστοιχα. Οι διαφορές σε όλους τους τομείς της γλώσσας είναι θετικές που σημαίνει ότι το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζει δυσκολίες σε όλους τους τομείς σε σύγκριση με το φυσιολογικό παιδί. Η διαφορά στην συνολική επίδοση στο τεστ είναι 18,7%. Η παραγωγή και η κατανόηση παρουσιάζουν διαφορές της τάξης του 17,7% και 8,9% αντίστοιχα. Οι μεγαλύτερες δυσκολίες για το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή υπάρχουν και σε αυτή την περίπτωση στην ανάκληση συντακτικών δομών, σε σύγκριση με το φυσιολογικό παιδί.

Οι διαφορές αυτές, εξαιρουμένης της ανάκλησης συντακτικών δομών, δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Επίσης, η διαφορά στην συνολική επίδοση των παιδιών της συγκεκριμένης κατηγορίας δεν είναι σημαντική, καθώς p-value = 0,082. Συνεπώς, όπως και όλες τις προηγούμενες κατηγορίες τα παιδιά με ειδική γλωσσική συναντούν ιδιαίτερη δυσκολία στην ανάκληση συντακτικών δομών σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά.

Πίνακας 11

	Α.Κ.	Α.Χ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	6,4	6,5		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	47,1%	43,1%	4%	0.673
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	51,8%	51,8%	0%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	41,6%	33,3%	8,3%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	75%	51,8%	23,2%	0.041
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	76%	56%	20%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	74,1%	48,3%	25,8%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,8%	75%	18,8%	0.144
ΣΥΝΟΛΟ	71,6%	56,1%	15,5%	0.157

Στον Πίνακα 11, φαίνονται τα αποτελέσματα από δύο αγόρια 6,4 και 6,5 ετών αντίστοιχα. Οι διαφορές είναι θετικές σε όλους τους τομείς της γλώσσας. Η συνολική διαφορά είναι 15,5%. Εδώ η διαφορά στην κατανόηση παίρνει την μεγαλύτερη τιμή δηλαδή 23,2 ποσοστιαίες μονάδες. Φαίνεται ότι σε αυτόν τον τομέα της γλώσσας το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετώπισε τις περισσότερες δυσκολίες σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί. Η ανάκληση συντακτικών δομών έρχεται δεύτερη με ποσοστό 18,8%. Ωστόσο, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετώπισε σχεδόν ίδιες δυσκολίες με το φυσιολογικό παιδί, όσον αφορά την παραγωγή της γλώσσας καθώς η διαφορά ήταν μόλις 4%.

Έπειτα από τον έλεγχο, παρατηρούμε ότι τόσο η παραγωγή όσο και η ανάκληση συντακτικών δομών δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Η διαφορά στην κατανόηση αν και οριακά είναι στατιστικά σημαντική ($p\text{-value} = 0,041$). Επίσης, παρατηρούμε ότι η διαφορά στην συνολική επίδοση μπορεί στον πληθυσμό να είναι μηδενική, δηλαδή συνολικά τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες.

Πίνακας 12

	Α.Π.	Μ.Χ	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square test)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	6,2	6,4		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	68,6%	41,2%	27,4%	0,008
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	70,3%	48,1%	22,2%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	66,6%	33,3%	33,3%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	73,2%	51,8%	21,4%	0,06
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	76%	52%	24%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	70,9%	51,6%	19,3%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,3%	68,8%	12,5%	0,327
ΣΥΝΟΛΟ	74,2%	53,5%	20,7%	0,077

Στον Πίνακα 12, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια παρεμφερούς ηλικίας με τα παιδιά του Πίνακα 11, δηλαδή 6,2 και 6,4 ετών αντίστοιχα. Όπως και στον Πίνακα 7, η μικρότερη διαφορά υπάρχει στην ανάκληση συντακτικών δομών με ποσοστό 12,5%, σε αντίθεση με όλους τους προηγούμενους πίνακες.

Φαίνεται ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε σχετικά μεγαλύτερες ηλικίες, όπως φαίνεται από τους πίνακες 7 και 8, δεν αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην ανάκληση συντακτικών δομών, σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά, ανεξαρτήτως φύλου. Ωστόσο, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση, που εδώ η διαφορά είναι 21,4%. Η μεγαλύτερη δυσκολία εντοπίζεται στην παραγωγή της γλώσσας όπου η διαφορά των δύο παιδιών είναι 27,4%. Ωστόσο, στον Πίνακα 7, η παραγωγή γλώσσας είχε την μικρότερη διαφορά, αφού ήταν μόλις 4%. Ίσως το φύλο παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό το γεγονός, καθώς οι ηλικίες στα παιδιά των δύο πινάκων δεν διαφέρουν σημαντικά.

Η ανάκληση συντακτικών δομών, η κατανόηση αλλά και η διαφορά στην επίδοση στο σύνολο του τεστ δεν στατιστικά σημαντικές. Σε αυτή την

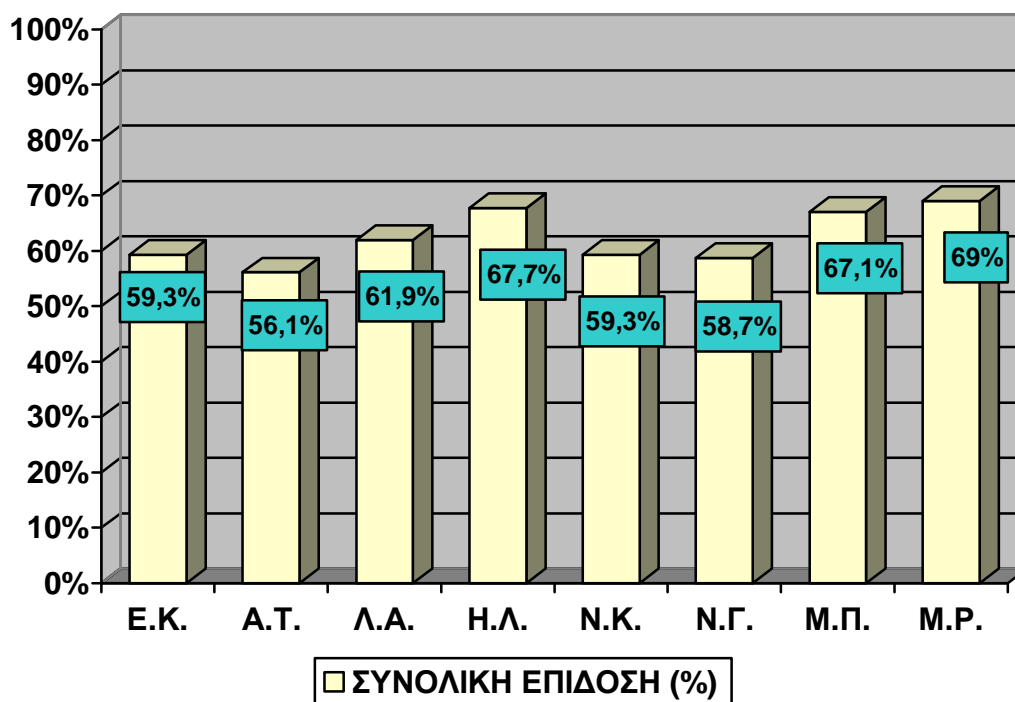
περίπτωση μόνο η διαφορά στην παραγωγή είναι στατιστικά σημαντική με p-value = 0,008.

4.2. ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στον παρακάτω Πίνακα 13, παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας (Μ.Ο.=4 ετών). Το παιδί με την μικρότερη επίδοση απάντησε σωστά στο 56,1% των προτάσεων, δηλαδή απάντησε σωστά από τις 155 προτάσεις στις 87. Ενώ, το παιδί με την μεγαλύτερη επίδοση απάντησε σωστά στο 69% των προτάσεων, δηλαδή από τις 155 προτάσεις απάντησε σωστά στις 107. Αξίζει να αναφερθεί, ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό των σωστών απαντήσεων είναι 62,4%, δηλαδή τα παιδιά έδωσαν σωστές απαντήσεις πιο πάνω από τις μισές απαντήσεις.

ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	Ε.Κ.	Α.Τ.	Λ.Α.	Η.Α.	Ν.Κ.	Ν.Γ.	Μ.Π.	Μ.Ρ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ	92/155	87/155	96/155	105/155	92/155	91/155	104/155	107/155
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ (%)	59,3%	56,1%	61,9%	67,7%	59,3%	58,7%	67,1%	69%

Πίνακας 13: Συνολικά αποτελέσματα για την ομάδα χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας.

Διάγραμμα 13: Συνολικά αποτελέσματα ομάδας χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας.

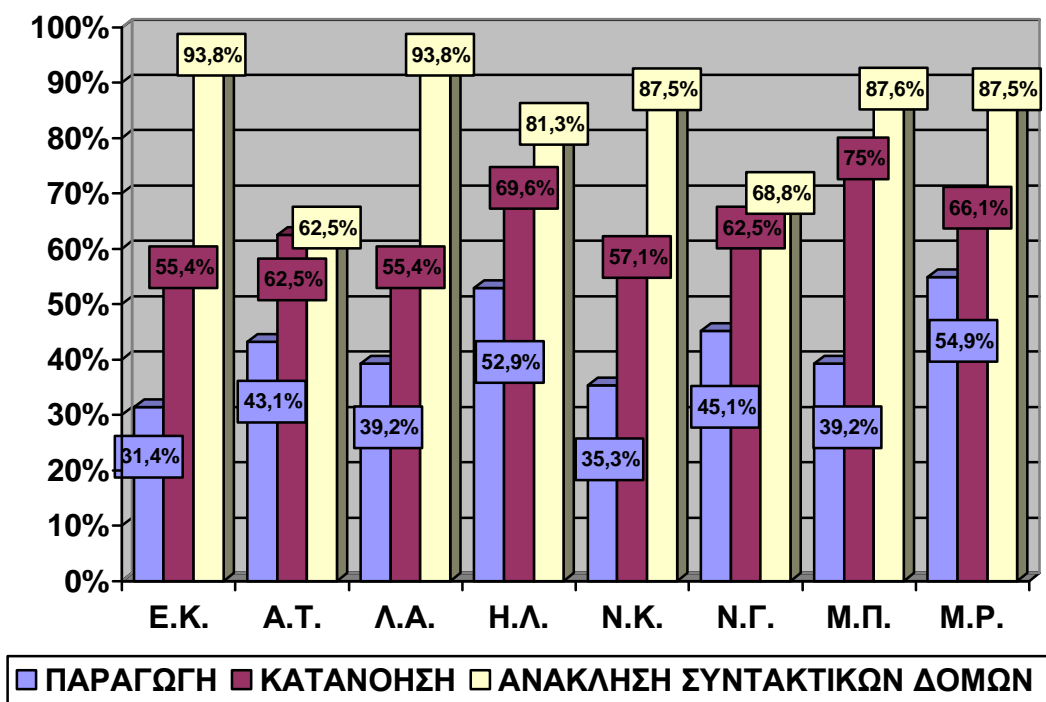
Στο Διάγραμμα 13, φαίνονται τα συνολικά αποτελέσματα των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας (Μ.Ο.=4 ετών). Σε όλα τα παιδιά τα αποτελέσματα είναι πάνω από το 50%. Επίσης, οι διαφορές είναι ελάχιστες που παρουσιάζουν αυτά τα οχτώ παιδιά μεταξύ τους.

ΟΜΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	Ε.Κ.	Α.Τ.	Λ.Α.	Η.Λ.	Ν.Κ.	Ν.Γ.	Μ.Π.	Μ.Ρ.	ΜΕΣΟΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	31,3%	43,1%	39,2%	52,9%	35,2%	45,1%	39,2%	54,9%	42,6%
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	55,3%	62,5%	55,3%	69,6%	57,1%	62,5%	75%	66%	62,9%
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,7%	62,5%	93,7%	81,2%	87,5%	68,7%	87,5%	87,5%	82,8%

Πίνακας 14: Αποτελέσματα για κάθε τομέα του τεστ.

Στον Πίνακα 14, μπορούμε να παρατηρήσουμε τα αποτελέσματα για τον κάθε τομέα του τεστ ξεχωριστά, δηλαδή οι σωστές απαντήσεις που δόθηκαν από το κάθε παιδί. Η παραγωγή της γλώσσας εμφανίζεται με το χαμηλότερο ποσοστό το οποίο είναι κάτω από το μέσο όρο (το 50%) και είναι 42,6%. Στην κατανόηση και στην ανάκληση των συντακτικών δομών τα παιδιά έδωσαν περισσότερες από τις μισές απαντήσεις σωστά. Αντίστοιχα το ποσοστό είναι 62,9% και 82,8%. Παρατηρούμε, ότι τα παιδιά στον τομέα της ανάκλησης των συντακτικών δομών παρουσίασαν το υψηλότερο ποσοστό.

Στη συνέχεια, εξετάζουμε εάν η διαφορά των κατηγοριών είναι στατιστικά σημαντική. Δηλαδή εξετάζουμε εάν στον πληθυσμό των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις τρεις κατηγορίες της γλώσσας. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούμε τον μη παραμετρικό έλεγχο Mann-Whitney. Αρχικά εξετάζουμε την διαφορά ανάμεσα στην Παραγωγή και την Κατανόηση. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,001$. Αυτό σημαίνει ότι σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$ η διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές κατηγορίες είναι στατιστικά σημαντική. Στην συνέχεια εξετάζουμε την κατανόηση με την ανάκληση συντακτικών δομών. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,006$, δηλαδή η διαφορά ανάμεσα στις δύο κατηγορίες είναι στατιστικά σημαντική. Τέλος, εξετάζουμε την παραγωγή και την ανάκληση συντακτικών δομών. Ο έλεγχος έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,001$, δηλαδή οι διαφορές σε αυτές τις δύο κατηγορίες είναι στατιστικά σημαντικές.

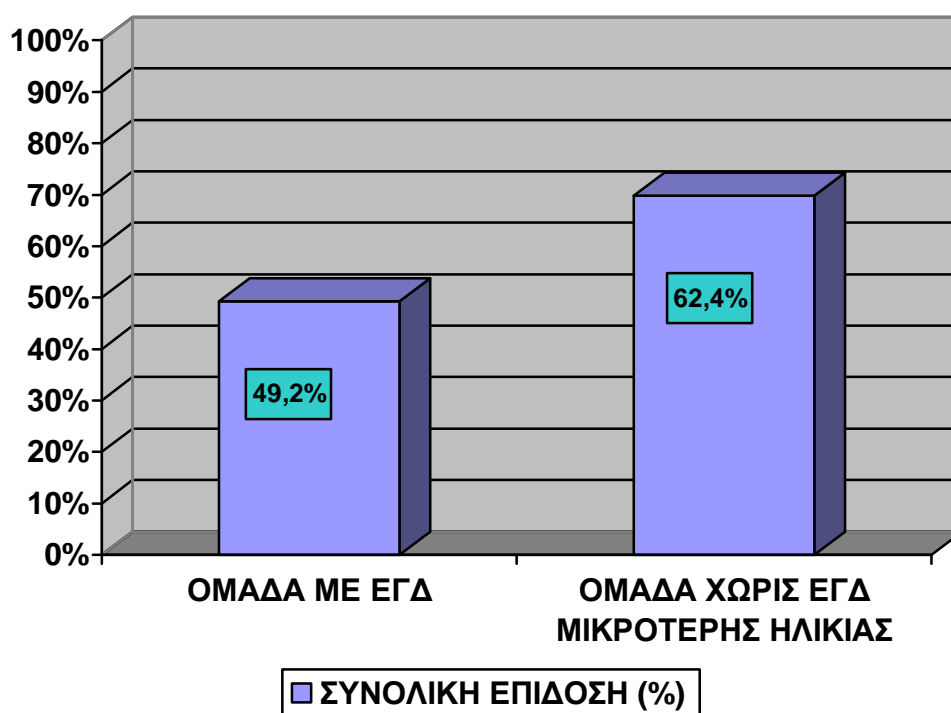
Διάγραμμα 14: Τα αποτελέσματα του τεστ σε κάθε τομέα.

Από το παραπάνω Διάγραμμα 14, παρατηρούμε τις διαφορές για τον κάθε τομέα της γλώσσας δηλαδή, την παραγωγή και την κατανόηση της γλώσσας και την ανάκληση των συντακτικών δομών, που εξετάζουμε με το συγκεκριμένο τεστ. Η ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας παρουσίασε χαμηλή βαθμολογία στην παραγωγή (από 31,4% έως 54,9%) και λίγο πιο υψηλή βαθμολογία στην κατανόηση (από 55,4% έως 75%). Τέλος, υψηλότερη επίδοση εμφανίστηκε στην ανάκληση των συντακτικών δομών (από 81,3% έως 93,8%).

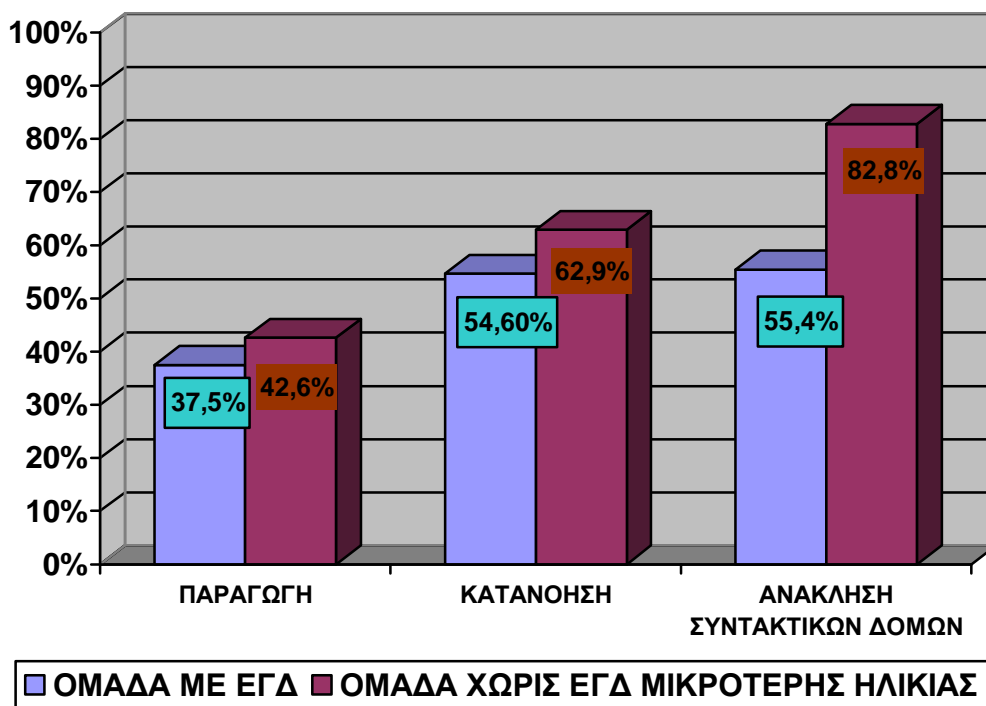
Σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 13, στα συνολικά αποτελέσματα του τεστ όσον αφορά το κάθε παιδί της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας, διαπιστώνουμε σημαντικές διαφορές. Για την ομάδα με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή τα αποτελέσματα είναι από 40,6% έως 56,1%, ενώ για την ομάδα χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας τα αποτελέσματα είναι από 56,1%

έως 69%. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε σύγκριση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας εμφανίζουν μικρότερο ποσοστό του συνόλου. Αυτό σημαίνει, πως τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν δώσει λιγότερες σωστές απαντήσεις και έχουν περισσότερες δυσκολίες στην παραγωγή, στην κατανόηση και στην ανάκληση των συντακτικών δομών.

Έχουμε την δυνατότητα να διακρίνουμε εύκολα από το Διάγραμμα 15, πως υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων. Αυτή η διαφορά είναι 13,2 ποσοστιαίες μονάδες. Ο έλεγχος Mann-Whitney για την διαφορά των δύο ομάδων έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,001$. Δηλαδή η διαφορά στην συνολική επίδοση των δύο ομάδων είναι στατιστικά σημαντική.

Διάγραμμα 15: Συνολικά αποτελέσματα.

Διάγραμμα 16: Σύγκριση μεταξύ των δύο ομάδων για κάθε τομέα.

Οι διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες είναι πιο κατανοητές στο Διάγραμμα 16. Φαίνονται ξεκάθαρα οι διαφορές για τον κάθε τομέα της γλώσσας (παραγωγή, κατανόηση, ανάκληση συντακτικών δομών). Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή στην παραγωγή της γλώσσας εμφανίζουν λίγο περισσότερες δυσκολίες σε σχέση με τα άλλα παιδιά της άλλης ομάδας. Η διαφορά είναι 5,1% ποσοστιαίες μονάδες, όχι σημαντική διαφορά, δηλαδή το 37,5% έναντι το 42,6% αντίστοιχα. Επίσης, πάνω στον τομέα της κατανόησης η διαφορά ανάμεσα των δύο αυτών ομάδων δεν είναι σημαντική. Είναι δηλαδή, 8,3% ποσοστιαίες μονάδες, το 54,6% της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έναντι το 62,9% της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

μικρότερης ηλικίας. Αντιθέτως, αρκετά σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων υπάρχει στην ανάκληση των συντακτικών δομών όπου είναι 27,4% ποσοστιαίες μονάδες, με ποσοστό 55,4% έναντι 82,8%.

Στην συνέχεια, εξετάζεται εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και των φυσιολογικών παιδιών μικρότερης ηλικίας σε κάθε τομέα της γλώσσας. Όσον αφορά την Παραγωγή, ο έλεγχος Mann-Whitney έδειξε ότι $p\text{-value} = 0,206$ δηλαδή σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05 η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων δεν είναι στατιστικά σημαντική. Στον τομέα της Κατανόησης, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι $p\text{-value} = 0,058$ δηλαδή δεν υπάρχει σημαντική διαφορά (οριακά) μεταξύ των δύο ομάδων. Αντίθετα αποτελέσματα υπήρχαν και στην Ανάκληση Συντακτικών Δομών, με $p\text{-value} = 0,003$. Συνεπώς στην παραγωγή και στην κατανόηση οι διαφορές στον πληθυσμό των δύο ομάδων ενδέχεται να είναι μηδενικές.

4.2.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΙΔΙΟΥ ΦΥΛΟΥ ΑΛΛΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Έπειτα, αναλύονται τα αποτελέσματα ανά ζεύγη των συγκεκριμένων παιδιών. Σε κάθε ζεύγος υπάρχει ένα παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας (Μ.Ο=4 ετών) και ένα παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Μ.Ο.=5,3 ετών). Αυτά τα παιδιά έχουν το ίδιο φύλο όμως διαφέρουν όσον αφορά την χρονολογική ηλικία, δηλαδή τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας είναι περίπου ένα με ενάμιση χρόνο πιο μικρά σε σύγκριση με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες*.

* Τα ποσοστά σε όλους τους πίνακες περιέχουν μέχρι ένα δεκαδικό ψηφίο.

Πίνακας 15

	Ε.Κ.	Μ.Κ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	3,5	4,3		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	31,3%	31,4%	-0,1%	1,000
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	37%	40,7%	-3,7%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	25%	20,8%	4,2%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	55,3%	58,9%	-3,6%	0,708
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	56%	60%	-4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	54,8%	58%	-3,2%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,7%	43,7%	50%	0,000
ΣΥΝΟΛΟ	59,3%	45,2%	14,1%	0,170

Στον Πίνακα 15, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα δύο παιδιών, όπου τα αρχικά τους ονόματα φαίνονται στην πρώτη γραμμή (Ε.Κ. και Μ.Κ.). Άρα, τα στοιχεία που φαίνονται στη στήλη κάτω από το κάθε όνομα, είναι στοιχεία του συγκεκριμένου παιδιού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το ένα παιδί δεν έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή με μικρότερη ηλικία ενώ το άλλο παιδί έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, και τα δύο παιδιά είναι ίδιου φύλου και διαφέρουν στην ηλικία.

Στη συνέχεια, φαίνεται η επίδοση του κάθε παιδιού στον κάθε τομέα της γλώσσας ξεχωριστά. Συγκεκριμένα, την παραγωγή της γλώσσας το παιδί χωρίς

Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας είχε ποσοστό επιτυχίας %, ενώ το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε ποσοστό επιτυχίας 31,3%.

Στην τελευταία στήλη φαίνονται οι διαφορές μεταξύ των ποσοστών. Το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας δεν είχε καλύτερη επίδοση στην παραγωγή του λόγου κατά -0,1 ποσοστιαίες μονάδες.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τους δύο τομείς που περιέχει η παραγωγή, δηλαδή το λεξιλόγιο και η μορφολογία-σύνταξη. Το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας δεν έχει καλύτερη επίδοση με διαφορά -3,7% στο λεξιλόγιο αλλά έχει καλύτερη επίδοση με διαφορά 4,2% στη μορφολογία-σύνταξη. Επιπλέον, στην κατανόηση της γλώσσας η διαφορά μεταξύ των δύο παιδιών είναι -3,6%. Στις δύο υποκατηγορίες της κατανόησης, δηλαδή τις μεταγλωσσικές έννοιες και την μορφολογία-σύνταξη, οι διαφορές είναι -4% και -3,2% αντίστοιχα.

Τέλος, στην ανάκληση των συντακτικών δομών, το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας είναι πιο πάνω κατά 50% ποσοστιαίες μονάδες. Η τελευταία γραμμή δείχνει την συνολική επίδοση των δύο παιδιών στο τεστ καθώς και την διαφορά τους. Παρατηρούμε ότι το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας έχει υψηλότερη συνολική επίδοση κατά 14,1%.

Το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας αντιμετωπίζει μεγαλύτερες δυσκολίες τόσο στην παραγωγή όσο και στην κατανόηση της γλώσσας, σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί με μικρότερη ηλικία. Μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ των δύο παιδιών στην κατηγορία ανάκληση συντακτικών δομών όπου εμφανίζεται η διαφορά κατά 50%.

Για να εξετάσουμε την στατιστική σημαντικότητα διενεργούμε τον έλεγχο χ^2 (chi-square). Τα p-value φαίνονται στην τελευταία στήλη του πίνακα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, παρατηρούμε ότι μόνο στην ανάκληση συντακτικών δομών υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά (p-value = 0) σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05. Στις υπόλοιπες δύο κατηγορίες καθώς και στην

συνολική επίδοση, οι διαφορές δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Αυτό δείχνει ότι στον πληθυσμό, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (φύλου και ηλικίας), δεν δυσκολεύονται περισσότερο, με εξαίρεση την ανάκληση συντακτικών δομών.

Πίνακας 16

	Α.Τ.	Λ.Μ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	3,5	4,8		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	43,1%	27,5%	15,6%	0,056
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	40,7%	37%	3,7%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	45,8%	16,6%	29,2%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	62,5%	60,7%	1,8%	0,857
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	60%	48%	12%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	64,5%	70,9%	-6,4%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	62,5%	31,3%	31,2%	0,001
ΣΥΝΟΛΟ	56,1%	40,6%	15,5%	0,128

Ο Πίνακας 16, δείχνει τα αποτελέσματα για δύο αγόρια ηλικίας 3,5 και 4,8 αντίστοιχα. Παρατηρούμε ότι στο σύνολο του τεστ, το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας έχει ποσοστό επιτυχίας μεγαλύτερο κατά 15,5 μονάδες σε σχέση με το παιδί που έχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.

Στους τομείς της παραγωγής και της κατανόησης της γλώσσας, η διαφορά μεταξύ των παιδιών είναι 15,6 και 1,8 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται στην ανάκληση συντακτικών δομών, η οποία είναι 31,2 ποσοστιαίες μονάδες.

Όπως και στον προηγούμενο πίνακα, η διαφορά στην ανάκληση συντακτικών δομών είναι ο μοναδικός τομέας που είναι στατιστικά σημαντικός (p-value = 0,001). Η διαφορά στο σύνολο του τεστ δεν είναι στατιστικά σημαντική (p-value = 0,128).

Πίνακας 17

	Λ.Α.	Μ.Π	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	3,5	4,7		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	39,2%	37,3%	1,9%	0,819
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	37%	44,4%	-7,4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	41,6%	29,2%	12,4%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	55,3%	42,9%	12,4%	0,225
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	56%	40%	16%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	54,8%	45,2%	9,6%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	93,7%	56,3%	37,4%	0,002
ΣΥΝΟΛΟ	61,9%	45,2%	16,7%	0,1

Ομοίως, ο Πίνακας 17, δείχνει τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια, με ηλικία 3,5 και 4,7. Παρατηρούμε ότι η διαφορά στο σύνολο του τεστ είναι 16,7%. Υπάρχει κάποια διαφορά στους τομείς της παραγωγής και της κατανόησης της γλώσσας ανάμεσα στα δύο παιδιά, η οποία είναι 1,9% και 12,4% αντίστοιχα.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη διαφορά φαίνεται και σε αυτή την περίπτωση, στην ανάκληση συντακτικών δομών, με ποσοστό 37,4%, αυτό σημαίνει πως το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετωπίζει πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα της γλώσσας σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί.

Και σε αυτήν την περίπτωση, η διαφορά στην ανάκληση συντακτικών δομών είναι ο μοναδικός τομέας που είναι στατιστικά σημαντικός (p -value =0,002). Τόσο οι υπόλοιποι δύο τομείς όσο και το σύνολο του τεστ δεν παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Πίνακας 18

	Η.Λ.	Κ.Π.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	3,5	5,1		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	52,9%	31,4%	21,5%	0,016
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	55,5%	44,4%	11,1%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	50%	16,6%	33,4%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	69,6%	64,3%	5,3%	0,604
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	76%	68%	8%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	64,5%	61,3%	3,2%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	81,2%	56,3%	24,9%	0,033
ΣΥΝΟΛΟ	67,7%	51%	16,7%	0,119

Ο Πίνακας 18, παρουσιάζει τα αποτελέσματα από δύο αγόρια ηλικίας 3,5 και 5,1 ετών αντίστοιχα. Παρατηρούμε, ότι σε αυτήν την περίπτωση, οι διαφορές μεταξύ των παιδιών σε όλους τους τομείς της γλώσσας είναι θετικές.

Αυτό δείχνει ότι το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετώπισε περισσότερες δυσκολίες σε αυτούς τους τομείς σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί μικρότερης ηλικίας. Η διαφορά στην συνολική επίδοση ήταν 16,7%. Στην παραγωγή, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή αντιμετώπισε μεγαλύτερες δυσκολίες σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί, καθώς η διαφορά ήταν 21,5%.

Ωστόσο, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, η πιο μεγάλη διαφορά παρατηρήθηκε στην ανάκληση συντακτικών δομών με 24,9%. Επομένως, το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή δυσκολεύεται περισσότερο στην ανάκληση συντακτικών δομών σε σχέση με το φυσιολογικό παιδί.

Η διαφορά στην ανάκληση συντακτικών δομών είναι στατιστικά σημαντική με $p\text{-value} = 0,033$ όπως και στους προηγούμενους πίνακες. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι και η διαφορά στην παραγωγή είναι στατιστικά σημαντική με $p\text{-value} = 0,016$. Τόσο η διαφορά στην κατανόηση όσο και η διαφορά στην συνολική επίδοση δεν είναι στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 19

	N.K.	M.T.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	4	5,4		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	35,2%	49%	-13,8%	0,127
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	40,7%	51,8%	-11,1%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	29,1%	45,8%	-16,7%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	57,1%	46,4%	10,7%	0,278
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	58%	52%	6%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	87,5%	41,9%	45,6%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	87,5%	62,5%	25%	0,042
ΣΥΝΟΛΟ	59,3%	52,3%	7%	0,506

Στον Πίνακα 19, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια ηλικίας 4 και 5,4 αντίστοιχα. Σε αυτήν την περίπτωση, η διαφορά στην συνολική επίδοση ανέρχεται στις 7 ποσοστιαίες μονάδες. Στην παραγωγή η διαφορά ήταν -13,8% και στην κατανόηση η διαφορά ήταν 10,7%. Ωστόσο, οι μεγαλύτερες δυσκολίες του παιδιού με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή συγκριτικά με το φυσιολογικό παιδί, εμφανίστηκαν ξανά στην ανάκληση συντακτικών δομών, η διαφορά ήταν 25 ποσοστιαίες μονάδες.

Σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε ότι μόνο στην ανάκληση συντακτικών δομών τα παιδιά παρουσιάζουν στατιστικά σημαντική διαφορά με $p\text{-value} = 0,042$. Τόσο στις υπόλοιπες δύο κατηγορίες όσο και στο σύνολο του τεστ οι διαφορές είναι στατιστικά μη σημαντικές.

Πίνακας 20

	Ν.Γ.	Π.Σ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	4	5,5		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	45,1%	39,2%	5,9%	0,513
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	51,8%	48,1%	3,7%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	37,5%	29,1%	8,4%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	62,5%	60,7%	1,8%	0,857
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	72%	52%	20%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	54,8%	67,7%	-12,9%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	68,7%	50%	18,7%	0,082
ΣΥΝΟΛΟ	58,7%	50,3%	8,4%	0,389

Ο Πίνακας 20, παρουσιάζει τα αποτελέσματα δύο κοριτσιών 4 και 5,5 ετών αντίστοιχα. Η διαφορά στην συνολική επίδοση στο τεστ είναι 8,4%. Η παραγωγή και η κατανόηση παρουσιάζουν θετικές διαφορές 5,9% και 1,8% αντίστοιχα. Οι μεγαλύτερες δυσκολίες για το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή υπάρχουν και σε αυτή την περίπτωση στην ανάκληση συντακτικών δομών, σε σύγκριση με το φυσιολογικό παιδί κατά 18,7%.

Παρατηρούμε ότι σε όλους τους τομείς της γλώσσας η διαφορές δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Αυτό δείχνει ότι οι διαφορές στον πληθυσμό ενδέχεται να είναι μηδενικές.

Πίνακας 21

	Μ.Π.	Α.Χ.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	ΑΓΟΡΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	5	6,5		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	39,2%	43,1%	-3,9%	0,659
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	44,4%	51,8%	-7,4%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	33,3%	33,3%	0%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	75%	51,8%	23,2%	0,041
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	72%	56%	16%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	77,4%	48,3%	29,1%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	87,5%	75%	12,5%	0,309
ΣΥΝΟΛΟ	67,1%	56,1%	11%	0,321

Στον Πίνακα 21, φαίνονται τα αποτελέσματα από δύο αγόρια με ηλικία 5 και 6,5 ετών αντίστοιχα. Η συνολική διαφορά είναι 11%. Εδώ η διαφορά στην κατανόηση παίρνει την μεγαλύτερη τιμή δηλαδή 23,2 ποσοστιαίες μονάδες. Φαίνεται ότι σε αυτόν τον τομέα της γλώσσας το παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχε τις περισσότερες δυσκολίες σε σχέση με το άλλο παιδί. Η ανάκληση συντακτικών δομών έρχεται δεύτερη με ποσοστό 12,5%. Επιπλέον,

το παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας στην παραγωγή της γλώσσας αντιμετώπισε περισσότερες δυσκολίες, καθώς η διαφορά ήταν μόλις -3,9%.

Σε αυτήν την περίπτωση, μόνο η κατανόηση παρουσιάζει στατιστικά σημαντική διαφορά με $p\text{-value} = 0,041$. Η διαφορά στο σύνολο του τεστ είναι μη σημαντική καθώς $p\text{-value} = 0,321$.

Πίνακας 22

	Μ.Ρ.	Μ.Χ	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	p-value (chi-square)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Χωρίς ΕΓΔ μικρότερης ηλικίας	ΕΓΔ		
ΦΥΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ		
ΗΛΙΚΙΑ	5	6,4		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	54,9%	41,2%	13,7%	0,153
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	51,8%	48,1%	3,7%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ- ΣΥΝΤΑΞΗ	58,3%	33,3%	25%	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	66%	51,8%	14,2%	0,197
ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	68%	52%	16%	
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	64,5%	51,6%	12,9%	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	87,5%	68,8%	18,7%	0,129
ΣΥΝΟΛΟ	69%	53,5%	15,5%	0,176

Στον Πίνακα 22, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από δύο κορίτσια με ηλικία 5 και 6,4 ετών αντίστοιχα. Φαίνεται ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε σχετικά μεγαλύτερες ηλικίες, όπως φαίνεται από τους πίνακες 7

και 8, δεν αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην ανάκληση συντακτικών δομών, σε σχέση με τα φυσιολογικά παιδιά, ανεξαρτήτως φύλου.

Ωστόσο, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση, που εδώ η διαφορά είναι 14,2%. Στην συνέχεια ακολουθεί η παραγωγή με 13,7% και η μεγαλύτερη δυσκολία εντοπίζεται στην ανάκληση των συντακτικών δομών με διαφορά 18,7%.

Όλοι οι τομείς της γλώσσας καθώς και η διαφορά συνολική επίδοση είναι στατιστικά μη σημαντικοί. Συνεπώς στον πληθυσμό ενδέχεται να μην υπάρχουν διαφορές στην γλώσσα μεταξύ των παιδιών αυτών των δύο κατηγοριών με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα αυτή, εξέτασε τις δυσκολίες στις πλευρές της γλώσσας που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ και το τεστ που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα χορηγήθηκε συνολικά σε είκοσι τέσσερα παιδιά προσχολικής ηλικίας τα οποία είναι χωρισμένα σε τρεις ομάδες, σε οκτώ παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, σε οκτώ παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας και του ίδιου φύλου (σύμφωνα με τα παιδιά με την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή) και σε οκτώ παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας και του ίδιου φύλου (σύμφωνα με τα παιδιά με την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή) και επιχειρήθηκε η σύγκριση μεταξύ αυτών των ομάδων.

Γενικά, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν περισσότερες δυσκολίες από ότι τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή στις πλευρές της γλώσσας που εξετάζονται με το συγκεκριμένο τεστ. Αυτό υποστηρίζει και ο Leonard (1998), ο οποίος αναφέρει ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν περιορισμένες ικανότητες στους τομείς της γλώσσας δηλαδή στην σημασιολογία, στην μορφολογία, στην σύνταξη, στην φωνολογία και στην πραγματολογία. Επίσης, η Bishop (1994), αναφέρει ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή εμφανίζουν προβλήματα στις πλευρές της γλώσσας, στην φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία και πραγματολογία.

Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε αυτήν την έρευνα εξετάστηκαν με το Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης (Diagnostic Verbal IQ Test) - Μέρος 1, Προσχολική ηλικία στις πλευρές της γλώσσας για να καταγραφούν όλες τις δυσκολίες που τυχόν θα παρουσιάσουν. Επίσης, τα παιδιά που εμφανίζουν φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη και έχουν παρόμοια ηλικία με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και τέλος τα παιδιά που έχουν πάλι

φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη αλλά έχουν μικρότερη ηλικία από ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή εξετάστηκαν με το ίδιο τεστ.

Με αυτό το τεστ καταγράφηκαν ακριβώς οι δυσκολίες των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή στην παραγωγή του λόγου, στην κατανόηση του λόγου και στην ανάκληση των συντακτικών δομών. Τα ποικίλα αποτελέσματα από τα μέρη αυτού του τεστ μπορούμε να τα δούμε στο Κεφ.4, Πίνακα 2. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζουν διαφορές στα αποτελέσματα αυτού του τεστ. Είναι φανερό ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή εμφανίζουν περισσότερες δυσκολίες στην παραγωγή του λόγου από ότι στην κατανόηση του λόγου.

Αυτό υποστηρίζεται σε μια μελέτη που πραγματοποίησε η Βαρλοκώστα (2000), η οποία μελέτησε την ανάλυση και την περιγραφή της γλωσσικής ανάπτυξης ενός παιδιού το οποίο έχει ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα αποτελέσματα του Preschool Language Scale έδειξε ότι το παιδί που εμφάνιζε την ειδική γλωσσική διαταραχή η κατανόηση της γλώσσας του ήταν μέσα σε φυσιολογικά πλαίσια. Αντιθέτως, η παραγωγή της γλώσσας του παιδιού ήταν σε πιο χαμηλά επίπεδα σύμφωνα με την χρονολογική ηλικία του παιδιού αυτού.

Τα παραπάνω αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν και με τον Leonard (2000), όπου υποστηρίζει πως η κατανόηση του λόγου είναι σε καλύτερα επίπεδα από την παραγωγή του λόγου, όπου η παραγωγή είναι περιορισμένη στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή σε σύγκριση με τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή και έχουν περίπου την ίδια χρονολογική ηλικία.

Οι Yomico, Jun, Kazuko & Menn (2001), διεξήγαγαν μία έρευνα και περιλάμβανε τρεις ομάδες. Η πρώτη ομάδα είχε παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή, η δεύτερη ομάδα είχε παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή που έχουν σχεδόν την ίδια ηλικία με τα παιδιά που έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή και η τρίτη ομάδα είχε παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή όμως με μικρότερη ηλικία σε σχέση με τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή. Οι παραπάνω ομάδες συγκρίθηκαν μεταξύ τους και κατέληξαν στο

συμπέρασμα ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίασαν χαμηλότερη επίδοση στην παραγωγή από ότι τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή μικρότερης ηλικίας.

Η παρούσα ερευνητική εργασία συμφωνεί με την προαναφερθείσα έρευνα καθώς τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας έχουν υψηλότερη βαθμολογία στην παραγωγή σε σχέση με τα παιδιά με την ειδική γλωσσική διαταραχή (Κεφ.4, Διάγραμμα 16). Έχοντας υπόψη μας την παραπάνω έρευνα των Yomico, Jun, Kazuko & Menn (2001), άλλο ένα συμπέρασμα είναι ότι τα παιδιά με την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχαν χαμηλότερη επίδοση σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και είχαν την ίδια περίπου ηλικία όσον αφορά την σύνταξη. Φαίνεται και από την παρούσα έρευνα στο Κεφ.4, Διάγραμμα 7.

Η παραγωγή του λόγου στο τεστ εξετάστηκε σε δύο μέρη, στο λεξιλόγιο και στη μορφολογία-σύνταξη. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχαν περισσότερες δυσκολίες στην μορφολογία-σύνταξη από ότι στο λεξιλόγιο. Τα παραπάνω αποτελέσματα που αφορούν την παρούσα έρευνα συμφωνούν και με την έρευνα των Hewitt, Hammer, Yont & Tomblin (2005), όπου τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν χαμηλότερα ποσοστά από τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή όσον αφορά την μορφολογία-σύνταξη της γλώσσας.

Με την έρευνα των Man & David (2006), όπου είχε είκοσι τρία παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και είκοσι τρία χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή με παρόμοια ηλικία και στις δύο ομάδες τα παιδιά είναι προσχολικής ηλικίας. Τα συμπεράσματα από την έρευνα αυτήν είναι ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν χαμηλότερη βαθμολογία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς ειδική διαταραχή παρόμοιας ηλικίας όσον αφορά την παραγωγή και την κατανόηση της πρότασης. Με τα παραπάνω συμπεράσματα συμφωνεί και η παρούσα έρευνα (Κεφ.4, Διάγραμμα 6).

Από μία έρευνα που έκανε η Stokes (2006), όπου ο σκοπός της έρευνας ήταν η επανάληψη των λέξεων και η επανάληψη της πρότασης μπορούν να

χρησιμοποιηθούν ώστε να ξεχωρίσουν τα παιδιά που έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή και τα παιδιά που δεν έχουν ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν είναι ότι στην επανάληψη των προτάσεων η διαφορά ανάμεσα στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και στα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή παρόμοιας ηλικίας υπάρχουν διαφορές ως προς την συνολική επίδοση, δηλαδή τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίασαν μικρότερη επίδοση. Ενώ, δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές στην επανάληψη προτάσεων ανάμεσα στα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή και στα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή μικρότερης ηλικίας.

Η παρούσα έρευνα δεν έχει τα αντίστοιχα συμπεράσματα όσον αφορά την επανάληψη πρότασης καθώς η σύγκριση μεταξύ των ομάδων που περιέχει τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας (Κεφ.4, Διάγραμμα 6) και η σύγκριση μεταξύ των ομάδων που περιλαμβάνει τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας (Κεφ.4, Διάγραμμα 16) έχουν σχεδόν τα ίδια αποτελέσματα δηλαδή την ίδια περίπου διαφορά ως προς το σύνολο.

Παρατηρούμε πως τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας, ότι τα παιδιά που δεν έχουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και έχουν μικρότερη ηλικία παρουσιάζουν την μικρότερη διαφορά στην επανάληψη των προτάσεων σε σχέση με τα παιδιά που δεν εμφανίζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και έχουν παρόμοια ηλικία.

Επίσης, σύμφωνα με τους Yomico, Jun, Kazuko & Menn (2001), οι οποίοι στην έρευνα τους σύγκριναν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή με τα φυσιολογικά παιδιά τα οποία είχαν περίπου την ίδια χρονολογική ηλικία παρουσίασαν σημαντικά χαμηλότερη βαθμολογία όσον αφορά την ανάκληση των συντακτικών δομών δηλαδή την επανάληψη πρότασης. Με τα παραπάνω συμπεράσματα συμφωνεί και η παρούσα έρευνα (Κεφ.4, Διάγραμμα 6).

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Hansson & Bruce (2002), έδειξαν ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν περισσότερες δυσκολίες στην κατανόηση του ρήματος και στην παραγωγή δηλαδή να διαλέξουν το σωστό ρήμα σε σχέση με τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή. Επίσης, τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή στην παραγωγή παρουσίασαν λιγότερες σωστές απαντήσεις αλλά αυτό δεν συνέβη και στην κατανόηση. Επομένως, συμπεραίνουμε πως τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν καλύτερα αποτελέσματα στην κατανόηση από ότι στην παραγωγή. Ενώ, τα παιδιά χωρίς ειδική γλωσσική διαταραχή είχαν την ίδια απόδοση και στην κατανόηση και στην παραγωγή του λόγου.

Όσον αφορά την συνολική επίδοση των παιδιών που εμφανίζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ανά κατηγορία ηλικίας τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όσο μεγαλώνει η χρονολογική ηλικία ενός παιδιού τόσο μεγαλώνει και το ποσοστό της επίδοσης του (Κεφ.4, Διάγραμμα 9). Το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά που δεν παρουσιάζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και έχουν παρόμοια ηλικία με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Κεφ.4, Διάγραμμα 10). Επομένως, το παιδί που έχει μεγαλύτερη ηλικία παρουσιάζει μεγαλύτερη επίδοση στους τομείς της γλώσσας σε σχέση με ένα παιδί που έχει μικρότερη ηλικία. Συμπεραίνουμε ότι η επίδοση που έχουν τα παιδιά εξαρτάται από την ηλικία τους. Αυτό υποστηρίζει και ο Leonard (2000), ο οποίος αναφέρει ότι τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ τους όσον αφορά την επίδοσή τους στα τεστ γλωσσικής ικανότητας ανάλογα με την ηλικία που έχει κάθε παιδί.

Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα που μας έδωσε η παρούσα έρευνα για το αν εξαρτάται η επίδοση των παιδιών ανάλογα με το φύλο δηλαδή, αν ένα κορίτσι ή ένα αγόρι παρουσιάζει μεγαλύτερη ή μικρότερη συνολική επίδοση δεν παίζει κανένα ρόλο. Καθώς τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Κεφ.4, Διάγραμμα 11) και τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας

ηλικίας (Κεφ.4, Διάγραμμα 12) ανεξαρτήτως φύλου είχαν σχεδόν την ίδια συνολική επίδοση.

Τα λάθη που έκαναν τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε αυτές τις πλευρές της γλώσσας που εξετάζονται με το τεστ ήταν ποικίλα. Σε μερικά μέρη του τεστ, τα παιδιά δεν έδωσαν καμία απάντηση. Σε άλλα μέρη του τεστ έδωσαν λανθασμένες απαντήσεις.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι σε μερικές ερωτήσεις τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έδωσαν την ίδια λανθασμένη απάντηση. Για παράδειγμα, στην ερώτηση που αφορούσε την παραγωγή λεξιλογίου "Τι κάνουν τα παιδιά;....." Έπρεπε να απαντήσουν, ότι "γράφουν". Τα παιδιά απάντησαν "διαβάζουν". Άλλη μία ερώτηση ήταν: "Τι είναι αυτά;....." Έπρεπε να απαντήσουν "τετράδια". Και τα παιδιά είπαν "βιβλία". Άλλο ένα παράδειγμα που αφορά την παραγωγή μορφολογίας-σύνταξης είναι: "Αυτός θέλει να φάει γιατί πείνασε". Αυτός θέλει να πιει νερό γιατί.....". Η σωστή απάντηση είναι ότι "δίψασε" αλλά τα παιδιά απάντησαν "διψάει". Άλλη ερώτηση επίσης ήταν: "Το κορίτσι αγόρασε ομπρέλα. Νομίζει"". Έπρεπε να απαντήσουν τα παιδιά "ότι θα βρέξει" και είπαν "ότι βρέχει".

Σχεδόν τα μισά παιδιά στις παραπάνω ερωτήσεις έδωσαν την ίδια απάντηση. Το εντυπωσιακό ήταν ότι έδωσαν την ίδια απάντηση χωρίς το ένα παιδί να έχει ακούσει το άλλο παιδί. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν παρόμοια ανάπτυξη και χαρακτηριστικά γλώσσας.

Σύμφωνα με την παρούσα έρευνα που έχει σαν σκοπό να δούμε τις διαφορές στις πλευρές της γλώσσας από το συγκεκριμένο τεστ, στα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, στα φυσιολογικά παιδιά με παρόμοια ηλικία με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και στα φυσιολογικά παιδιά με μικρότερη ηλικία από τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν λανθασμένες απαντήσεις σε όλα τα μέρη που περιέχει το τεστ. Συγκεκριμένα, τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

παρουσιάζουν δυσκολίες τόσο στην παραγωγή και στην κατανόηση του λόγου όσο και στην ανάκληση των προτάσεων.

Από την παρούσα έρευνα που πραγματοποιήθηκε προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα. Αρχικά, προέκυψε σημαντική διαφορά της τάξης του 20,53% (Κεφ.4, Διάγραμμα 5) μεταξύ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, στα συνολικά αποτελέσματα του τεστ.

Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν περισσότερες δυσκολίες στην ανάπτυξη του λόγου δηλαδή, στην παραγωγή, στην κατανόηση και στην επανάληψη προτάσεων από τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας. Συγκεκριμένα, η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων εμφανίστηκε στην ανάκληση συντακτικών δομών, ενώ η μικρότερη διαφορά εμφανίστηκε στην παραγωγή (Κεφ.4, Διάγραμμα 6).

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι στην σύγκριση της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας η διαφορά στην συνολική επίδοση είναι στατιστικά σημαντική (Κεφ.4, Διάγραμμα 5).

Όσον αφορά την σύγκριση μεταξύ των δύο ομάδων δηλαδή της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας για τον κάθε τομέα της γλώσσας ξεχωριστά με το συγκεκριμένο τεστ τα αποτελέσματα αναφέρονται παρακάτω. Όσον αφορά την παραγωγή της γλώσσας η διαφορά είναι στατιστικά σημαντική, στην κατανόηση της γλώσσας είναι στατιστικά σημαντική η διαφορά και στην ανάκληση των συντακτικών δομών η διαφορά είναι στατιστικά σημαντική (Κεφ.4, Διάγραμμα 6).

Στη συνέχεια, γίνεται σύγκριση της ομάδας με την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, έχοντας κάθε φορά ένα ζευγάρι παιδιών δηλαδή, ένα παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή με ένα παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή ίδιου φύλου

και παρόμοιας ηλικίας. Από τα αποτελέσματα που πήραμε παρατηρούμε ότι ως προς την συνολική τους επίδοση στα τέσσερα από τα οκτώ ζεύγη παιδιών η διαφορά μεταξύ τους είναι στατιστικά σημαντική και στα υπόλοιπα τέσσερα ζεύγη η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική η διαφορά.

Έπειτα, πραγματοποιήθηκε η σύγκριση μεταξύ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και των παιδιών χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας και έδειξε ότι η διαφορά στην συνολική επίδοση ήταν 13,2 % και η διαφορά είναι στατιστικά σημαντική (Κεφ.4, Διάγραμμα 15).

Τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν μικρότερες επιδόσεις σε σχέση με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρόμοιας ηλικίας, αλλά παρόμοιες επιδόσεις με τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας. Συμπεραίνουμε, ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή βρίσκονται σε μικρότερη γλωσσική ηλικία σε σχέση με την φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη.

Επιπλέον, η διαφορά ανάμεσα στις δύο προαναφερθείσες ομάδες δηλαδή της ομάδας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και της ομάδας χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας, όσον αφορά το σύνολο του κάθε τομέα του τεστ ξεχωριστά τα αποτελέσματα έδειξαν τα ακόλουθα. Η διαφορά είναι στατιστικά σημαντική στον τομέα της παραγωγής της γλώσσας και στον τομέα της κατανόησης της γλώσσας ενώ στην ανάκληση των συντακτικών δομών δεν είναι στατιστικά σημαντική (Κεφ.4, Διάγραμμα,16).

Τα αποτελέσματα ανά ζεύγη, όταν κάθε ζεύγος αποτελείται από ένα παιδί χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας και ένα παιδί με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έδειξαν ότι για κάθε ζεύγος η διαφορά του συνόλου δεν είναι στατιστικά σημαντική. Δηλαδή, και στα οκτώ ζεύγη η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική. Αυτό σημαίνει ότι στον πληθυσμό τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε σύγκριση με παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας συναντούν σχεδόν ίδιες δυσκολίες στους τομείς της γλώσσας.

Εν κατακλείδι, από την παρούσα ερευνητική εργασία συμπεραίνουμε πως τα παιδιά χωρίς Ειδική Γλωσσική Διαταραχή μικρότερης ηλικίας σε σχέση με τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή έχουν παρόμοιες επιδόσεις στα αποτελέσματα από το συγκεκριμένο τεστ. Επομένως, η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή δεν είναι διαταραχή αλλά υπάρχει καθυστέρηση στην γλωσσική εξέλιξη του παιδιού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΕΣΤ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΕΣΤ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ - ΔΝΙΟ

ΜΕΡΟΣ Ι: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (2;5-5 ετών)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ: Ι-Μ. Τσιμηλή

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: Επιτροπή Ερευνών ΑΠΘ

ΕΞΕΤΑΣΤΡΙΑ: _____

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ:

Όνομα	
Επώνυμο	
Φύλο	
Ηλικία	
Τάξη	
Σχολείο	
Εκπαιδευτική περιφέρεια	
Δάσκαλος/ο	
Επάγγελμα γονέων	
Μορφωτικό επίπεδο γονέων	

	Έτος	Μήνας	Ημέρα
Ημερομηνία του τεστ			
Ημερομηνία γέννησης			
Χρονολογική ηλικία			

Βαθμολόγηση του τεστ

Αρχικοί βαθμοί

ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
1. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	
2. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ-ΣΥΝΤΑΞΗ	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	
1. ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	
2. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	
ΣΥΝΟΛΟ	

1.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

1. Τί κάνουν τα παιδιά; (γράφουν)	_____	1	0	ΚΑ
2. Τί είναι αυτά; (τετράδια)	_____	1	0	ΚΑ
3. Τί κάνει το κορίτσι; (σπρώχνει το αγόρι)	_____	1	0	ΚΑ
4. Τί είναι αυτό; (καπέλο)	_____	1	0	ΚΑ
5. Τί είναι αυτό; (αυτοκίνητο)	_____	1	0	ΚΑ
6. Τί είναι αυτό; (ελέφαντας)	_____	1	0	ΚΑ
7. Τί είναι αυτό; (βιολί)	_____	1	0	ΚΑ
8. Τί κάνει η γιαγιά; (πλένει τα ρούχα)	_____	1	0	ΚΑ
9. Τί είναι αυτό; (κουτάλι)	_____	1	0	ΚΑ
10. Τί είναι αυτό; (γέφυρα)	_____	1	0	ΚΑ
11. Τί κάνει το παιδί; (χαϊδεύει τη γατούλα)	_____	1	0	ΚΑ
12. Τί κάνει η γυναίκα; (σκαλίζει τον κήπο)	_____	1	0	ΚΑ
13. Τί είναι αυτό; (θερμόμετρο)	_____	1	0	ΚΑ
14. Τί είναι αυτό; (κότα)	_____	1	0	ΚΑ
15. Τί κάνουν τα παιδιά; (γελούν)	_____	1	0	ΚΑ
16. Τί κάνει η κυρία; (τραγουδάει)	_____	1	0	ΚΑ
17. Τί κάνουν οι κοπέλες; (χορεύουν)	_____	1	0	ΚΑ
18. Τί κάνουν οι άνδρες; (κατεβάζουν τα παπούτσια)	_____	1	0	ΚΑ
19. Τί είναι αυτά; (φρούδια)	_____	1	0	ΚΑ
20. Τί είναι αυτό; (διαστημόπλοιο)	_____	1	0	ΚΑ
21. Τί κάνουν τα παιδιά; (λύνουν προβλήματα)	_____	1	0	ΚΑ
22. Τί κάνουν η μαμά και το αγόρι; (αγοράζουν φρούτα)	_____	1	0	ΚΑ
23. Τί κάνει το παιδί; (σβήνει τα κερί)	_____	1	0	ΚΑ
24. Τί είναι αυτά; (κυάλια)	_____	1	0	ΚΑ
25. Τί είναι αυτή; (καμηλοπάρδαλη)	_____	1	0	ΚΑ
26. Τί κάνει ο άνδρας; (σιδερώνει τα ρούχα)	_____	1	0	ΚΑ
27. Τί κάνει η γυναίκα; (τυλίγει ένα δώρο)	_____	1	0	ΚΑ

Εαθμεί:

1.2 Παραγωγή μορφολογίας και σύνταξης

1. Αυτό το κορίτσι διαβάζει. Αυτά τα κορίτσια ----- (παίζουν).	1	0	KA
2. Αυτή είναι μια πόπια. Αυτές είναι τέσσερις ----- (γάτες).	1	0	KA
3. Η γάτα είναι κάτω από το κρεβάτι. Η γάτα είναι ----- (πάνω στο κρεβάτι).	1	0	KA
4. Αυτό το σκυλί είναι μέσα στο σπιτάκι. Αυτό το σκυλί είναι ----- (έξω από το σπιτάκι).	1	0	KA
5. Ο σκύλος είναι δικός του. Η καθάρα είναι ----- (δική της).	1	0	KA
6. Το αυτοκίνητο προχωράει προς εμένα. Το μηχανάκι προχωράει ----- (προς εμένα).	1	0	KA
7. Αυτός είναι ο σκύλος του. Αυτή είναι ----- (η γάτα της).	1	0	KA
8. Αυτή είναι η μπλούζα του κοριτσιού. Αυτό είναι το μπουφάν ----- (του αγοριού).	1	0	KA
9. Τα κορίτσια προσφέρει λουλούδια σ'αυτών. Το κορίτσι προσφέρει λουλούδια ----- (σ'αυτήν).	1	0	KA
10. Αυτή είναι μια κάλσα. Είναι άσπρη. Αυτός είναι ένας σκούφος ----- (είναι μαύρος).	1	0	KA
11. Εγώ γράφω. Εσύ κορίτσι ----- (διαβάζεις).	1	0	KA
12. Ποιος καιμάται; Αυτή καιμάται. Ποιοι τραγουδούν; ----- (Αυτές τραγουδούν).	1	0	KA
13. Ποιο μωρό κλαίει; Αυτό το μωρό κλαίει. Ποιοι άνδρες γελούν; - (αυτοί οι άνδρες γελούν).	1	0	KA
14. Αυτή φροντίζει τον εαυτό της στον καθρέφτη. Αυτός βλέπει ----- (τον εαυτό του στον καθρέφτη).	1	0	KA
15. Αυτό είναι ένα μωρό. Το μωρό προσπαθεί να περπατήσει. Αυτό είναι ένα κορίτσι. Το κορίτσι -- (προσπαθεί να σκαρφαλώσει στο βράχο).	1	0	KA
16. Αυτό είναι ένα φόρεμα. Αυτή έραψε το φόρεμα. Αυτές είναι πατάτες. Αυτός - (τηγάνισε τις πατάτες).	1	0	KA
17. Αυτός θέλει να φάει γιατί πείνασε. Αυτός θέλει να πει νερό γιατί ----- (διψασε).	1	0	KA
18. Αυτή τη γάτα τη ζωγράφισε το παιδί. Και αυτές τις γάτες --- (τις ζωγράφισε το παιδί).	1	0	KA
19. Το παιδί παίζει. Το παιδί θα παίζει. Το παιδί γράφει. Το παιδί ----- (θα γράψει).	1	0	KA
20. Το κορίτσι βγαίνει από το αυτοκίνητο. Αυτό είναι το αυτοκίνητο από το οποίο το κορίτσι - (βγήκε).	1	0	KA
21. Η κυρία αγόρασε ανεμιστήρα. Νομίζει ότι θα κάνει ζέστη. Το κορίτσι αγόρασε ομπρέλα. Νομίζει (ότι θα βρέξει).	1	0	KA
22. Το κορίτσι ζυγίζεται. Τα αγόρια ----- (ζυγίζονται).	1	0	KA
23. Αυτός είναι ένας μανάβης. Αυτοί είναι ----- (δύο μανάβηδες).	1	0	KA

24. Τα παιδιάσχόλασαν και φεύγουν από το σχολείο για το σπίτι.

Οι διακοπές τελείωσαν και τα παιδιά πάνε –

(από το νησί στην πόλη/ στο χωριό/ στο σπίτι τους). _____ 1 0 ΚΑ

Βαθμοί:

2.1 ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ – Μεταγλωσσικές έννοιες

1. Δείξε πρώτα την πάπια και μετά το σκύλο	1	0	ΚΑ
2. Δείξε είτε το σκύλο είτε τη γάτα	1	0	ΚΑ
3. Δείξε ένα πρόβατο αλλά όχι αυτό που βοσκει	1	0	ΚΑ
4. Δείξε ένα πουλί ή μια γελάδα	1	0	ΚΑ
5. Εγώ θα σου δείξω μια πάπια και μετά εσύ θα δείξεις μια γάτα	1	0	ΚΑ
6. Δείξε μια γάτα και μετά έναν σκύλο	1	0	ΚΑ
7. Δείξε τον ελέφαντα που είναι δίπλα στο άλογο	1	0	ΚΑ
8. Δείξε ένα πουλί, μια γελάδα και ένα πρόβατο	1	0	ΚΑ
9. Δείξε το πρώτο πρόβατο της φωτογραφίας	1	0	ΚΑ
10. Αφού πρώτα δείξεις ένα σκυλί, έπειτα δείξε μια γάτα και μια πάπια	1	0	ΚΑ
11. Δείξε ένα πουλί πριν δείξεις ένα πρόβατο	1	0	ΚΑ
12. Δείξε τα ζώα που είναι στη μέση	1	0	ΚΑ
13. Δείξε ένα ψάρι πριν δείξεις ένα σκύλο και ένα πρόβατο	1	0	ΚΑ
14. Δείξε όλα τα ζώα εκτός από τη γάτα	1	0	ΚΑ
15. Δείξε το τελευταίο πρόβατο της φωτογραφίας	1	0	ΚΑ
16. Δείξε ένα πουλί και όλες τις αγελάδες	1	0	ΚΑ
17. Δείξε μερικές από τις γάτες	1	0	ΚΑ
18. Πριν δείξεις μια αρκούδα, δείξε μια γάτα	1	0	ΚΑ
19. Δείξε μια πάπια αφού πρώτα δείξεις έναν ελέφαντα και ένα σκυλί	1	0	ΚΑ
20. Δείξε μια από τις μαύρες γάτες	1	0	ΚΑ
21. Εγώ θα δείξω μια μεγάλη πάπια και μετά εσύ θα δείξεις μια μικρή αλεπού	1	0	ΚΑ
22. Δείξε μια τίγρη και μετά ένα λαγό	1	0	ΚΑ
23. Δείξε ένα άγριο ζώο και όλες τις αγελάδες	1	0	ΚΑ
24. Δείξε ένα μικρό πουλί, δύο δυνατές αγελάδες και μια κατσικα με κέρατα	1	0	ΚΑ
25. Δείξε τον ελέφαντα που είναι μπροστά από το άλογο	1	0	ΚΑ

Βαθμοί:

2.2 Κατανόηση – Μορφολογία/Σύνταξη

(Δείξε μου την εικόνα)

1. το κορίτσι διαβάζει	A	B	Γ	1	0	KA
2. το παιδί είναι κάτω από το τραπέζι	A	B	Γ	1	0	KA
3. ένα πιάτο με ζεστό φαγητό	A	B	Γ	1	0	KA
4. το παιδί φοράει το πιο φαρδύ παντελόνι	A	B	Γ	1	0	KA
5. το ψηλότερο δέντρο	A	B	Γ	1	0	KA
6. τα παιδιά κολυμπούν	A	B	Γ	1	0	KA
7. τα παιδιά τρώνε τις πάπιες	A	B	Γ	1	0	KA
8. ο άνδρας ανοίξε την πόρτα	A	B	Γ	1	0	KA
9. το παιδί κλαίει γιατί η μαμά του το μάλωσε	A	B	Γ	1	0	KA
10. το κορίτσι δίνει λουλούδια στη μητέρα του	A	B	Γ	1	0	KA
11. αυτή διαβάζει και αυτός κοιμάται	A	B	Γ	1	0	KA
12. αυτός που διαβάζει εφημερίδα φοράει γυαλιά	A	B	Γ	1	0	KA
13. πού παίζει τένις το κορίτσι;	A	B	Γ	1	0	KA
14. το κορίτσι με την κορδέλα κρατάει ένα καλάθι	A	B	Γ	1	0	KA
15. το αγόρι δεν είναι μέσα στο αυτακίνητο	A	B	Γ	1	0	KA
16. μην καπνίζετε	A	B	Γ	1	0	KA
17. το παιδί θα φάει την τούρτα	A	B	Γ	1	0	KA
18. το παιδί θέλει να κοιμηθεί	A	B	Γ	1	0	KA
19. το παιδί ΜΠΟΡΕΙ να φτάσει το βάζο	A	B	Γ	1	0	KA
20. το βιβλίο σκίζεται από το κορίτσι	A	B	Γ	1	0	KA
21. το αγόρι σπρώχνεται από το κορίτσι	A	B	Γ	1	0	KA
22. το κορίτσι έδειξε το σκύλο στη μητέρα του	A	B	Γ	1	0	KA
23. το αγόρι βλέπει ένα κορίτσι που οδηγεί ένα ποδήλατο	A	B	Γ	1	0	KA
24. το πουλί πετάει προς το δέντρο	A	B	Γ	1	0	KA
25. το παιδί είναι ανάμεσα στο τραπέζι και την καρέκλα	A	B	Γ	1	0	KA
26. το πατήρι είναι μισογεμάτο	A	B	Γ	1	0	KA
27. το μικρότερο δέντρο	A	B	Γ	1	0	KA
28. τα παιδιά αγκαλιάζονται	A	B	Γ	1	0	KA
29. αυτός που κρατάει το βιβλίο κάθεται στα πανκάκι	A	B	Γ	1	0	KA
30. το παιδί δεν έκρυψε το παιχνίδι του	A	B	Γ	1	0	KA
31. ο άνδρας κρεμάει την καρνίζα με τα λουλούδια	A	B	Γ	1	0	KA

Βαθμοί:

3. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

	Σ	1Α	2Α	3Α	ΚΑ
1. Δεν διάβασα τα μαθήματά μου.	3	2	1	0	ΚΑ
2. Ο αδελφός της Μαρίας είναι φίλος μου.	3	2	1	0	ΚΑ
3. Τα χιονισμένα βουνά είναι ωραία.	3	2	1	0	ΚΑ
4. Η Μαρία κολυμπάει και παίζει βόλεϋ.	3	2	1	0	ΚΑ
5. Νομίζει ότι είναι έξυπνη.	3	2	1	0	ΚΑ
6. Ο Γιάννης θέλει να κοιμηθεί.	3	2	1	0	ΚΑ
7. Ποιος φωνάζει;	3	2	1	0	ΚΑ
8. Τα έφαγα όλα τα γλυκά.	3	2	1	0	ΚΑ
9. Ποιος είπε η μαμά ότι έφαγε το γλυκό;	3	2	1	0	ΚΑ
10. Δεν έχει διαβάσει ακόμη εφημερίδα.	3	2	1	0	ΚΑ
11. Όλοι οι δάσκαλοι έφυγαν για το σπίτι.	3	2	1	0	ΚΑ
12. Από αύριο θα σηκώνομαι στις 6.	3	2	1	0	ΚΑ
13. Μην ξεχάσεις να τους το θυμίσεις.	3	2	1	0	ΚΑ
14. Τις δοκίμασα όλες τις καραμέλες.	3	2	1	0	ΚΑ
15. Ο Γιάννης φαίνεται να αγαπάει πολύ τα ζώα.	3	2	1	0	ΚΑ
16. Κάνε ό,τι μπορείς για να τον βοηθήσεις.	3	2	1	0	ΚΑ

Βαθμοί:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΟ

**ΑΠΟΔΟΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ**

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΕΣΤ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΣΤΑΘΜΙΣΗ

ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	3;5-4;11	5-5;11	6-6;5
Παραγωγή λέξιλογίου [27]	12,3	14,2	15,3
Παραγωγή μορφολογίας – σύνταξης [24]	11,8	12,8	14
Κατανόηση μεταγλ. εννοιών [25]	13,7	15,5	17
Κατανόηση μορφολογίας – σύνταξης [31]	16,8	18,5	21,5
Ανάκληση συντ. δομών [48]	39,4	41,8	43,2
ΣΥΛΟΓΩ	93,3	102,3	111

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- 1. American Psychiatric Association (1994).** Diagnostic and statistical manual of mental disorders IV, Washington, DC: American Psychiatric association.
- 2. American-Speech-Language-Hearing-Association (2001).** What We Know and Why It Matters. www.asha.org/about/publications/leader.
- 3. Bishop, D. (1994).** Grammatical errors in specific language impairment: Competence or performance limitations? *Applied Psycholinguistics*, 15, 507-550.
- 4. Bliss, L. (1989).** Selected Syntactic Usage of Language-Impaired Children. *Journal of Communication Disorders*, 22, 227-289.
- 5. Bortolini, U. & Leonard, L. (2000).** Phonology and children with Specific Language Impairment: Status of structural constrains in two languages. *Journal of Communication Disorders*, 33, 131-150.
- 6. Botting, N. & Conti-Ramsden, G. (2001).** Non-word repetition and language development in children with specific language impairment (SLI). *International Journal of Language & Communication Disorders*, 36, 421-432.
- 7. Brinton, B., Fujiki, M. & Higdee, L. (1998).** Participation in Cooperative Learning Activities by Children with Specific Language Impairment. *Journal of Speech Language and Hearing Research*, 41, 1193-1206.
- 8. Carson, D., Klee, T., Perry, C., Donaghy, T. & Muskina, G. (1997).** Measures of language proficiency as predictors of behaviour difficulties social and cognitive development in 2-year-old children. *Perceptual and Motor Skills*, 84, 923-930.

- 9. Clahsen, H. (1989).** The grammatical characterization of developmental dysphasia. *Linguistics*, 27, 897-920.
- 10. Coster, F., Goorhuir-Brower, S., Nakken, H. & Spelberg, H. (1999).** Specific Language impairments and behavioural problems. *Folia Phoniatica Logopedica*, 51 (3), 99-107.
- 11. Donlan, C., Bishop, V. & Hitch, G. (1998).** Magnitude comparisons by children with specific language impairments: evidence of unimpaired symbolic processing. *Journal Language and processing. Journal Language and Communication disorders*, 33, 149-160.
- 12. Douglas, J., Eadie, P., Fey, M. & Parsons, C. (2002).** Profiles of Grammatical Morphology and Sentence Imitation in Children With Specific Language Impairment and Down Syndrome. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 45, 720-732.
- 13. Dromi, E., Leonard, L. & Shteiman M. (1993).** The grammatical morphology of Hebrew-speaking children with specific language impairment: Some competing hypotheses. *Journal of Speech and Hearing Research*, 36, 760-771.
- 14. Fey, M. & Leonard, L. (1984).** Partner age as a Variable in Conversational Performance of Specifically Language-Impaired Children and Normal-Language Children. *Journal of Speech and Hearing Research*, 27, 413-423.
- 15. Fletcher P. & Hall D. (1992).** *Specific Speech and Language Disorders in Children*. London: Whurr.
- 16. Gathercole, S. & Baddeley, A. (1990).** Phonological memory deficits in language disordered children: It there a casual connection? *Journal of Memory and Language*, 29, 336-360.
- 17. Hansson, K. & Bruce, B. (2002).** Verbs of placement in Swedish children with specific language impairment. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 37, 401-414.

- 18. Haynes, C. & Neido, S. (1991).** Children with specific language impairment. London: Mc Keith Press.
- 19. Hewitt, L., Hammer, C., Yont, K. & Tomblin, J. (2005).** Language sampling for Kindergarten children with and without specific language impairment children: mean length of utterance, IPSYN and NDW, *Journal of Communication Disorders*, 38, 197-213.
- 20. Ingram, D. (1981).** Procedures for the Phonological analysis of Children's Language. Baltimore: University Park Press.
- 21. Johnston, J. & Kamhi, A. (1984).** Syntactic and Semantic Aspects of the Utterances of Language Impaired Children. *The same can be less. Merrill-Palmer Quarterly*, 30, 65-85.
- 22. Kirk U. (1983).** Neurophysiology of Language, Reading and Spelling. New York: Academic Press.
- 23. Lahey, M. (1988).** Language disorders and Language developmental. New York: Macmillan.
- 24. Lahey, M. & Edwards, J. (1995).** Specific Language Impairment. Primary investigation of factors associated with family history and with patterns of language performance. *Journal of Speech and Hearing Research*, 38, 643-657.
- 25. Lahey, M. & Edwards, J. (1999).** Naming errors of children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 42, 195-205.
- 26. Leonard, L. (1995).** Functional categories in the grammars of children with specific language impairment. *Journal of Speech and Hearing Research*, 38, 1270-1283.
- 27. Leonard, L. (1998).** Children with Specific Language Impairment. Cambridge. MA: MIT Press.
- 28. Leonard, L. (2000).** Children with Specific Language Impairment. Cambridge. MA: The MIT Press.

- 29. Man, S & David W. (2006).** Working memory and sentence comprehension of Hong Kong Chinese children with specific language impairment. *International Journal of Rehabilitation Research*: 29, 267-269.
- 30. Marchman, V. & Bates, E. (1994).** Continuity in lexical and morphological development: A test of the critical mass hypothesis. *Journal of Child Language*, 21, 339-366.
- 31. Marinellie, S. (2006).** Assessing and facilitating complex sentence formulation in picture description tasks. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 8, 69-78.
- 32. Marton, K., Abramoff, B. & Rosenzeig, S. (2005).** Social cognition and language in children with specific language impairment (SLI). *Journal of Communication Disorders*, 38, 143-162.
- 33. McGregor, K. & Leonard, L. (1995).** Intervention for Word-Finding deficits in Children. In Fey, Windsor, & Warren (Eds.). *Language intervention: Preschool through the Elementary Years*. Baltimore: Paul H. Brookes.
- 34. McGregor, K., Newman, M., Reilly, M. & Capone, C. (2002).** Semantic Representation and Naming in Children With Specific Language Impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 45, 998-1014.
- 35. Miller, C. & Deevy P. (2006).** Structural priming in children with and without specific language impairment. *Clinical Linguistics & Phonetics*. 20, 387-399.
- 36. Moore, S. (1997).** *Characteristics of Students with Phonological Processing Deficits*. Virginia Commonwealth University.
- 37. Neils, J. & Aram, D. (1986).** Family history of children with developmental language disorders. *Perceptual and Motor Skills*, 63, 655-658.
- 38. Rescola, L. & Rather, N. (1996).** Phonetic profiles of toddlers with Specific expressive language impairment. *Journal of Speech and Hearing Research*, 39, 153-165.

- 39. Rice, M., Buhr, J. & Nemeth, M. (1990).** Fast mapping word-learning abilities of language delayed preschoolers. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 55, 33-42.
- 40. Roberts, J., Rescorla, L. & Borneman, A. (1994).** Morphosyntactic characteristics of Early Language Errors: An Examination of Specific Expressive Language Delay. Madison, WI.
- 41. Sanz-Torrent, M., Serrat, E., Andreu, L. & Serrat, M. (2008).** Verb morphology in Catalan and Spanish in children with Specific Language Impairment: a developmental study. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 22, 459-474.
- 42. Sealey, L. & Susan, E. (2008).** Effects of sampling context on the finite verb production of children with and without delayed language development. *Journal of Communication Disorders*, 41, 223-258.
- 43. Smith, N., Edwards, S., Stojanovik, V. & Varlokosta S. (2001).** Object clitic pronouns, definite articles and genitive possessive clitics in Greek preschool children with Specific Language Impairment (SLI): implications for domain-general and domain-specific accounts of SLI. *Journal of Communication Disorders*, 16, 103-112.
- 44. Stavrakaki, S. (2001).** Comprehension of reversible relative clauses in specifically language impaired and normally developing Greek children. *Brain and Language*, 77, 419-431.
- 45. Stavrakaki, S. (2006).** Developmental perspectives on specific language impairment: wh-questions by Greek specific language impairment children over time. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 8, 384-396.
- 46. Tallal, P., Ross, R. & Curtiss, S. (1989).** Familial aggregation in specific language impairment. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 54, 167-173.
- 47. Trauner, D., Wulfeck, B., Tallal, P. & Hesselink, J. (2000).** Neurological and MRI Profiles of children with developmental language impaired. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 42, 7, 470-475.

- 48. Tsimpli, M. & Stavrakaki, S., (1999).** The effect of a morphosyntactic deficit in the determiner system: The case of a Greek SLI child. *Lingua*, 108, 31-85.
- 49. Van der Lely, H. & Stollwerck, L. (1996).** A Grammatical specific language impairment in children: An autosomal dominant inheritance? *Brain and Language*, 52, 484-504.
- 50. Van der Lely, H. (1996).** Specifically language impaired and normally developing children: Verbal passive vs adjectival passive sentence interpretation. *Lingua*, 98, 243-272.
- 51. Weismer, S. (1991).** Hypothesis-testing abilities of language-impaired children. *Journal of Speech and Hearing Research*, 34, 1329-1338.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- 52. Βαρλοκώστα, Σ. (2000).** Παρατηρήσεις στο πρώτο στάδιο ανάπτυξης ενός ελληνόπουλου με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Ειδική γλωσσική διαταραχή-εξελικτική δυσφασία από την προσχολική στην εφηβική ηλικία, 8^ο Συνέδριο Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.
- 53. Βογινδρούκας, Γ. (2000).** Μελέτη του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος σε Ελληνόπουλα προσχολικής ηλικίας. Ειδική γλωσσική διαταραχή-εξελικτική δυσφασία από την προσχολική στην εφηβική ηλικία, 8^ο Συνέδριο Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.
- 54. Σταυρακάκη, Σ., Τσιμπλή, I.M. & Smith, N. (1998).** Διαγνωστικό Τεστ Γλωσσικής Νοημοσύνης.
- 55. Φραγκούλη, Α. (1987).** Γενικά Συμπεράσματα 3^{ου} Συνεδρίου του Πανελληνίου Συλλόγου Ειδικών στις Διαταραχές του Λόγου. Αθήνα.